

Οι νέοι μας μιλούν
για τον
Λόρδο Βύρωνα
της νιότης, της αμφισβήτησης
και της ελευθερίας

ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΑ

ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΑ

Κείμενα 1ου διαγωνισμού
λογοτεχνικής έκφρασης
εφήβων και νέων

Βύρωνας 2015

Υποστηρικτές χορηγοί της έκδοσης:
Η Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Βύρωνας και
ο Σύνδεσμος Μπαίρον για το φιλελληνισμό και τον πολιτισμό.

ISBN: 978-960-86210-1-5

Εισαγωγή

Με αφορμή τη ζωή την προσωπικότητα και το έργο του λόρδου Βύρωνα η Δήμος Βύρωνα κάλεσε τους νέους να μας υποβάλλουν τα κείμενα που θα μπορούσαν να εμπνευστούν και να γράψουν.

Η παρούσα έκδοση έχει σκοπό να παρουσιάσει και να προβάλει τον κόπο και την προσπάθεια είκοσι επτά νέων ανθρώπων που, με αφορμή τον αξεπέραστο ρομαντισμό και το φρόνημα του Μπάιρον, αφέθηκαν να εκφράσουν τις δικές τους σκέψεις.

Μετά από την αξιολόγηση των κειμένων η κριτική επιτροπή κατέταξε τα κείμενα στη σειρά των διακρίσεων που προέβλεπε η προκήρυξη. Κατ' αρχάς, η σειρά κατάταξης αφορά στην απονομή 1ου, 2ου και 3ου, βραβείου, ανά ηλικιακή κατηγορία εφήβων και νέων και ανάλογα με το είδος του κειμένου, που μπορεί να είναι πεζό ή ποιητικό. Στη συνέχεια, από τη σειρά κατάταξης προκύπτει η απονομή του 1ου, 2ου και 3ου τιμητικού επαίνου με τα ίδια κριτήρια ηλικίας και λογοτεχνικού είδους. Τέλος, κατατάσσονται οι υποψήφιοι στους οποίους απονέμεται ο έπαινος συμμετοχής στο διαγωνισμό, ως έπαινος για την προσπάθεια και την πρόθεση συμμετοχής σε μια διαδικασία που έχει ως αφορμή υψηλές αξίες και ιδανικά.

Η κριτική επιτροπή

1. Σοφία Θωμοπούλου, συγγραφέας
2. Κώστας Καλημέρης, κριτικός λογοτεχνίας
3. Δήμητρα Νούση, συγγραφέας
4. Δημήτριος Σταμάτης, φιλόλογος, λέκτορας στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών
5. Πάνος Τριγάζης, οικονομολόγος, πρόεδρος του Συνδέσμου Byron

Χαιρετισμός του Δημάρχου Βύρωνα Γρηγόρη Κατωπόδη

Ο διαγωνισμός λογοτεχνικής έκφρασης για εφήβους και νέους είναι μια από τις πρώτες αποφάσεις που πήραμε ως δημοτική αρχή στον τομέα του πολιτισμού. Πρόκειται για μια απόφαση να κάνουμε κάτι τόσο απλό, που θα μπορούσαν κάποιοι να το χαρακτηρίσουν ασήμαντο: δεν ενδιαφέρει πολύ κόσμος, δεν αποτελεί έργο βιτρίνας ή τεχνικής υποδομής με πολύκροτα εγκαίνια, δε θα προσελκύσει δημοσιογράφους, ούτε θα προκαλέσει προβολή. Αυτή, όμως, είναι η μισή αλήθεια.

Η άλλη αλήθεια που υπάρχει σε αυτήν την προσπάθεια είναι ότι η πρόταση για αυτόν το διαγωνισμό έφτασε σε εμάς από τους βιβλιοφίλους πολίτες του Βύρωνα, εμείς την ακούσαμε και την κάναμε πράξη. Ως δημοτική αρχή είμαστε αποφασισμένοι πρώτα από όλα να ακούμε τους πολίτες και να μην τους προκαταλαμβάνουμε.

Επίσης, ως δημοτική αρχή, αλλά και ο ίδιος ως εκπαιδευτικός, είμαστε αποφασισμένοι να δώσουμε προτεραιότητα στην εφηβεία και στη νιότη, ώστε να εκφραστεί και να μας δώσει αυτά που κρύβει μέσα της. Έχουμε όλοι μας ανάγκη, όχι ως πόλη του Βύρωνα, αλλά ως κοινωνία συνολικά από την έκφραση των νέων μας και από τον εξωστρεφή τους ρόλο στον κόσμο μας. Η χώρα μας γερνάει. Όταν μια χώρα γερνάει η καινοτομία σκέψη πεθαίνει, άρα η πρόοδός της εμποδίζεται. Με σκοπό μας την πρόοδο δεν μπορούμε παρά να στρέψουμε το βλέμμα μας στη σκέψη και την έκφραση των νέων, είτε πρόκειται για την τέχνη, είτε για την τεχνολογία και την επιστήμη.

Τέλος, είναι σημαντικό να σκεφτούμε ότι αυτός ο διαγωνισμός νεανικής σκέψης και έκφρασης αποφασίστηκε με ομόφωνη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Στην Ελλάδα της κρίσης και της απαξίωσης που αγγίζει τα όρια ενός φασιστικού μηδενισμού, ο Μπαίρον, αυτός ο επαναστάτης,

αγωνιστής, ρομαντικός, μανιώδης της αμφισβήτησης και της ελευθερίας, εξακολουθεί να μας εμπνέει και να μας ενώνει. Αυτό σημαίνει ότι δε χάσαμε τα πάντα και ότι έχουμε ακόμη όπλα να αγωνιστούμε ενάντια στις καινούριες προκλήσεις.

Με μεγάλη χαρά καλωσορίζουμε τα κείμενα των νέων μας. Με πραγματική ικανοποίηση όλοι εμείς διαβάσαμε αυτό που προκαλεί στη σκέψη των παιδιών μας ο Μπαίρον. Και με ακόμη μεγαλύτερο ενθουσιασμό θα προχωρήσουμε στον επόμενο διαγωνισμό, θέλοντας να καλωσορίσουμε ακόμη περισσότερες συμμετοχές και να προβάλλουμε τις απόψεις της νεολαίας μας. Ο πρώτος αυτός λογοτεχνικός διαγωνισμός είναι μόνο η αρχή.

Τέλος, ευχαριστούμε θερμά τους υπαλλήλους του Τμήματος Παιδείας, Αθλητισμού και Πολιτισμού που με τόσο ενθουσιασμό δούλεψαν εντός και πέραν του ωραρίου τους για να υποστηρίξουν αυτήν την ιδέα, χωρίς καμιά προηγούμενη εμπειρία, αλλά με την πεποίθηση που αυθόρμητα εξέφρασαν ότι αξίζει τον κόπο να δουλέψουμε όλοι μαζί για την ανάδειξη των ιδεών του λόρδου Βύρωνα, εδώ στο Βύρωνα.

Μήνυμα του κορυφαίου ακαδημαϊκού Κωνσταντίνου Δεσποτόπουλου

Αθήνα, Παρασκευή 11 Δεκεμβρίου 2015

Ο Σμυρναίος και αναθρεμμένος στο Δήμο Βύρωνα ακαδημαϊκός σήμερα και πρώην υπουργός Παιδείας συγχαίρει το Δημοτικό Συμβούλιο του Βύρωνα για την πρωτοβουλία του να προκηρύξει λογοτεχνικό διαγωνισμό, πανελλήνιο, με συμμετοχή νέων. Αυτό σημαίνει ότι το δημοτικό συμβούλιο έχει ευρύτατη αντίληψη για την αποστολή του να εξασφαλίζει, όχι μόνον τη δυνατή ευμάρεια ζωής στους δημότες του, αλλά και να υποκινεί το ενδιαφέρον των νέων για πνευματικές επιδόσεις, ώστε να διαμορφωθούν σε ανθρώπους με υψηλή στάθμη ζωής, μετόχους και λειτουργούς του πολιτισμού.

Ξεκίνησε ο λεγόμενος, αρχικά, προσφυγικό συνοικισμός Παγκρατίου με πληθυσμό Σμυρναίων προπάντων, φορείς του πολιτισμού της «καλλίστης πασών» και με ευλαβική μνήμη προς το πυρπολημένο μεγαλείο της, οργάνωσαν τη ζωή των πολιτών με εκδηλώσεις αλληλεγγύης και με δραστηριότητες πολιτιστικές, με ιδιαίτερη μέριμνα για τη διάπλαση των νέων σε ανθρώπους άξιους να τελούν τη ζωή τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Ελπίζω η σημερινή διοίκηση του Δήμου να συνεχίσει την ωραία παράδοση και να εξασφαλίζει συνθήκες ζωής που τιμούν την αξία του ανθρώπου.

Κωνσταντίνος Δεσποτόπουλος
Ακαδημαϊκός

Πρόλογος

Βύρωνας, ένας μύθος ένας τόπος

Ένας λογοτεχνικός διαγωνισμός δεν είναι μια σπάνια ιδέα. Για να καταλάβουμε τι διαφορετικό έχει να δώσει αυτός ο διαγωνισμός, αξίζει να λάβουμε υπόψη ένα μοναδικό συνδυασμό των συστατικών στοιχείων ενός τόπου που είναι ο ίδιος ο Δήμος του Βύρωνας. Βρισκόμαστε σε μια πόλη που γεννήθηκε μέσα από μια τεράστια εθνική ήττα, από ένα βαθύ πένθος και μια αγιάτρευτη απώλεια. Η ήττα στο μικρασιατικό μέτωπο έφερε την απώλεια της πατρίδας, μαζί με αυτήν και το πένθος για ένα βίαιο και ιστορικά βαθύ ξεριζωμό. Έτσι φτιάχτηκε σε αυτό το μέρος ο πρώτος συνοικισμός προσφύγων, όπως πάρα πολλοί προσφυγικοί συνοικισμοί στην Ελλάδα. Μόνο που αυτή η προσφυγική κοινότητα σφραγίστηκε από μια μοναδική ταυτότητα, με μια ονομασία που αποτελεί παγκόσμιο σύμβολο αντίστασης, αμφισβήτησης, ελευθερίας και τέχνης. Κι ενώ όλοι οι Δήμοι που φτιάχτηκαν από πρόσφυγες έφεραν την ταυτότητα της νοσταλγίας, με το νέο – παλαιό τοπωνύμιο από την απέναντι πλευρά του Αιγαίου, η μοίρα των προσφύγων σε αυτήν την πόλη ήταν διαφορετική: ο Βύρωνας δεν είναι ένας δήμος της νοσταλγίας και του πένθους, είναι η πόλη που από τη γέννησή της έπρεπε να κοιτάζει μπροστά, απέκτησε στόχο και πρότυπο. Όταν οι Μικρασιάτες έγιναν Βυρωνιώτες βρέθηκαν μπροστά στην άλλη όψη της ζωής, όπου δεν υπήρχε περιθώριο πένθους. Κλήθηκαν να εκφράσουν την πίστη σε μια αδιαπραγμάτευτη ελευθερία, να κάνουν πράξη την αντίσταση και να αναζητούν καταφύγιο στο πεδίο των ιδεών και της τέχνης. Αλήθεια, πόσοι τόποι, πόσες πόλεις του κόσμου έχουν μια τέτοια ταυτότητα;

Ο μικρασιατικός κοσμοπολιτισμός συνάντησε τον κοσμοπολιτισμό του Μπαίρον. Η ιστορία μέσα από καταγιστικά γεγονότα έπαιζε το δικό της

παιχνίδι με την καταστροφή της ήπας και την αναγέννηση της πίστης στη νίκη, όπως στα χρόνια της επανάστασης και της μικρασιατικής καταστροφής: τη στιγμή του μεγάλου θρήνου, αυτός ο αμετανόητος διεκδικητής του πάθους έδωσε στο ρομαντισμό, όχι μόνο την εκδοχή της ποίησης, αλλά τον έκανε πολιτική πράξη ζωής και προσωπική του επιλογή, έβαλε τον πήχη σε μια ολόκληρη πόλη και όρισε τον προορισμό και τα ιδεώδη που θα έπρεπε αυτή η πόλη να ακολουθήσει. Ο Μπαίρον είναι ένα αξεπέραστο παγκόσμιο σύμβολο πολιτισμού με σάρκα και οστά. Ο Μπαίρον ίδρωσε, χτυπήθηκε, μάτωσε, έζησε. Δεν είναι μυθιστορηματικό εύρημα, είναι άνθρωπος που έγινε μύθος και ανήκει στον πολιτισμό της ανθρωπότητας, συνολικά.

Όταν ξεκινήσαμε να ορίζουμε τους κανόνες του διαγωνισμού αναρωτιόμαστε όλοι τι σημαίνουν όλα αυτά για τους νέους της εποχής μας. Νιώθαμε σχεδόν παρανοϊκοί ελπίζοντας ότι η νεολαία μας, στην εποχή των social media, πνιγμένη στα αδιέξοδα της κρίσης και της ευτέλειας, θα μπορούσε να δώσει σημασία σε ένα λογοτεχνικό διαγωνισμό. Τότε, λοιπόν, καταφύγαμε στο γνωστό μας φάρο, στον αγέραστο Μπαίρον και αποφασίσαμε να δώσουμε τον ίδιο ως πηγή έμπνευσης στους εφήβους και τους νέους που γράφουν στίχους και σκαρώνουν μυθολασίες. Ψιθυρίζαμε μεταξύ μας ότι πάμε κόντρα στην εποχή και στον πολιτισμό της νεολαίας μας, ότι ο Μπαίρον είναι ξεπερασμένος. Οι πιο αισιόδοξοι ανάμεσά μας έλεγαν: αν δε δοκιμάσουμε δε θα ξέρουμε.

Έτσι προκηρύχθηκε ο διαγωνισμός που σκοπίμως ορίστηκε ως διαγωνισμός «λογοτεχνικής έκφρασης». Θεωρήσαμε από την αρχή ότι ο Μπαίρον και ο τόπος του, μέσα σε μια εποχή ασφυξίας προκρίνουν ένα κάλεσμα έκφρασης της νιότης και όχι ένα κίνητρο της συγγραφής κειμένων από νέους. Λάβαμε είκοσι επτά συμμετοχές από όλη την Ελλάδα, από εικοσιένα κορίτσια και έξι αγόρια. Δέκα συμμετοχές ανήκουν στην κατηγορία των εφήβων και δεκαεπτά στην ηλικιακή κατηγορία των 18-25 ετών. Εννέα συμμετοχές μας υποβλήθηκαν από το νομό Θεσσαλονίκης, οκτώ συμμετοχές από την Αττική και δέκα από την υπόλοιπη Ελλάδα. Άλλα κείμενα είναι

γραμμένα με δημιουργική διάθεση, άλλα αποτελούν κυρίως μια παράθεση πληροφοριών σχετικών με τη βιογραφία του Μπαίρον, άλλα, κυρίως ποιήματα, γράφτηκαν με τη γλώσσα απόδοσης του πατριωτισμού του 19ου ή των αρχών του 20ου αιώνα. Επίσης, υπάρχουν και κείμενα που δεν έχουν, προφανή τουλάχιστον, σχέση με το θέμα και που διαβάζοντάς τα κρίναμε ότι θα μπορούσαν να απευθύνονται σε ένα διαγωνισμό με διαφορετική κατεύθυνση. Ως επιτροπή προβληματιστήκαμε αν και κατά πόσο θα έπρεπε να συμπεριλάβουμε στην έκδοση όλες τις συμμετοχές, ακόμη και αυτές που περιέχουν «εκφραστικά λάθη, κείμενα «άγουρα», χωρίς στίξη, κείμενα άσχετα με το θέμα. Την απάντηση μας την έδωσε και πάλι ο σκοπός του διαγωνισμού και η φλόγα της προσωπικότητας του Μπαίρον: όταν καλείς τους νέους να εκφραστούν, πόσο παράταιρη ή «απρεπής» μπορεί να θεωρηθεί η «άγουρη» έκφραση, ή η έλλειψη στίξης; Μα, αλήθεια, σε μια ιστορική στιγμή που η κρίση στερεί ευκαιρίες ζωής και δημιουργίας από τη νεολαία μας, δικαιούμαστε να υιοθετήσουμε μια τέτοια αντίληψη; Είναι συμβατό με τη βυρωνική αντίληψη που θέλουμε να ακολουθήσουμε;

Μέσα από αυτήν τη διαδρομή σκέψης και κρίσης φτάσαμε στην έκδοση όλων των συμμετοχών χωρίς εξαίρεση, στην απονομή των βραβείων και των επαίνων σύμφωνα με τον πίνακα κατάταξης. Επιθυμούμε πραγματικά αυτός και οι επόμενοι διαγωνισμοί να λειτουργήσουν ως ένα βήμα διαλόγου με τη νέα γενιά και αυτός ο αγέραστος επαναστάτης να είναι η γέφυρα συνάντησής μας, το τόπος μας, ο τόπος της ψυχής και της συνύπαρξής μας.

Ευχαριστούμε θερμά το Δήμο του Βύρωνα, όλους αυτούς που δούλεψαν μαζί μας δίνοντας τον κόπο τους με βυρωνική διάθεση και μέσα από έναν πολιτειακό οργανισμό, χωρίς ωράρια και τυπικές δεσμεύσεις. Πρώτα από όλους όμως ευχαριστούμε τους είκοσι επτά νέους που μας κατέθεσαν την έκφρασή τους. Είναι πολύτιμη για την τοπική μας κοινωνία και όχι μόνο.

Δήμητρα Νούση
Συγγραφέας, πρόεδρος της κριτικής επιτροπής

Δuo λόγια από καρδιάς για τα παιδιά μας

Να, λοιπόν, που όλοι εμείς, η Δημοτική Αρχή, το Τμήμα Παιδείας-Νέας Γενιάς και Πολιτισμού, η Κριτική Επιτροπή, οι φίλοι της βιβλιοθήκης και οι εμπνευστές του διαγωνισμού με θέμα το Λόρδο Βύρωνα που τιμάει με το όνομά του το Δήμο μας, δικαιωθήκαμε !

Γιατί αυτά τα 27 έργα, πεζά και ποιητικά, πολύ νέων ηλικιακά δημιουργών, από όλες τις γωνιές της Ελλάδας, συνθέτουν όλα μαζί ένα πολυδιάστατο και εξαιρετικά ενδιαφέρον πορτρέτο του Μπαίρον. Αν θα μπορούσαμε να τα δούμε σαν ένα και μοναδικό έργο, του ίδιου ας πούμε ανθρώπου, θα λέγαμε πως δεν αφήνει τίποτα απέξω, αλλά καταπιάνεται, συχνά επίμονα, με τη λεπτομέρεια, καταγράφοντας μελετητικά τα βήματα του πρωταγωνιστή, μπαίνοντας άλλοτε στη θέση του, για να αυτοβιογραφηθεί, νιώθοντας τα ίδια τα συναισθήματά του, ερμηνεύοντας, αλλά και κρίνοντας κάποτε αυστηρά, τις πράξεις του ή τις ιδιόμορφες άκρες του χαρακτήρα του. Η ματιά αυτή, ακόμα και όταν, μετά το θαυμασμό, την αποδοχή, το δέος, την υπόκλιση στο μεγαλείο, τολμάει να αμφισβητήσει το νόημα του ηρωισμού και της θυσίας, το κάνει στο όνομα της αξίας της ζωής, της κάθε στιγμής που δε θα επιστρέψει ξανά και που οφείλει κανείς γι' αυτό να την τιμήσει.

Είναι παρήγορο, στις δύσκολες μέρες που όλοι ζούμε και στην πολιτισμική κρίση που περνάμε και είναι γενεσιουργός αιτία των λοιπών κρίσεων, να διαπιστώνεις πως η νέα γενιά είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη, συγκινείται, διαλογίζεται, έχει όραμα, φαντασία, ήθος, υψηλά ιδανικά, πονάει, χαίρεται, αφορίζει, ξεσπά και αναζητά στο τέλος το βαθύτερο εαυτό της.

Είναι αισιόδοξο, επίσης, που αυτή η νέα γενιά δείχνει ότι ξέρει να χειρίζεται καλά την ελληνική γλώσσα μας, έχει μάλιστα πολύ πλούσιο λεξιλόγιο που δεν κατόρθωσαν να αλλοιώσουν οι σύγχρονες και συχνά αφαι-

ρετικές μέθοδοι επικοινωνίας, λεξιλόγιο καταγεγραμμένο θα έλεγε κανείς στο DNA της που ενεργοποιείται όποτε χρειαστεί και αυτό φαίνεται ακόμα και από την εμπνευσμένη επιλογή των ψευδωνύμων.

Όμως, θέλω να ζητήσω εκ μέρους της γενιάς μου ένα μεγάλο συγνώμη από αυτά τα παιδιά που βγάζουν στο λόγο τους συχνά τόση μελαγχολία. Είναι δύσκολος ο κόσμος που τους κληροδοτήσαμε και θέλω, αν μου επιτρέπεται, να τους παροτρύνω να διδαχτούν από τα σωστά μας, αλλά να κάψουν στη φωτιά της δύναμής τους τα λάθη μας. Να βγουν απ' το σκοτάδι που τα βύθισε το αδιέξοδο γονιών, δασκάλων, πεφωτισμένων και τόσων άλλων και να φέρουν πίσω το φως, να ζωντανέψει η μέρα.

Ν' ανοίξουν τις καρδιές τους στη ζωή, γιατί είναι όμορφη και να γίνουν πιο χαρούμενα.

Κι αυτό να το κάνουν νωρίς. Στην εφηβεία έχουμε βέβαια ακόμη την πολυτέλεια της βίωσης της μελαγχολίας, αλλά στην πορεία, αν αυτή η θλίψη δεν μετουσιωθεί σε πρωτοβουλία, σε θάρρος και αισιόδοξη ενατένιση του δώρου της ύπαρξης, χάνουμε το δρόμο το αρχαίο, ακριβό μονοπάτι που έφτασε την Ελλάδα ζωντανή και πάλλουσα ως εδώ.

Και να το κάνουν σε πείσμα όλων εκείνων που μας θέλουν υποτακτικούς και φοβισμένους. Αυτός είναι ο μεγαλύτερος αγώνας και η σπουδαιότερη επανάσταση. Και στη νίκη δε θα τους οδηγήσει κανείς από όλους αυτούς που ανήκουν στη μια ή στην άλλη ομάδα. Η νίκη είναι προσωπική υπόθεση. Και τα όπλα είναι μέσα τους. Όπως λέει και το τραγούδι που θέλω να αφιερώσω σ' αυτά τα νέα παιδιά, σε στίχους Νίκου Γκάτσου: «Βγες απ' το σκοτάδι και περπάτα κι ως μη θέλουν οι θεοί, έχεις ήλιο τα ζεστά σου νιάτα, έχεις ήλιο τη ζωή».

Σοφία Θωμοπούλου
Συγγραφέας, μέλος της κριτικής επιτροπής

1ος διαγωνισμός λογοτεχνικής έκφρασης εφήβων
και νέων με θέμα τη ζωή το έργο
και την προσωπικότητα του λόρδου Βύρωνα

Κείμενα Εφήβων
ΠΕΖΑ

1ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στη Μαρία Αναστασία Ιωακειμτσιούκ

Ερωτευμένος Byron

Αθήνα, 24 Δεκεμβρίου 1809

Καινούριο ημερολόγιο. Μετά το ταξίδι στη Λισαβόνα, τη Μάλτα, τη συνάντηση με τον Αλή Πασά, το παλιό γέμισε. Πολλές όμορφες εμπειρίες και εικόνες, ενδιαφέροντα μέρη και αξιοσημείωτοι άνθρωποι κοσμούν τις άλλοτε λευκές σελίδες του. Μετά από τόσα ταξίδια, επιτέλους, έριξα την άγκυρά μου στην Αθήνα. Αυτή την πόλη με την τεράστια ιστορία. Μόλις έφτασα στην οικία της αδελφής του υποπρόξενου της προσφιλής μου πατρίδος. Θαρρώ πως από αύριο κιόλας θα έχω τη δυνατότητα να περιηγηθώ σε αυτή την ιστορική πόλη. Να δω από κοντά τον Παρθενώνα, τον Κεραμεικό... Όλα αυτά τα μέρη και τα μνημεία, για τα οποία έχω διαβάσει τόσα και τόσα. Να περπατήσω στους δρόμους που κάποτε περπατούσαν ο Σωκράτης, ο Πλάτωνας, ο Αριστοτέλης... Να γνωρίσω αυτόν τον πολιτισμό που τόσα λατρεύω, ωσάν να ήμουν Αρχαίος Έλλην... Να τον βιώσω, να γίνω κομμάτι του... Λαχταρώ τόσο πολύ αυτόν τον περίπατο! Βέβαια, τώρα που το ξανασκέφτομαι, αύριο είναι η ημέρα των Χριστουγέννων. Επομένως, δεν θα μπορέσω να δω αύριο την πόλη. Συμφορά! Θα πρέπει να περιμένω άλλη μια ολόκληρη μέρα... Οι μέρες περνούν τόσο αργά όταν αδημονείς πολύ για κάτι. Περνούν αργά και βασανιστικά...

G. G. Byron

Αθήνα, 25 Δεκεμβρίου 1809

Ημέρα των Χριστουγέννων σήμερα. Αλλόκοτα Χριστούγεννα. Το κρύο δεν είναι τσουχτερό, δεν βρέχει και ούτε φυσάει αέρας, όπως στην πατρίδα Αγγλία. Εδώ, στην Ελλάδα με την ένδοξη ιστορία, τα Χριστούγεννα μοιάζουν πράγματι αλλόκοτα. Η αλήθεια είναι πως έξω κάνει κρύο, αλλά είναι ένα γλυκό κρύο. Ο άνεμος που φυσάει, επίσης είναι ευχάριστος. Το μόνο που θυμίζει ότι είναι Δεκέμβριος είναι τα χιόνια στις κορυφές των τρι-

ών βουνών που περιτριγυρίζουν την Αθήνα. Εν πάση περιπτώσει, παρόλο που είμαι λίγες μόνο ώρες στην Αθήνα, θαρρώ πως είναι μια πόλη που θα με εκπλήξει.

Λέγοντας «πόλη που θα με εκπλήξει», θυμήθηκα το Μεσολόγγι. Αυτή την πόλη που αντίκρισα μόλις τρεις μήνες πριν, κι όμως νιώθω ότι, μεταξύ μου και της πόλεως αυτής, υπάρχει ένας ακατανόητος δεσμός. Το ένιωσα από την πρώτη στιγμή που αντίκρισα το μαγευτικό αυτό μέρος. Συνομίλησα με πολλούς αξιόλογους ανθρώπους από όταν πρωτοήρθα στην Ανατολή και στην Γραεσία, μα οι περισσότεροι δεν φαίνεται να συμμερίζονται την ίδια άποψη. Εγώ, όμως, εμμένω στην αντίληψή μου ότι είναι ένα μαγευτικό μέρος. Μόλις το πλοίο στο οποίο επέβαινα, το αγγλικό πολεμικό "Spider", έριξε για λίγο άγκυρα στην είσοδο του μικρού κολπίσκου, ανέβηκα στο κατάστρωμα για να απολαύσω τη θέα. Η ξακουστή λιμνοθάλασσα, δημιούργημα των εκβολών δυο ποταμών, είχε ένα γαλάζιο βαθύ χρώμα. Διέφερε από το χρώμα της υπόλοιπης θάλασσας, ίσως, λόγω της έλλειψης βάθους. Ίσως λόγω των αλυκών αλατιού που υπάρχουν εκεί. Πλήθος πτηνών σάρωναν τα καταγάλανα νερά της, αλλά και τον μπλε ουρανό πάνω από αυτήν. Καθώς το βλέμμα μου κινήθηκε προς τη στεριά, εντόπισα εκτάσεις πρασίνου, ιδιαίτερα μεγάλες. Το χρώμα τους ερχόταν σε αντίθεση με το γαλάζιο χρώμα της λίμνης και συνθέταν ένα ονειρεμένο τοπίο. Στη συνέχεια, παρατήρησα την πόλη αυτή καθαυτή. Δεν ήταν και πολύ μεγάλη. Έμοιαζε περισσότερο με ένα μεγάλο χωριό. Γύρω-γύρω την αγκάλιαζε ένα τείχος. Τα σπιτάκια ήταν μικρά και πολύ κοντά το ένα στο άλλο. Υπήρχαν και κάποια ξύλινα που βρίσκονταν μες στο νερό, στεριωμένα σε πασσάλους. Έχουν μια συγκεκριμένη ονομασία, η οποία αυτή τη στιγμή μου διαφεύγει. Οι αραγμένες βαρκούλες των ψαράδων που βρίσκονταν στο λιμάνι ολοκλήρωναν το τοπίο.

Είχα ακούσει πως η Αρχαία Ελλάδα ήταν μια χώρα με σπουδαίο πολιτισμό και τεράστια ιστορία. Λίγοι, όμως, μιλούσαν για τα τοπία της. Μπορεί κι εγώ να μην την έχω δει ολόκληρη, όμως οι πόλεις που επισκέφτηκα ως

τώρα (Πρέβεζα, Ιωάννινα, Πάτρα, Μεσολόγγι, Ιτέα, Αράχοβα, Λειβαδιά, Αθήνα) μου δημιούργησαν μια σχετικά καλή εντύπωση. Όλες είχαν κάτι ξεχωριστό. Τώρα που γράφω αυτές τις γραμμές, σκέφτομαι και πάλι το Μεσολόγγι. Αυτή η πόλη με στοιχειώνει. Μέχρι και στα όνειρά μου τη βλέπω. Πρέπει οπωσδήποτε να την επισκεφτώ ξανά...

G.G. Byron

Αθήνα, 16 Ιανουαρίου 1810

Πάει πολύς καιρός που έχω να γράψω. Δεν είχα καιρό... Όλο αυτό το διάστημα έκανα πολλές περιηγήσεις στα ιστορικά μέρη της πόλης, ενώ παρευρέθηκα σε πολλές επίσημες συγκεντρώσεις και συναναστράφηκα με πολύ έντονες και ενδιαφέρουσες προσωπικότητες.

Ο περίπατος στην Ακρόπολη ήταν από τις πιο όμορφες στιγμές της ζωής μου. Η περιήγησή μου στον Παρθενώνα με άφησε άφωνο. Αυτό το μνημείο δικαίως θεωρείται ένα θαύμα... Το αποκορύφωμα της αρχαίας ελληνικής πολιτισμικής δημιουργίας! Θα ήθελα να κρατήσω την εικόνα του για πάντα στο νου μου. Τόσο επιβλητικός λόγω του μεγέθους και της αρχιτεκτονικής του απλότητας. Ένας μαρμάρινος συνδυασμός ιωνικού και δωρικού ρυθμού. Ένα δώρο απaráμιλλης ομορφιάς για τη θεά της σοφίας. Λίγο πιο δίπλα, δεσπόζει το Ερέχθειο. Ένας πολλαπλός ναός και λαμπρό δείγμα του ιωνικού ρυθμού. Κατά το ένα ήμισυ αφιερωμένος στην Αθηνά και κατά το άλλο στον Ποσειδώνα. Αντί για κίονες, έξι πανέμορφες κοπέλες από μάρμαρο. Έμοιαζαν τόσο αληθινές. Καρυάτιδες τις λένε οι μορφωμένοι ντόπιοι. Οι άλλοι τις φωνάζουν κολόνες. Στη συνέχεια, από την Ακρόπολη, μπορεί κανείς να δει τον Άρειο Πάγο, το ξακουστό αυτό δικαστήριο για τα πιο σοβαρά παραπτώματα (υποθέσεων φόνων εκ προμελέτης, εμρησμών και ιεροσυλιών). Επίσης μαγευτική ήταν η θέα της Αθήνας από εκεί ψηλά. Μπορούσα κάλλιστα να φανταστώ την πόλη αυτή μερικούς αιώνες πριν. Στην ακμή της. Στον χρυσό αιώνα του Περικλή. Όταν ήταν μια πόλη πρότυπο. Όταν ήταν ο ορισμός της φιλοσοφίας και της δημοκρατίας. Ένα σπουδαίο κέντρο διδασκαλίας. Μαθηματικά, φιλοσοφία, αστρονομία...

Φιλόσοφοι, σοφιστές και επιστήμονες περπατούσαν στα λιθόστρωτα σοκάκια, γύρω από την Ακρόπολη... Ενώ τώρα; Τι είναι τώρα; Μια πόλη βυθισμένη στο σκοτάδι... Μια πόλη γεμάτη αρβανίτες και λίγους νεοέλληνες. Μια κατακτημένη πόλη από τους Οθωμανούς που δεν θυμίζει σε τίποτα την περίλαμπρη, γεμάτη κύρος και γνώση Αθήνα της αρχαιότητας... Κρίμα! Μια τέτοια πόλη θα έπρεπε να αντιπροσωπεύει το παρελθόν της, κι όχι να βυθίζεται ολοένα και περισσότερο στο σκοτάδι, την έλλειψη παιδείας και αξιών, όπως τώρα που ο οθωμανικός ζυγός την καταπνίγει...

G.G. Byron

Αθήνα, 28 Ιανουαρίου 1810

Είναι αργά το βράδυ. Είχα μια δύσκολη και περιπετειώδη μέρα. Η κούρασή μου είναι αβάστακτη, όμως, δεν μπορώ να μην καταγράψω το σημερινό μου κατόρθωμα. Ιδίως αφού είμαι τόσο περήφανος γι' αυτό! Σήμερα, λοιπόν, κατάφερα να πραγματοποιήσω τον άθλο του Λεάνδρου, που τόσο παράφορα ερωτεύτηκε την Ηρώ, και για χάρη της διέσχισε κάθε βράδυ κολυμπώντας τον Ελλήσποντο προκειμένου να ανταμώσει την αγαπημένη του. Έτσι κι εγώ κατάφερα να διασχίσω τον δικό μου Ελλήσποντο, λίγα σπίτια πέρα από το σπίτι που μένω! Δυστυχώς, όμως, στην απέναντι όχθη, η Ηρώ δεν με περίμενε.. Όμως, το ξέρω.. είμαι ερωτευμένος..

G.G. Byron

Αθήνα, 16 Φεβρουαρίου 1810

Την τελευταία φορά που έγραφα στο ημερολόγιό μου μίλησα για το κατόρθωμά μου να πραγματοποιήσω τον άθλο του Λεάνδρου. Παραπονήθηκα ότι δεν είχα μια «Ηρώ» να με περιμένει στην απέναντι όχθη του Ελλήσποντου. Ο Λεάνδρος έκανε τα πάντα για την Ηρώ. Κι εγώ θα έκανα τα πάντα για εκείνη. Για αυτή τη νέα που μένει λίγα σπίτια παραπέρα και μου έχει κλέψει την καρδιά. Δεν ξέρω ούτε το όνομά της.

Τη συνάντησα λίγες μέρες πριν, καθώς πραγματοποιούσα τον καθιερωμένο απογευματινό μου περίπατο, όταν την είδα στη βεράντα του σπιτιού της. Με θάμπωσε η ομορφιά της. Βέβαια, πρέπει να είναι και πολύ μικρή.

Δεν ξέρω αν είναι δεκατεσσάρων χρονών. Θαρρώ, όμως, πως δεν έχω ξαναδεί ομορφότερη κοπέλα. Ήταν σχετικά μικροκαμωμένη, μα είχε λυγερό κορμί. Είχε κατάμαυρα μαλλιά ξέπλεκα ως τη μέση. Έπεφταν σε χαλαρές μπούκλες. Τα μάτια της καταπράσινα και διαπεραστικά. Δύσκολο να μην σε αγγίζουν. Μόλις με είδε, νομίζω χαμογέλασε αχνά, όμως αμέσως πήρε το βλέμμα της από εμένα και κοίταξε αλλού. Φάνηκε πολύ σεμνή. Φορούσε και ένα όμορφο φουστάνι, σε απαλό κίτρινο χρώμα. Έμεινα να την κοιτώ μαγεμένος. Όπως κοιτούσα το μαγευτικό Μεσολόγγι. Ύστερα από λίγο χάθηκε στο εσωτερικό του σπιτιού της.

Από τότε, κάθε μέρα την ίδια ώρα όπως και τότε, περνάω κάτω από το σπίτι της με την ελπίδα να την συναντήσω άλλη μια φορά. Μάταια όμως... Προσεύχομαι στον Θεό για να την ξαναδώ... Είναι η πρώτη φορά στη ζωή μου που ερωτεύομαι τόσο πολύ...

G.G. Byron

Αθήνα, 20 Φεβρουαρίου 1810

Έμαθα για την «Ηρώ» μου! Ερωτεύτηκα την κόρη του βρετανού πρόξε-νου...! Το όνομά της είναι Τερέζα. Τερέζα Μακρή. Και είναι μόλις δώδεκα ετών... Προχθές την ξαναείδα... Ήταν ακόμα πιο όμορφη... Μόλις την αντίκρισα η καρδιά μου άρχισε έναν ξέφρενο χορό. Δεν μπορούσα να ελέγξω τον εαυτό μου. Μεγάλωσα τα βήματά μου και προσπάθησα να απομακρυνθώ. Δεν ήθελα να την βάλω σε μπελάδες. Πήγα και στάθηκα πίσω από ένα δέντρο, απ' όπου μπορούσα να την παρατηρώ. Απομνημόνευσα την κάθε της κίνηση, το κάθε της νεύμα, ακόμη και το πιο αχνό χαμόγελό της... Δεν ξέρω πόση ώρα έμεινα εκεί να την παρατηρώ... Ξέρω μόνο πως δεν ήθελα να τελειώσει... Μου αρκεί ακόμα κι αυτό... Να την παρατηρώ... Να την βλέπω να χαμογελάει... Μακάρι να μπορούσα να το κάνω συνέχεια αυτό... Όμως, σε λίγο καιρό θα γυρίσω στην Αγγλία... Δεν μπορώ να το αντέξω το ότι θα φύγω και θα την αφήσω πίσω...

G.G. Byron

Αθήνα, 4 Μαρτίου 1810

Η Τερέζα παντρεύεται. Ήταν αρραβωνιασμένη καιρό τώρα... Εγώ δεν είχα ιδέα και τόσες φορές καθόμουν να την παρατηρώ... Έκανα βόλτες με την ελπίδα να τη συναντήσω... Την αναζητούσα και έτρεφα ελπίδες πως κάποια μέρα ίσως να γινόταν γυναίκα μου. Ήμουν τόσο ερωτευμένος που τυφλώθηκα... Νιώθω τόσο κουτός! Σύντομα θα φύγω και θα επιστρέψω στην Αγγλία. Είμαι απογοητευμένος. Ευτυχώς που μπόρεσα να εκφραστώ μέσω της ποίησης και να ελαφρύνω τον πόνο μου. Της έγραψα ένα ποίημα, αν και ξέρω πως δεν θα μάθει ποτέ την ύπαρξή του. Γιατί, μερικές φορές στον έρωτα, κάποιος μένει πίσω με αισθήματα που άλλος δεν αντιλήφθηκε ποτέ...

Κόρη γλυκιά των Αθηνών,

σε τούτη δω του αποχωρισμού την ώρα,

δώσε, ώ! δώσε πίσω την καρδιά μου,

π'αποχωρίστηκε από το στήθος το δικό μου

ή πάρε ό,τι απόμεινε και κράτησέ το.

Πριχού να φύγω άκουσε τον όρκο τον δικό μου:

-Ζωή μου, σας αγαπώ!

Μα τα μαλλιά τ'ατίθασα,

τα γλυκανεμισμένα'πο τον αγέρα του Αιγαίου,

Μα τα βλέφαρά σου που με τα κατάμαυρα ματόκλαδα αγγίζουν

τα τρυφερά τα μάγουλα τα ροδοβαμμένα.

Μα τα ελαφίσια τ' 'αγριωπά τα μάτια σου,

-Ζωή μου, σας αγαπώ!

Μα τα χείλη σου, που λαχταρώ με πόθο,

Μα τη λιγνή τη μέση σου, που 'ναι σα δαχτυλίδι.

Μα τα λουλούδια που μιλούν κάλλιο από κάθε λέξη.

Μα της αγάπης τη χαρά, που γίνεται μαζί και λύπη:

-Ζωή μου, σας αγαπώ!

Κόρη γλυκιά των Αθηνών,

Σ' αφήνω γεια και φεύγω, μα μη με ξεχνάς
 Σαν είσαι μοναχή να με συλλογάζσαι.
 Τι κι αν πηγαίνω μακριά κι αν φεύγω για την Πόλη
 μου 'χει η Αθήνα την καρδιά και την ψυχή σκλαβώσει.
 Αγάπη τέτοια σώνεται;
 -Ζωή μου, σας αγαπώ!
 G.G Byron

Μαρία Αναστασία Ιωακειμτσιούκ
 Μαρούσι Αττικής

1ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στην Αικατερίνη Γκίκα

Ή καλώς ζην ή καλώς τεθνάναι

Στη λέσχη του Λονδίνου κάθε απόγευμα μαζεύονταν οι γόννοι των πλούσιων οικογενειών της Αγγλίας και άρχιζαν «υψηλές» συζητήσεις. Τη συζήτησή τους κάθε φορά μονοπωλούσαν τα καλογυμνασμένα άλογα που ήταν ικανά να σύρουν τις πολυτελείς άμαξες και να σημειώσουν ταυτόχρονα μεγάλες ταχύτητες. Ορισμένοι μάλιστα στοιχημάτιζαν ότι τα άλογά τους είναι μοναδικά και έχουν μόνο υψηλές επιδόσεις. Όσοι δεν συζητούσαν για τις άμαξες, έπιαναν κουβέντα για τις θαλαμηγούς τους. Τis συνέκριναν με άλλα είδη πλοίων, το μπρίκι την κορβέτα. Στοιχημάτιζαν ότι το δικό τους πλοίο είναι αβύθιστο και μπορεί να ταξιδέψει με ισχυρότατους ανέμους, αρκεί να το κυβερνούν οι ίδιοι. Ο καθένας επιχειρηματολογούσε, προσπαθώντας να πείσει ότι είχε ξεχωριστές ικανότητες και περισσότερη και καλύτερη περιουσία.

Ο διάλογος στο τέλος γύριζε στην πολιτική κατάσταση. Τότε ξεκινούσε καβγάς γερός εναντίον του καρμποναρισμού. Όλοι πίστευαν ότι η βασιλεία στις Ευρωπαϊκές χώρες ήταν ιερή και δεν έπρεπε να αλλάξει χέρια. Διαφορετικά θα κινδύνευαν τα συμφέροντα των πλούσιων οικογενειών της Αγγλίας, αλλά και των ευγενών ολόκληρης της Ευρώπης. Όταν ο διάλογος γινόταν έντονος έρχονταν τα μεγάλα μέσα. Στο υπόγειο της λέσχης υπήρχε ένα βαρέλι γεμάτο κρασί για τέτοιες δύσκολες περιστάσεις. Όταν το βράδυ τελείωναν οι συζητήσεις, οι περισσότεροι ήταν τελείως μεθυσμένοι. Με δυσκολία επέστρεφαν στην έπαυλή τους, υποβασταζόμενοι από ένα υπηρέτη τους.

Εκείνο το απόγευμα της 5ης Μαΐου του 1821 ο καιρός ήταν καλός. Όλα τα πλουσιόπαιδα της λέσχης του Λονδίνου είχαν βγει στην μεγάλη βεράντα για να χαρούν τις ομορφιές της άνοιξης. Ορισμένοι μάλιστα είχαν αρχίσει να απαγγέλλουν ποιήματά τους με στόμφο και περηφάνια. Από

μακριά φάνηκε μια φιγούρα να πλησιάζει. Θα ήταν κι άλλος ένας θαμώνας της λέσχης. Ο πρώτος που τον είδε, έριξε την ιδέα να βάλουν στοίχημα για το ποιος είναι. Έβγαλε μάλιστα από την τσέπη του μια χρυσή λίρα. Πριν προλάβει να την δείξει σ' όλους, ο λόρδος Κόχραν τού τη βούτηξε από το χέρι, λέγοντας ότι αυτός που έρχεται είναι ο Γκόρντον.

«Δε βλέπεις ότι κουτσαίνει από το δεξί πόδι; Και προσπαθεί μάλιστα να το κρύψει; Η λίρα πλέον μου ανήκει. Να μάθεις να μη βάζεις στοιχήματα για πασιφανή πράγματα... Έρχεται ο κουτσός.»

Ο λόρδος Βύρωνας με αγέρωχο παράστημα άρχισε να ανεβαίνει τα σκαλιά της λέσχης, προσπαθώντας επιμελώς να κρύψει το μειονέκτημά του. Δεν ακουμπούσε καν την μαρμάρινη κουπαστή.

«Καλώς ήρθατε Τζορτζ Γκόρντον», είπε ο πρόεδρος της λέσχης.

«Καλώς σας βρήκα».

«Θα έχουμε την τιμή σήμερα να μας απαγγείλετε κάποιο από τα ποιήματά σας; Πληροφορήθηκα ότι έχετε γράψει και ένα καινούργιο ποίημα για την Ελλάδα.»

Ο Λόρδος Κόχραν έκανε μια απαξιωτική κίνηση με το χέρι του, την οποία κατάλαβε αμέσως ο λόρδος Βύρωνας. Κοίταξε τον Κόχραν με το επιβλητικό του ύφος. Ο Κόχραν όχι μόνο δεν πτοήθηκε, αλλά του απεύθυνε σκληρά λόγια.

«Νομίζω ότι στην ιερή λέσχη μας, δεν μπορεί να έχει θέση ένας κουτσός καρμπονάρος, όπως εσύ».

«Τα λόγια του ανθρώπου φανερώνουν τον ψυχικό του κόσμο. Νομίζεις ότι έχεις το δικαίωμα να προσβάλεις όποιον θέλεις;»

«Τι θες να πεις; Δεν είσαι καρμπονάρος;»

«Ο καρμποναρισμός είναι πλέον κίνημα στην Ευρώπη με καθαρά πατριωτικό, φιλελεύθερο και δημοκρατικό σκοπό».

«Τον ακούσατε συνάδελφοι τι μου απάντησε; Δεν αρνήθηκε ότι είναι καρμπονάρος. Φταίω εγώ τώρα να στείλω ένα μήνυμα στον Μέττερνιχ για να σε τακτοποιήσει, Γκόρντον; Καλά, βέβαια, αυτό μπορώ να το κάνω

και εγώ, έτσι όπως είσαι. Σε προσκαλώ λοιπόν σε μονομαχία με όπλα! Διάλεξε όποιο όπλο θες, γιατί με σπαθιά αποκλείεται να τα κατάφερνες, λόγω του ποδιού σου».

«Αν εγώ είμαι καρμπονάρος, τότε εσύ είσαι ένας κυνικός φεουδάρχης, "κολλημένος" στα αξιώματά σου. Δεν θα δεχτώ την πρόκλησή σου για μονομαχία, αν και θα 'πρεπε. Να είσαι σίγουρος τότε πως θα έχανες τη ζωή σου, διότι θα αγόραζα το καλύτερο όπλο μονομαχίας, άφθαστης ποιότητας μπροστά στο δικό σου. Να ξέρεις πριν προκαλέσεις άλλη φορά κάποιον σε μονομαχία με όπλα, ότι θα μπορούσα να σε στοχεύσω με ένα όπλο με μακριά κάνη, από βαρύ ατσάλι και δυνατό εκφυρσοκροτητή, με βαριές και μεγάλες σφαίρες, πανάκριβες βέβαια, που βρίσκουν στόχο, ακόμα και αν ο σκοπευτής δεν είναι εξασκημένος. Αρκεί να έχει τα χρήματα να αγοράσει τον ειδικό εξοπλισμό που σου πα. Άρα αυτή τη στιγμή σου χαρίζω τη ζωή, καθώς η οικονομική μου επιφάνεια θα μου επέτρεπε να αγοράσω δέκα φορές πιο καλό όπλο απ' το δικό σου. Όμως δεν θα αφήσω αναπάντητες τις ύβρεις σου. Θα σου απαντήσω μ' ένα λόγο του σοφού Πλάτωνα. Είναι ανέντιμο και ανήθικο να ειρωνεύεσαι κάποιον για ένα σωματικό του ελάττωμα, το οποίο το έχει εκ γενετής, δεν ευθύνεται γι' αυτό και δεν μπορεί να κάνει κάτι για να το βελτιώσει».

«Ουφ.. πια με τους Έλληνες... τι μανία σ' έχει πιάσει μ' αυτούς, Γκόρντον;»

«Σιγά,.. ταξικοί επαναστάτες της "μιας πένας" είναι οι Έλληνες».

«Πάντως γιακωβίνοι δεν είναι».

Ο λόρδος Βύρωνας δεν άντεχε να τους ακούει. Ανέβασε τον τόνο της φωνής του:

«Αφήστε τι είναι οι άλλοι και κοιτάzte τι είστε εσείς. Εσείς συζητάτε για τις πολυτελείς άμαξές σας και ένας λαός αργοπεθαίνει».

«Τι εννοείς;»

«Θα σας εξηγήσω. Για παράδειγμα ο αξιότιμος λόρδος Κόχραν από δω, έβαλε νέες ρόδες στην άμαξά του, με χρυσό οικόσημο, παρακαλώ!

Ενδιαφέρεστε για την προσωπική σας καλοπέραση και οι Έλληνες πεθαίνουν νηστικοί».

«Α... εδώ έχεις άδικο, Γκόρντον. Εμείς είμαστε εδώ για να τους δανείσουμε»!

«Πώς θα τους δανείσετε, αφού αυτοί δεν έχουν τίποτε για να σας ξεχρεώσουν»;

«Πώς δεν έχουν; Έχουν τα κτήματά τους».

«Και σκέφτεστε να τους πάρετε ακόμη και τη γη που πατούν»;

«Γκόρντον, κάνεις σαν να μην ξέρεις από οικονομικά. Θα τους δώσουμε ένα δάνειο, αν μας το ζητήσουν βέβαια, με ένα καλό επιτόκιο για μας».

«Ένα 60%, θα ήταν ό,τι έπρεπε», πετάχτηκε ο λόρδος Χιούμ.

Ο λόρδος Βύρωνας είχε αρχίσει να ιδρώνει. Δεν πίστευε όσα άκουγε.

«Και χάρη θα τους κάναμε, Γκόρντον, αν τους δανείζαμε. Θα μπορούσαμε να τους δώσουμε ένα δελεαστικό ποσό της τάξεως των 2.000.000 λιρών»!

«Το ποσό αυτό που λέτε, αν το χορηγήσουμε σήμερα στους Έλληνες, δεν θα μπορέσουν να το ξεχρεώσουν ούτε το 1995»!

«Αυτές είναι υπερβολές δικές σου, Γκόρντον. Μάλιστα θα μπορούσαμε να τους δώσουμε κι ένα δεύτερο δάνειο, ώστε με τα χρήματα αυτά να ξεχρεώσουν το πρώτο»!

Ο λόρδος Βύρων δεν άντεχε να τους ακούει. Σηκώθηκε και κατευθύνθηκε προς την πόρτα. Δεν χαιρέτησε κανέναν. Ήξερε πλέον τι έπρεπε να κάνει.

Την επόμενη ακριβώς μέρα έβαλε υποψηφιότητα και εξελέγη μέλος του φιλελληνικού κοιτάτου του Λονδίνου. Προσπάθησε να μαζέψει χρήματα υπέρ της Ελλάδας. Δεν αρκέστηκε όμως μόνο σ' αυτά. Τακτοποίησε τα προσωπικά περιουσιακά του στοιχεία. Πούλησε τους ίππους του, τα έπιπλά του, τα βιβλία του, τη θαλαμηγό του, τα πάντα. Όλα τα χρήματα τα πρόσφερε στην Ελλάδα.

Όταν έφτασε στο Μεσολόγγι έστειλε ένα τηλεγράφημα στη λέσχη του

Λονδίνου. Έγραψε τους στίχους: «Ζήτησε να πεθάνεις ως στρατιώτης, όπως σου αρμόζει. Κοίταξε γύρω, διάλεξε τη θέση σου και αναπαύσου». Ή καλώς ζήν ή καλώς τεθνάναι, όπως μου έμαθαν οι πνευματικοί μου δάσκαλοι, οι Έλληνες.... Ή έντιμη ζωή ή ένας αξιοπρεπής θάνατος την ώρα του ιερού αγώνα για την ελευθερία.

Αικατερίνη Γκίκα
Μεταμόρφωση Αττικής

2ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στο Δημήτριο Παρασκευά Γερακίνη

Η κόρη του Μπαίρον

Το σκοτάδι της νύχτας άρχισε να διαλύεται μπροστά στην ανατολή του πρώτου αυγουσιاتیτικου ήλιου, ο οποίος χάριζε στον ουρανό το ροδαλό χρώμα της καινούριας μέρας. Η νυχτερινή ψύχρα έδινε τη θέση της στην πρωινή ευδία. Την ίδια στιγμή ο ήλιος, ανεβαίνοντας όλο και πιο ψηλά, φωτίζε όλο και μεγαλύτερο μέρος των Αθηνών. Το Ερέχθειο αντανακλούσε τη λάμψη της ανατολής, ενώ εργάτες κατέβαζαν τα αγλαή μάρμαρα του Παρθενώνα από τις προαιώνιες θέσεις τους. Ετοιμάζονταν να ξεκινήσουν το παρθενικό τους ταξίδι, μέχρι την Αγγλία.

Αυτές οι εωθινές εργασίες έφταναν στο τέλος τους. Οι χειρώνακτες είχαν ξεκινήσει με το λυκόφως και τους πήρε το λυκαυγές. Σαν κλέφτες μέσα στη νύχτα έσπαγαν τα αγάλματα, για να τα κατεβάσουν από τα αετώματα, να τα δέσουν σε ξύλινες παλέτες και να τα καλύψουν με μαύρα πέπλα. Όλες αυτές οι δουλειές είχαν σπρώξει ένα μεγάλο σύννεφο σκόνης που κάλυπτε σχεδόν όλον τον Ιερό Βράχο. Έτσι ο Μπαίρον είχε βρει μια μεγάλη πέτρα στην οποία είχε καθίσει, αρκετά μακριά για να μην τον πειράζει η σκόνη και αρκετά κοντά για να μπορεί να διακρίνει τις κινήσεις του συνεργείου.

Ήταν ψηλός, λεπτεπίλεπτος και φορούσε ρούχα φτιαγμένα από ξένα μετάξια. Τα βουρκωμένα μάτια του άστραφταν από το πρωινό φως, μπροστά στο θέαμα της αποτρόπαιης καταστροφής εκείνων των ανεπανάληπτων αρχαίων τεχνουργημάτων. Δεν καταγόταν από αυτά τα μέρη. Είχε έρθει στην Αθήνα πριν ένα μήνα και λάτρευε κάθε πρωί να ανεβαίνει στην Ακρόπολη, να καλημερίζει αυτούς τους ατάραχους βιγλάτορες των παραδόσεων. Είχε αγαπήσει τους αρχαίους ναούς με τα λευκά τους μάρμαρα και τους ψιθύρους των αιώνων που αντιλαλούσαν ακόμα ανάμεσα στις κολώνες τους. Του άρεσε να μιλάει στις Καρυάτιδες, να τους διαβάζει

ποιήματα και να περιμένει να δουν την ανατολή μαζί.

Οι πρωινόι του περίπατοι, σε συνδυασμό με την αναζωογονητική ψύχρα που επικρατούσε πριν το ξημέρωμα, τον έκαναν να ξεχνάει τα βάρη του παρελθόντος και οι συζητήσεις του με τις Καρυάτιδες του δίδαν να απολαμβάνει το παρόν... Κάθε άλλη μέρα ήταν μόνος του, όμως εκείνη τη φορά προβλεπόταν να έχει "παρέα". Άνθρωποι πηγαionoέρχονταν σπάζοντας, δένοντας και μεταφέροντας μάρμαρα. Μέσα στην γενική ταραχή δεν κατάλαβαν πως πέρασε ανάμεσά τους σαστισμένος από την έκταση της θηριωδίας των τεκταινομένων. Κάθισε απέναντί τους, μη μπορώντας να πάρει στιγμή το βλέμμα του από πάνω τους, μη μπορώντας να αποδεχθεί τα διαμελισμένα σώματα των φίλων του να κείτονται πάνω στη γη. Ξάφνου ακούγεται μια φωνή:

- Λέανδρε, ω έπηλυ Λέανδρε, γιατί τους άφησες; Γιατί δεν τους σταμάτησες;

Πανικόβλητος κοιτάζει τριγύρω να δει από που έρχεται αυτή η αδύναμη, όλο παράπονο φωνή. Κοίταξε προς τις Καρυάτιδες και βρήκε τη συντροφιά τους μικρότερη από ότι συνήθως. Τις μέτρησε και βρήκε ότι έλειπε μία. Το νερό από την χθεσινοβραδινή υγρασία έσταζε σα δάκρυα από τα πρόσωπα των ανήμπορων μαρμάρινων αδελφών, οι οποίες έμοιαζαν σα να θρηνούσαν το χαμό της αγαπημένης τους. Ο Μπαίρον σαστισμένος από το πώς τον προσφώνησαν ψέλλισε:

- Δεν το ήξερα, θα επανορθώσω... Το υπόσχομαι.

Δεν άκουσε τίποτα άλλο, οι κόρες δεν ανταποκρίθηκαν. Τότε έπιασε τον εαυτό του να απαντά στην ερώτηση ενός αγάλματος, λες και είδε όνειρο. Γυρίζοντας το κεφάλι του από την άλλη, προς τους εργάτες, έκπληκτος διαπίστωσε πως ήταν άφαντοι. Μήτε εργάτες υπήρχαν, μήτε αγάλματα, μήτε συντρίμια, μήτε σκόνη στον αέρα. Βλέποντας αυτά ζαλίστηκε ακόμα περισσότερο από πριν, απορώντας μήπως αυτό ήταν όνειρο ή πράγματι τα αγάλματα του μίλησαν.

Μόλις είχε ξυπνήσει και ενώ πλενόταν θυμόταν το όνειρο που είδε το

βράδυ, το ίδιο όνειρο από τότε που επισκέφθηκε το Σούνιο, αυτό με το παράπονο των μαρμάρων. Είχε περάσει καιρός από τότε που εκτυλίσσόταν μπροστά στα έντρομα μάτια του η αρπαγή των μαρμάρων του Παρθενώνα. Γεγονός για το οποίο υπεύθυνος ήταν, καθώς πληροφορήθηκε μετέπειτα, ο συμπατριώτης του, Λόρδος Έλγιν. Αφού ολοκλήρωσε την τελετουργία του πρωινού καλλωπισμού του, ντύθηκε, έφαγε το πρόγευμά του και ξεκίνησε να κάνει μία βόλτα δίπλα στη θάλασσα.

Η Κεφαλονιά ήταν ένα πολύ όμορφο νησί που το φυσικό τοπίο και η ιδιοσυγκρασία των κατοίκων του έκαναν τον Μπαίρον να απολαύσει τη διαμονή του εκεί. Είχε εγκατασταθεί στο σπίτι του κόμη Δελαδέτσιμα, ο οποίος είχε την ευγενή καλοσύνη να τον φιλοξενήσει όσο θα έμενε στη νήσο. Κάθε πρωί, εδώ και τέσσερις ημέρες που έμαθε για τον άδικο χαμό του ποιητή και καρδιακού του φίλου Πέρσι Σέλλευ, ξύπναγε και χωρίς να τον αντιληφθεί κανείς στο σπίτι, έφευγε και πήγαινε σε απόμερες ακρογιαλιές, για να χύσει μέλι και σπόρους ροδιού στη θάλασσα που τώρα αγκάλιαζε το σώμα του αδικοχαμένου ερασιτέχνη, ενώ απαγγέλιε στίχους από την “Πτώση του Υπερίωνα”, του Τζον Κιτς, το αγαπημένο του Σέλλευ.

Σε αυτό το νησί έκανε πολλούς φίλους, ανθρώπους κοντά στην ηλικία του. Του άρεσε να πηγαίνει για μπάνιο στη θάλασσα μαζί τους και να παραβγαίνουν σε αγώνες ταχύτητας στα ανοιχτά, τους διηγήθηκε και τον προσωπικό του άθλο, για τον οποίο του άρεσε να μεγαλουργεί, όταν πέρασε κολυμπώντας από την Άβυδο στη Σπυτό, όπως και ο μυθικός Λέανδρος. Συγκεκριμένα είχε γίνει πολύ φίλος με κάποιον ονόματι Γεράσιμο. Ήταν το νεότερο μέλος της παρέας του, ψηλός, καστανομάλλης, με πράσινα μάτια. Ήταν αυτός που τον έπεισε τελικά, παρά τις πρόσκαιρες ιδιοτροπίες του ποδιού του, να βγαίνει απογευματινές βόλτες, να βλέπει τη θάλασσα και να ξεχνιέται.

Σε αυτόν είχε εκμυστηρευτεί όλες τις σχέσεις του. Μάλιστα κάποιες από τις γυναίκες της ζωής του τις αποκαλούσε Μούσες, γιατί ήταν αυτές που τον έκαναν να διακρίνει τα αριστουργήματά του, μέσα στα πυρωμένα του αισθήματα. Είχε μιλήσει στο Γεράσιμο για μια Ελληνίδα Τερέζα, την

“Κυρά” των Αθηνών του και μια Ιταλίδα Τερέζα, η οποία του ενέπνευσε τον “Δον Ζουάν”.

- Δε σε καταλαβαίνω λόρδε. Μου μιλάς τόσο καιρό για έρωτες και άσβεστα πάθη κι όμως δεν σε βλέπω παντρεμένο. Περηφανεύεσαι για τις κατακτήσεις σου, εντούτοις είσαι μόνος. Γιατί δεν νοικοκυρεύεσαι, δες εμένα και τη Σοφούλα για παράδειγμα, την έχεις γνωρίσει, καλό κορίτσι. Ήμασταν φίλοι από παιδιά, οι γονείς της με ξέρουν και τους ξέρω και τώρα που σοβαρευτήκαμε λέμε να παντρευτούμε. Γιατί δε βρίσκεις και εσύ μια κοπέλα να ταιριάζετε;

- Αχ, Γεράσιμε, σου εύχομαι να ευτυχίσεις. Όσο για εμένα, δεν είναι της φύσης μου οι δεσμεύσεις. Εγώ είμαι ερασιτέχνης. Η ίδια η τέχνη είναι η μοναδική αιώνια ερωμένη μου...

Όμως και τις βραδιές που η υγρασία σφυροκοπούσε αλύπητα τα πόδια του κάθονταν και συζητούσαν για τις δυσκολίες και τους εφιάλτες του παρελθόντος τους. Μια φορά που κουβέντιαζαν είπε ο Μπαίρον:

- Εμένα Γεράσιμε, εδώ και καιρό, στοιχειώνουν τα όνειρά μου διαμελισμένες μαρμαρίνες μορφές. Ανήμπορες, με σπασμένα χέρια και πόδια να βγάζουν άηχες κραυγές. Αυτές να ξέρεις είναι οι χειρότερες κραυγές, γιατί δε χτυπάνε στα αυτιά σου ως ήχος, αλλά στην καρδιά σου ως πόνος. Βλέπω τη μοναχή απαχθείσα Καρυάτιδα να μου ζητάει να την φέρω πίσω στις αδελφές της, να με παρακαλάει με παράπονο, όπως μια κόρη ζητάει χάρη από τον πατέρα της. Προσπαθώ χρόνια να πείσω τον Έλγιν να επιστρέψει τα Μάρμαρα του Παρθενώνα και πιστεύω πως κάποτε θα το πετύχω. «Ποτέ δεν αποτυγχάνουν αυτοί που πεθαίνουν για ένα μεγάλο σκοπό».

Είχε περάσει μισός χρόνος από τότε που είχε έρθει στο νησί της Κεφαλονιάς ο Λόρδος Βύρωνας. Η τοπική κοινωνία είχε ενισχυθεί πολύ από τις γενναιόδωρες ευεργεσίες που είχε δεχτεί από το προσωπικό ταμείο του, ενώ οι πολιτικοί ταγοί του τόπου τον είχαν σε μεγάλη εκτίμηση και δεν δίσταζαν να ζητήσουν τη βοήθειά του σε διπλωματικά θέματα.

Όταν πλέον είχε έρθει ο καιρός να φύγει για το Μεσολόγγι, ήρθαν

όλοι οι στενοί του φίλοι για να τον αποχαιρετήσουν και να του ευχηθούν καλό κατευόδιο.

Φτάνοντας στο Μεσολόγγι οι κάτοικοι τον υποδέχτηκαν με μεγάλο ενθουσιασμό, βλέποντας στο πρόσωπό του έναν εθνοσωτήρα. Οι οικονομικοί του πόροι στήριξαν και αυτήν την περιοχή, τόσο με μορφή δωρεών, όσο και με αγαθοεργίες, οπότε οι κάτοικοι, ως δείγμα ευγνωμοσύνης, του πρόσφεραν ένα σπίτι κοντά στη λιμνοθάλασσα.

Ένα απόγευμα, μιας από εκείνες τις μέρες του Απριλίου, μετά από μια βόλτα με το άλογό του τού ήρθε ο ήμερος να βουτήξει στα δροσερά νερά της λιμνοθάλασσας. Το ίδιο βράδυ ψηλός πυρετός τον βασάνιζε και ρίγη τράνταζαν το κορμί του. Οι παραισθήσεις έπαιζαν με τα μάτια και το μυαλό του, καθώς η βεβαιότητα ενός πρόωρου θανάτου τύλιγε τις σκέψεις του. Οι τοίχοι του δωματίου του υψώνονταν στον ουρανό, ενώ τα άστρα έπεφταν σαν βροχή από το ταβάνι της κάμαράς του. Φόβος τον κατέκλυζε καθώς έβλεπε, σα μέσα από παράθυρο, στον καθρέφτη του τον ίδιο στο Σούνιο, να χαράζει το όνομά του σε έναν κίονα του ναού του Ποσειδώνα. Στο βάθος υψώνονταν κύματα έτοιμα να τιμωρήσουν τον βεβηλωτή του ιερού.

Παραληρώντας ψέλλιζε:

-Αυτό το τέλος μου άξιζε, εμένα και όλων των ομοίων μου που τολμήσαμε να παίξουμε με την υπομονή των θεών. Και όποιος ρωτήσει, ο ίδιος ο Ποσειδώνας θα του πει πως ήταν ο Λόρδος Γεώργιος Γκόρντον Μπάιρον, αυτός ο εναγής έπηλυς ποιητής που η ματαιοδοξία του τον έκανε να χαράζει το ναό του.

Ο χαμός του συγκλόνησε το πανελλήνιο και κάθε πόλη ξεχωριστά συμμετείχε στην ιερεμιάδα του θανάτου του. Στο κομοδίνο του κάτω από ένα σπασμένο έωλο ρόδι ήταν ένα γράμμα για τον Έλγιν με παράκληση για την επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα. Εκείνο το πρωί είχε πάλι υγρασία πάνω στην Ακρόπολη, ενώ κι άλλος ένας «βιγλάτορας» έφευγε για πάντα.

Δημήτριος Παρασκευάς Γερακίνης
Ζωγράφου Αττικής

3ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στο Δημήτριο Βασίλειο Ρένιτσο

Εξιλέωση

Μεσολόγγι 6 Απριλίου 1824 ώρα 6 το απόγευμα.....

Ήμουν δίπλα του, τον έβλεπα να ξεψυχάει και άκουγα τα κανόνια να βαρούν γιατί την ημέρα αυτή όλοι μας χάσαμε έναν Ήρωα.... Αντίο Λόρδε Byron. Πέρασαν χρόνια και χρόνια... είδα την Ελλάδα να απελευθερώνεται από τον ζυγό της, είδα τους ανθρώπους της εξουσίας να διαφθείρονται από αυτήν, όμως αυτό που δεν περίμενα να δω το είδα στη δική μας εποχή....

Ιωάννινα 28 Μαρτίου 2015 ώρα 5 το απόγευμα

Έχω περπατήσει πολλές ζωές ανθρώπων, πλέον δε με φοβίζει τίποτα μιας και όλα λίγο πολύ τα έχω δει αλλάζοντας εποχές και ανθρώπους. Εκείνο το απόγευμα λοιπόν περπατούσα κοντά στο σπίτι που ο ποιητής διέμενε, επί της ομώνυμης οδού. Ξαφνικά έξω από το σπίτι του άκουσα φωνές, καυγάς θαρρώ πως ήταν. Ο ποιητής ξαφνικά βγαίνει από εκείνο το σπίτι... Η μορφή του έμοιαζε θολή και θα έλεγα ολίγον γερασμένη. Πλησίασα, του μίλησα, μα εκείνος δε με άκουσε, μάλλον μόνο εγώ μπορούσα να τον δω και μη ξέροντας τι άλλο να κάνω τον ακολούθησα προς την κατηφόρα της λίμνης. Φτάνοντας στη λίμνη, περπατώντας μέσα στα ομιχλιασμένα Γιάννενα, κάπου-κάπου η μορφή του χανόταν για λίγο και μετά επέστρεφε και μετά χανόταν πάλι μέσα στην ομίχλη.... Μετά από λίγο και με τον αέρα να φυσάει και να σκάει ένα μικρό κύμα στην λίμνη, ο Λόρδος κάθισε σε ένα παγκάκι.... Ένα περίεργο πράγμα όμως συνέβη: σα να έβλεπα και να άκουγα τις σκέψεις του. Πλήθος τα ερωτήματα που ήθελα να του κάνω μα δεν μπορούσα, δεν με άκουγε.... Θα έλεγα πως το γεγονός αυτό ήταν κάτι σαν μία εξομολόγηση! Καμιά φορά η μοίρα, σου παίζει άσχημο παιχνίδι, από την μία να είμαι ένας άνθρωπος που αλλάζει διαφορετικά σώματα και από την άλλη να βλέπω και να ακούω τις σκέψεις ενός ανθρώπου με

πολυτάραχη ζωή..... Αυτό με φόβισε πολύ και άρχισα να τρέχω προς την πλατεία Μαβίλη μη ξέροντας τι να κάνω, ώσπου με σταμάτησε μια φωνή.

- Γιατί τρέχεις παλιέ μου Φίλε; Γυρνάω και βλέπω τον Λόρδο με πλέον γαλήνιο βλέμμα να με κοιτάζει...

- Ήθελα μετά από τόσο καιρό να ξέρεις εσύ, όλα όσα έχω ζήσει και έχω περάσει και ας με αδίκησαν μερικοί..... Ακόμη κι εσύ που ήσουν τόσο φίλος μου δεν ήξερες, τώρα όμως ξέρεις.....

- Μη μου πεις τίποτα, επιτέλους φεύγω και φεύγω ήσυχος! και χάθηκε σαν να μη συμβαίνει τίποτα... Από τότε ξέρω πως όσες ζωές και αν περπατήσω ακόμη, δεν είδα τίποτα απ' όσα είδα εκείνο το ομιχλιασμένο απόγευμα. Ας είναι καλά η μνήμη του.... Αιωνία σου η μνήμη Λόρδε μου.... Εγώ θα προσεύχομαι για σένα..... Ο Φίλος σου

Δημήτριος Βασίλειος Ρέντζος
Άρτα

1ος Τιμητικός Έπαινος

Απονέμεται στη Δήμητρα Τσατζαλή

«Ιδιόρρυθμος ή ιδιοφυής»;

Υπήρξε Άγγλος ποιητής και ένθερμος φιλέλληνας. Η μεγαλύτερη μορφή ρομαντικού κινήματος και ένας από τους διασημότερους ποιητές της Αγγλίας. Γεννήθηκε στο Λονδίνο το 1788 και ήταν γιός του λοχαγού Τζον Μπάιρον. Σε νηπιακή ηλικία έμεινε ορφανός από πατέρα και αρκετά ιδιόρρυθμος, ανατράφηκε από τη μητέρα του με πενιχρά μέσα. Από ένα θείο του σε ηλικία 10 ετών κληρονόμησε περιουσία σημαντική και τον τίτλο του ένατου λόρδου Μπάιρον. Σπούδασε αρχικά στο Ντόλγουιτς, έπειτα στο Χάρου και τέλος στο κολέγιο του Καίμπριτζ. Ανήσυχη προσωπικότητα, ονειροπόλο άτομο, ασυμβίβαστο με την αριστοκρατική υποκρισία της αγγλικής κοινωνίας, πλεγματικός λόγω ανατροφής, αλλά και λόγω αναπηρίας, διότι ήταν εκ γενετής χωλός στο δεξί του πόδι αναπτυσσόταν προκαλώντας συνεχώς έκτροπα, ιδίως ερωτικής φύσεως, όπως ασυνήθιστα στο κοινωνικό του περιβάλλον. Συνδέθηκε επιμέπως με την ετεροθαλή αδερφή του Αυγούστα, ερωτεύθηκε σφοδρά την εξαδέλφη του Μαίρη Νταφ, και αργότερα με την επίσης εξαδέλφη του Μαίρη Τσώαρθ. Το 1807 ο Βύρων δημοσίευσε την ποιητική του συλλογή «Ωραι σκηνερίας», η οποία γνώρισε αρνητική λογοκρισία στην Επιθεώρηση του Εδιμβούργου από τον λόρδο Μπρώαμ. Αυτό το γεγονός προκάλεσε την συγγραφή της περίφημης σάτιρας του Βύρωνα, «Άγγλοι βάρδοι» και Σκώτοι κριτικών, με την οποία αυτός επιτέθηκε με ασυνήθιστη βιαιότητα εναντίον των επικριτών του και πολλών άλλων. Το επόμενο έτος τελείωσε τις σπουδές του και αφού ενηλικιώθηκε στα 1809 έγινε κύριος της κληρονομιάς του, εγκαταστάθηκε στο Νιούστεντ και έγινε μέλος της Βουλής των Λόρδων.

Το καλοκαίρι του ίδιου έτους (1809) πραγματοποίησε ταξίδι στην Εγγύς Ανατολή με ένα φίλο του. Περνώντας την Πορτογαλία και την Μάλτα έφθασαν στην Πάτρα και από εκεί προχώρησαν στην Ήπειρο, όπου επι-

σκέφθηκαν τα Γιάννενα, την Άρτα, το Τεπελένι και φιλοξενήθηκαν από τον Αλή Πασά. Στη συνέχεια και πάλι δια μέσου της Πάτρας, του Αιγίου, των Δελφών και της Θήβας ήρθαν στην Αθήνα. Εκεί έμειναν για δύο μήνες στο σπίτι της χήρας Θεοδώρου Μακρή, η οποία είχε τρεις θυγατέρες. Ο Βύρων ερωτεύθηκε την μικρότερη, τη Θηρεσία, και την απαθανάτισε στα ποιήματά του με το όνομα «η κόρη των Αθηνών». Όσο διάστημα παρέμεινε στην Αθήνα πραγματοποιούσε συχνές επισκέψεις στις διάφορες ιστορικές τοποθεσίες, το Μαραθώνα, το Σούνιο και άλλες, εξάπτοντας με τις επισκέψεις του την ποιητική του φαντασία.

Την Άνοιξη του 1810 πήγαν στην Σμύρνη, όπου ο Βύρων, μιμούμενος το παράδειγμα του Λεάνδρου διέσχισε κολυμπώντας το μεταξύ Σπυστού και Αβύδου στενό. Από εκεί ο φίλος του επέστρεψε στην Αγγλία, ενώ ο ίδιος στην Αθήνα και εγκαταστάθηκε στη Μονή Φραγκισκανών (Λυσικράτειον Μνημείον). Το καλοκαίρι του επόμενου έτους γύρισε και αυτός στην Αγγλία. Εκεί εκφώνησε το λόγο του στη Βουλή και εξέδωσε το έργο του «Τσάιλντ Χάρολντ». Προκάλεσε μεγάλη εντύπωση, ώστε μέσα σε μια νύχτα, όπως έλεγε ο ίδιος, έγινε διάσημος σε ηλικία μόλις 24 ετών. Η αναρχικότητα, το ανυπότακτο, ο κυνισμός, ο σαρκασμός, καθώς και το πάθος και η περιφρόνηση για κάθε ιερό αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά του Βυρωνικού έργου. Εξαιρετα υπήρξαν και τα άλλα του έργα «Γκισούρ», «Βαλς», «Η Νύμφη της Αβύδου», «ο Κουρσάρος», «η Λάρα», «Η Πολιορκία της Κορίνθου» και τα άλλα, που τον κατέταξαν και τον καθιέρωσαν ως εκπρόσωπο του αγγλικού ρομαντισμού. Και η παραγωγή συνεχιζόταν με ταχύτατους ρυθμούς.

Τον Ιανουάριο του 1815 ο Βύρων παντρεύτηκε την Άννα-Ισαβέλλα Μίλμπανκ και απέκτησε μια κόρη, την Αυγούστα-Άντα. Χώρισε όμως αμέσως μετά τον γάμο του και αυτό προκάλεσε την οξύτητα σε βάρος του έχθρα του κοινωνικού του περιβάλλοντος, ώστε αναγκάστηκε να εκπατριστεί. Η επίθεση όμως εναντίον του προκάλεσε αρκετά ευνοϊκές για τον ποιητή συνέπειες. Αρχικά, γιατί το ταξίδι του υπήρξε αιτία μεγάλων ποιητικών

εμπνεύσεων, δευτερευόντως, επειδή διαφημίστηκε σε όλο τον κόσμο και γρήγορα έγινε η κυριότερη μορφή του ρομαντικού κινήματος, το οποίο κυριαρχούσε εκείνη την εποχή.

Φεύγοντας λοιπόν από την Αγγλία τον Απρίλιο του 1816, περνώντας το Βέλγιο και τη Ρηνανία έφτασε στη Γενεύη, όπου και εγκαταστάθηκε. Εκεί συνδέθηκε με τον Σέλλεϋ, την Κλαίρη Κλερμόντ, με την οποία απέκτησε μια θυγατέρα, την Αλέγκρα. Λίγο αργότερα εγκαταστάθηκε στη Βενετία, όπου συνέχισε παραμένοντας για μεγάλο διάστημα να εργάζεται και να εκδίδει τα ποιήματά του. Για μικρό διάστημα επισκέφθηκε επίσης τη Ρώμη. Στη Βενετία γνώρισε την Τερέζα Γκάμπα, νεαρή και ωραιολάτρη σύζυγο ενός ηλικιωμένου κόμη, την οποία και ερωτεύθηκε με πάθος. Προξένησε μεγάλα σκάνδαλα στην κοινωνία και την Εκκλησία της Ιταλίας. Στα μέσα του 1819 εγκαταστάθηκε στη Ραβέννα, όπου συνέχιζε να εργάζεται εντατικά και εκεί έγραψε τα έργα του «Δον Ζουάν», «Οι δύο Φόσκαρι», «Το Όραμα της Δευτέρας Παρουσίας», «Μαρίνο Φολιέρο» κ.α. Την περίοδο αυτή είχε αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό και δρούσε στην Ιταλία ο φιλελευθερισμός. Είχαν δηλαδή οργανωθεί διάφορες μουσικές εταιρείες, σημαντικότερη από τις οποίες υπήρξαν αυτή των Καρμπονάρων, οι οποίες προσπαθούσαν να συνδέσουν τις διάσπαρτες φιλελεύθερες δυνάμεις εναντίον της τυραννίας. Σ' αυτές τις επαναστατικές κινήσεις είχε αναμειχθεί και η οικογένεια Γκάμπα, την οποία και παρακολουθούσε η αστυνομία. Ο Βύρων ήλθε σε επαφή με τους Καρμπονάρους και, εφ' όσον συνεργάστηκε μαζί τους, έγινε στόχος της αστυνομίας, η οποία όμως δεν μπορούσε να προβεί σε καμιά εναντίον του ενέργεια, εξ' αιτίας της μεγάλης φήμης του ποιητή. Τον Οκτώβριο του 1821 εγκαταστάθηκε στην Πίζα συνεχίζοντας τη εργασία του. Στις 19 Απριλίου 1822 ο Βύρων μετακινήθηκε στη Γένοβα.

Η συγκίνηση των φιλελλήνων από την Ελληνική Επανάσταση και προπάντων η εκδήλωση των φιλελευθέρων υπέρ αυτής, είχε ως συνέπεια τη συγκρότηση στις αρχές του 1823 του Φιλελληνικού Κομιτάτου του Λονδίνου στο οποίο πήραν μέρος πολλά μέλη του πολιτικού κόσμου, μεταξύ

των οποίων και ο φίλος του Βύρωνα Χόμπ Χάουζ. Μάλιστα με εισήγησή του το Κομιτάτο εξέλεξε ως αντιπρόσωπό του για την Ελλάδα το Βύρωνα και του ζήτησε να μεταβεί στην επαναστατημένη περιοχή. Εκείνος δέχτηκε την πρόταση με ενθουσιασμό. Ήταν για αυτόν η πιο μεγάλη ευκαιρία να δοκιμάσει στην πράξη τις φιλελεύθερες ιδέες του. Αναχώρησε λοιπόν τον Ιούλιο του ίδιου έτους και στις αρχές Αυγούστου βρισκόταν στο Αργοστόλι της Κεφαλονιάς. Εκεί παρέμεινε για να κατατοπιστεί γύρω από τα πολεμικά και άλλα θέματα του Αγώνα μέχρι τον Ιανουάριο του 1824 που αποβιβάστηκε στο Μεσολόγγι, όπου και άρχισε να συνεργάζεται με τον Μαυροκορδάτο. Η συμμετοχή του στον Ελληνικό Αγώνα είχε τεράστιες συνέπειες για την προβολή του όλο ζητήματος διεθνώς, ενώ και στο εσωτερικό ενθάρρυνε τους αγωνιζόμενους, οι οποίοι έβρισκαν στο πρόσωπό του σημείο ισορροπίας των οξύτατων αντιθέσεων τους. Εμπνευσμένος από τα ιδανικά των αγωνιστών του 1.821 εξέφρασε την επιθυμία να συμμετάσχει και ο ίδιος στον Αγώνα ενάντια στην τουρκική απολυταρχία. Εξαιρετη φυσιογνωμία ο Βύρων, προκειμένου να πετύχει ο Αγώνας των Ελλήνων αναγκάστηκε να προσφέρει μεγάλο χρηματικό ποσό για τη μισθοδοσία στρατιωτικού σώματος αποτελούμενο από 500 Σουλιώτες και άρχισε να ασκεί στρατιωτικές εξουσίες, ανυπομονώντας να έλθει το ταχύτερο δυνατό σε σύγκρουση με τις εκθρικές δυνάμεις. Η δράση είχε σβήσει τον ποιητή μόνο στην επέτειο των γενεθλίων του (22 Ιανουαρίου 1.824) έγραψε τους τελευταίους του στίχους: «Αν τα νιάτα σου λυπάσαι γιατί θέλεις πλειό να ζης;/ Της τιμής εδώ είν' ο τόπος, άξιος δείξου μαχητής./ Ζήτα και εύρε άνδρειου μνήμα κι αν ζητήσης, θα το βρης / κύττα γύρω, πιάσε θέσι, στάσου εκεί ν' αναπαυθής». Δυστυχώς, μόλις είχαν αναπτερωθεί οι ελπίδες των Ελλήνων, αρρώστησε βαριά. Οι κακουχίες, η εξάντληση και η σκληρή ζωή του στρατοπέδου τον οδήγησαν στο θάνατο στις 19 Απριλίου 1.824 στο Μεσολόγγι, στο οποίο ανακηρύχθηκε λίγο πριν τον θάνατό του επίτιμος δημότης. Τα τελευταία του λόγια για την Ελλάδα ήταν: «της έδωσα τον καιρόν, την υγείαν μου, την περιουσίαν μου και τώρα της δίνω τη ζωή μου.

Τί μπορούσα να κάνω περισσότερον;»

Το θάνατό του θρήνησε ολόκληρο το αγωνιζόμενο έθνος, η κυβέρνηση διέταξε επίσημο πένθος 21 ημερών, ενώ σε όλους τους ναούς έψαλλαν δεήσεις. Η σορός του ποιητή, φερόμενη πάνω στους ώμους αγωνιστών του Μεσολογγίου, μεταφέρθηκε στο ναό του Αγίου Νικολάου όπου εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα. Μετά απ' αυτό οι φίλοι του αποφάσισαν να τη μεταφέρουν για ταφή στην Αγγλία, ενώ δόθηκε κατόπιν παρακλήσεως των αρχών του Μεσολογγίου υδρία κλείνοντας τα σπλάχνα του Βύρωνα, για να ταφεί στην πόλη, στην οποία έδωσε τη ζωή του. Το θάνατό του ποιητή θρήνησε ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός γράφοντας το γεμάτο λυρισμό ποίημα «Ωδή εις το θάνατο του λόρδ Μπάιρον». Λόγω της συμβολής του στον Ελληνικό Αγώνα στήθηκε προς τιμήν του ανδριάντας και αναθηματική στήλη στον κήπο των ηρώων του Μεσολογγίου. Μάλιστα η ομώνυμη πόλη τιμά επίσημα το θάνατό του μαζί με τις γιορτές της Εξόδου της Φρουράς της πόλης.

Το έργο του Βύρωνα, παρά τα, από τα την ρομαντική υπερβολή, μειονεκτήματά του, είναι έργο γεμάτο από ορμή και πάθος. Λίγοι απ' τους ποιητές κατόρθωσαν με τόσο ζήλο να εκφράσουν τα ρομαντικά ιδεώδη, αλλά και με την σάτιρα τους να καυτηριάσουν τις αντιτιθέμενες στον τότε φιλελευθερισμό ιδέες. Οι ποιητικές περιγραφές είναι λαμπρές και έντονα χρωματικές. Ο λόρδος Βύρων με την περιπαθή προσωπικότητά του και με το σύνολο του έργου του άσκησε σημαντική επίδραση στην εποχή του και έγινε ο κύριος εκπρόσωπος του φιλελευθερισμού και του ρομαντισμού του 19ου αι. Η ανάγνωση των έργων του ενέπνευσε πολλούς καλλιτέχνες του 19ου αι. και κυρίως τον Ντελακρουά.

Δήμητρα Τσατζαλή
Λαμία

1ος διαγωνισμός λογοτεχνικής έκφρασης εφήβων
και νέων με θέμα τη ζωή το έργο
και την προσωπικότητα του λόρδου Βύρωνα

Κείμενα Εφήβων
ΠΟΙΗΤΙΚΑ

1ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στην Αθανασία Αρβανίτη

Ο βίος μου

Μια μέρα μακρινή ερωτεύτηκα στο Λονδίνο
και μια άλλη λυπήθηκα στο Χάκνωλ.
Μέσα στις λαοθάλασσες πνιγμένος,
ήμουν ένας άπειρος νεαρός,
που έλαμνα τη ζωή μου
βασανιζόμενος στην κατάθλιψη.
Περίζωσα τα τριαντάφυλλα στο περιβόλι του Αλή Πασά.
Έψαλλα άσματα για τους Λουλουδίτες.
Ένας περίακτος ταξιδιώτης της μητέρας Γης,
που ερωτεύτηκε ξανά γύρω από τα χρώματα της ίριδος.
Εξημμένος από την απορριφθείσα ερωμένη,
ευαγής για μια κόμισσα
και ιδιόχειρος για μια λαίδη.
Μετά την κατολίσθηση κατεπάνω μου στην Αγγλία
και αφού απ' τους ορχιδέες φαντάσματα έρωτές μου λησμονήθηκα.
Αποχαιρετώ και καταφθάνω στην Ευρώπη.
Γνώρισα πολλούς ακόλουθούς μου,
που βάδιζαν στο μεγαλείο της ποίησης,
στη γλώσσα της ψυχής, της καρδιάς
και στα άνθη που γεννιούνται για να δώσουν ακόμα λίγη ελπίδα.
Πολλές νεφέλες δίψασαν στο όνομά μου κι εγώ για εκείνες.
Όμως τα μάτια της ψυχής μου δεν ήταν αντάξια για τα δικά τους.
Ύστερα πέρασα από τους Καρμπονάρους
και συγκινημένος από τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων,
βοήθησα στο Μεσολόγγι με τον απειροελάχιστο στρατό μου,
όπου και επωμίζομαι το πιο δύσκολο έργο μου.

Η επώασή μου με πήρε μακριά από τούτο τον κόσμο στα πρόθυρα του
παραδείσου...

Αφιερωμένο σε έναν ποιητή που δικαιώνεται για το στοχαστικό ηρωι-
σμό του μέσα απ' τους ένδοξους και διαχρονικούς στίχους για την Ψωρο-
κώσταινα.

Αθανασία Αρβανίτη
Πειραιάς (Κερατσίνι Αττικής)

2ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στην Αντωνία Μαλογιάννη

Ο Βύρων στον κόσμο

Εσύ... ω μεγάλη και γενναίε Βύρων ήσουν μια σημαντική παρένθεση σε αυτή τη ζωή·

όντας Άγγλος ποιητής και σημαντικός φιλέλληνας δίδαξες τον ρομαντισμό.

Τι κι αν ήσουν πλούσιος... έζησες φτωχικά...· δικαιώθηκες, όμως, με το θάνατο του Ουίλιαμ Μπάιρον.

Όπως η κάμπια γίνεται πεταλούδα και αλλάζει η ζωή της έτσι κι εσύ άλλαξες:

γίνεσαι πλούσιος και σπουδάζεις στο Κέμπριτζ...

Όσο περιπλανήθηκε ο Οδυσσέας για να φτάσει στην Ιθάκη, τόσο περιπλανήθηκες κι εσύ...

Συνάντησες τον Αλή Πασά και ήταν σαν να συναντάς το χάρο.

Τα μέρη που πήγες αμέτρητα... ταλαιπωρήθηκες, αλλά δεν σταμάτησες· πέρασες από σχεδόν όλη την Ελλάδα... με κίνδυνο της ζωής σου.

Όπως ο Μεγαλέξανδρος είχε μια ολόκληρη αυτοκρατορία, έτσι είχες κι εσύ τη δική σου με τα ταξίδια σου.

Σαν το πουλάκι που είναι ανυπεράσπιστο, έτσι κι εσύ·

τι κι αν γνώρισες τον Αλή Πασά αλλά και την ελνοοσία· πάντα γλίτωνες.

Όλοι σε θαύμαζαν σαν θεό μετά την έκδοση των ποιημάτων σου και του λόγου περί ποινών που θα τους βοηθούσε.

Ο Πάρις έκλεψε μόνο την Ελένη...· εσύ πόσες έκλεψες;

Βρήκες το λιμάνι σου, όμως, στα μάτια της Άννας Ισαβέλλας Μίλμπανκ· μόνος σου αποφάσισες να κρεμαστείς από το σχοινί του γάμου· μπέρδεψες, όμως, το σχοινί με το λάκκο κι έπεσες μέσα.

Η Αυγούστα Άντα, η κόρη σου, σε εγκαταλείπει κι εκείνη όπως η μητέρα της·

η βίαιη συμπεριφορά σου και η οικονομική κατάσταση σε τύφλωσαν, σε θόλωσαν και πλήρωσες το πάθος σου.

Η απόσταση και ο χρόνος φέρνουν λησμονιά... και όλες οι πληγές κλείνουν.

Γι αυτό κι εσύ άραγε επισκέφθηκες την Ελλάδα; Για να ξεχάσεις ή για να συνάψεις δάνεια και να υπερασπίζεσαι τον Μαυροκορδάτο; Δυστυχώς για σε, ω μεγάλη ποιητή, δεν πέθανες στην Αγγλία... αλλά στο Μεσολόγγι.

Ήσουν ανήσυχος και παρορμητικός όλα τα χρόνια...

Πλήρωσες τον ενθουσιασμό σου όπως τα παιδιά...

Εκείνα πέφτουν και χτυπούν· κι εσύ έπεσες για πάντα.

Όλοι σε δοξάζουν και σε τιμούν... σαν αρχαίο Ολυμπιονίκη.

Ποιο, όμως, δάκρυ του φεγγαριού σε έπνιξε...

Αντωνία Μαλογιάννη

Τρίκαλα Ημαθίας

2ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στο Μάριο Λουριδά

Ο Λόρδος

Τώρα ήρθε η ώρα να σας πω, για ένα άτομο γνωστό
λόρδο Βύρωνα τον λένε
και όλοι τον γνωρίζουν
πολεμιστής στην Ιταλία αλλά και στην Ελλάδα
το δίκαιο πάντα έψαχνε
και πείσμα αλύγιστο κρατούσε
στο χαρακτήρα λαμπερός και στην ψυχή ρωμαίος
έργα πολλά τον εξυμνούν και τον επαινούν συγχρόνως
στα λόγια διπλωμάτης και τρανός
το ίδιο και στις πράξεις
αρχοντόπουλο σαν μεγάλωσε, τα πάντα είχε
όμως εκείνος προτίμησε την τόλμη
σαν όπλο για να μείνει
αθάνατος στο πέρας των αιώνων.

Μάριος Λουριδάς
Άνοιξη Αττικής

2ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στην Εμμανουέλα Νερατζούλη

Βύρων ο φιλέλληνας

Λόρδε Βύρων φημισμένε,
ποιητή του ρομαντισμού και αριστοκράτη,
της Ελλάδας αγαπημένε.
Ανήσυχος και παρορμητικός,
του εαυτού σου θησαυρός,
των περιστάσεων εκμεταλλευτής
και στη ζωή αγωνιστής.
Ευγενής με πολιτικές φιλοδοξίες,
ιδεολόγος αλλά και ακτιβιστής,
που ανίαιτος, ποθεί περιπέτειες
και στην τυχοδιωκτική του φύση εγγενής.
Μελετητής του δημοτικού τραγουδιού
και των ελληνικών πηγών ερμηνευτής.
Στην Ελλάδα φτάνοντας θριαμβευτής
και στην υπηρεσία του Αγώνα προσαρμοστής.
Φιλέλληνας χωρίς αυταπάτες και αμφιβολίες
μαζί για την ανεξαρτησία που πετάει σαν πουλί.
Επαναστάτης αντικρίζει για πρώτη φορά, για λίγο,
την πόλη όπου θα αφήσει την τελευταία του πνοή.
Στο Μεσολόγγι χάθηκε και πάει,
τώρα μακριά πετάει και μας μιλάει μες την καρδιά.
37 οι κανονιοβολισμοί
σου πλίου την ανατολή
και ρίχτηκε εκεί να θαυμάζει του πένθους τη στιγμή.
Στον κήπο των Ηρώων ανδριάντες και προτομές.

Εμμανουέλα Νερατζούλη
Μάλια Ηρακλείου Κρήτης

3ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στον Κωνσταντίνο Κοκκινάκη

Ο λόρδος Βύρων της Λευτεριάς

Αυτός ο τόπος που καρτερικά υπομένει
αιώνες τη σκλαβιά...
διψάει για μια σταγόνα ελεύθερη Ελλάδα
παντοτινά...

το ανάστημα σπκώνει για την
λευτεριά
ο λόρδος Βύρωνας στο Μεσολόγγι
που δίνει αυτού του ιερού τόπου
αναγεννημένα φτερά.....

Συνοδοιπόρος του έθνους που
πάντα θα σε τιμά....

Η μοίρα σε πήρε,
μα θα σε τιμάμε για πάντα
στη δοξασμένη λευτεριά.

Η Ελλάδα δεύτερη πατρίδα σου έγινε
και απόρθητο το ανάστημά σου έμεινε.

Κωνσταντίνος Κοκκινάκης
Μαρούσι Αττικής

1ος διαγωνισμός λογοτεχνικής έκφρασης εφήβων
και νέων με θέμα τη ζωή το έργο
και την προσωπικότητα του λόρδου Βύρωνα

Κείμενα Νέων
ΠΕΖΑ

1ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στη Γεωργία Διάκου

Ο Λόρδος Βύρωνας και η μεταφυσική της φυγής

Αποκαμωμένος στέκει στην βρύση την ξερή. Το νερό έχει πεθάνει εδώ και μήνες. Τα όπλα εγκαταλείφθηκαν στις αυλές και τα δικά του ανίκανα για πόλεμο αιμάτινο εισχωρούν στον χώμα σαν πληγές συνευρισκόμενα με την λάσπη του χρόνου. Στο μυαλό του τριγυρίζει το όνειρο που τον βασανίζει ηδονιστικά. Είναι στην κούνια, βρέφος αποκοιμισμένο σε δαντελωτά σκεπάσματα. Η μάνα του έρχεται να τον ταΐσει, το στήθος της γαλακτερό ξεχειλίζει προς αυτόν. Το μωρό σηκώνει τα χέρια προς το ολοστρόγγυλο μέλος που στάζει χυμούς της γέννας. Η γλώσσα του βγαίνει προς τα έξω, νεβρός νεογέννητος που να φάει θέλει. Τότε η μάνα του χώνει το χέρι της κάτω απ' τα φουστάνια και με την κίνηση της βίας ξεριζώνει την μήτρα με ένα ουρλιαχτό. Τον αρπάζει και με νανούρισμα να πάψει το κλάμα προσπαθεί για να ανοίξει το στόμα ολότελα, να χωρέσει η γυναίκα σε σώμα βρεφικό.

Τότε ξυπνά λουόμενος στον κρύο του ιδρώτα και να εξηγήσει το όνειρο αρνείται στον εαυτό του. Ψάλλει μόνο μια παλιά αγγλική προσευχή που του έμαθε η γιαγιά του και κοιτά στο μέρος των Μεσολογισισών. Φορούν μαύρα, απλώνουν τα κεφάλια στο χώμα, ψιθυρίζουν τους ψαλμούς του Δαβίδ «μάταια ελάλησεν έκαστος προς τον πλησίον αυτού, χείλη δόλια εν καρδία, και εν καρδία ελάλησε κακά. Εξολοθρεύσαι Κύριος πάντα τα χείλη τα δόλια και γλώσσαν μεγαλορρήμονα.» Αγνοεί το παλιό αυτό κείμενο σε γλώσσα ξένη, μένει να παρατηρεί τους τρόπους του θρήνου.

Μια γυναίκα από εκείνες σηκώνεται αργά στη μέση του κύκλου. Φτύνει με λύσσα το ένα της δάκτυλο και το στρέφει προς τον ουρανό. Γυρνά τα μάτια στον ήλιο και ύστερα λέει «Καταραμένος, καταραμένος είσαι Κύριε. Τον μόνο Θεό που εσύ γνωρίζεις είναι ο πόλεμος. Ναι, ο πόλεμος που παίρνει την σάρκα από το πνεύμα, την ξεσκίζει, την ατιμάζει, την σκοτώνει χωρίς επιστροφή. Βορά του κρύου όπλου γίνεται αυτή. Ναι, αυτή η όλο

πόνο σάρκα. Το αίμα τον προσκυνά πιστά όπως ο σκύλος τον αφέντη. Ο πόλεμος ορίζει την πλάση με τα κοφτερά του δόντια και την γλυκιά φωνή, που καλεί όλους τους αθώους κοντά του, να φύγουν μακριά και να αισθανθούν ολόκορμα την εξουσία της καταστροφής. Άθλιος είσαι για αυτό ανύπαρκτος. Ποτέ δεν αναστήθηκες μονάχα έτσι μας είπαν τους καιρούς που βόσκανε τα ζώα μας ειρηνικά χορτάρι.»

Τους λόγους της ακολουθεί μια φασαρία. Κλαίνει γοερά με τις χούφτες τους, γιατί γνωρίζουν πως αυτή τόλμησε την αλήθεια να προσφέρει. Ο λόρδος Βύρωνας πλησιάζει προς τον κύκλο. Αισθάνεται την θλίψη τους και αποφασίζει την ποίηση να μοιραστεί μαζί τους. «Θα σας μιλήσω για τον άνθρωπο της ελευθερίας σήμερα.» Φωνάζει κατ' αυτές. «Το όνομά του είναι Μάνφρεντ. Μιλά με λόγο που δεν κατανοούν οι άνθρωποι. Κηρύττει την αδιαφορία προς την ύλη. Η ζωή δεν τον ενδιαφέρει, γιατί είναι καμωμένη από πηλό. Έχει την δύναμη τα πνεύματα να καλεί. Διόλου ο θάνατος δεν τον φοβίζει. Εικόνες στροβιλίζονται στις σκέψεις του. Δεν ακολουθεί κανέναν και τίποτε. Η ύπαρξή του μια κατ' εξακολούθηση επανάσταση προς αυτόν». Οι γυναίκες ασάλευτες απλώς ακούν. «Ο Μάνφρεντ μιλά με τα λόγια ετούτα» συνεχίζει και βγάζει από την τσέπη του ένα χαρτί λεκιασμένο από μελάνι. Απαγγέλλει φλογισμένα. «Από τα χρόνια της νιότης μου και μεγαλώνοντας, το πνεύμα μου δεν περπατούσε μαζί με τις ψυχές των ανθρώπων, ούτε έβλεπε τη γη μ' ανθρώπινα μάτια· η δίψα της φιλοδοξίας τους δεν ήταν δική μου· ο σκοπός της ύπαρξής τους δεν ήταν δικός μου· οι χαρές, οι λύπες μου, τα πάθη μου κι οι δυνάμεις μου, μ' έκαναν έναν ξένο· αν και είχα τη μορφή της, δεν είχα καμιά συμπάθεια για τη σάρκα που αναπνέει, κι ούτε ανάμεσα στα πλάσματα από πηλό που με περιτριγύριζαν».

Τώρα γύρω από τον Βύρωνα έχει μαζευτεί κόσμος πολύς. Τον ακούν με μάτια κίτρινα από τον πυρετό. Κινούνται ρυθμικά σε χορό που στήνουν μονάχα οι απελπισμένοι. Αγκαλιασμένοι, βγάζουν ήχους, μιμούμενοι την φύση που αναγεννιέται ρόδινη και σοφή απ' τους ξαναμμένους σπόρους. Θαρρείς πως λησμονούν τη μοίρα που τους μέλλει και στέκουν ακλόνητοι

αντικρίζοντας για πρώτη φορά το νόημα που είναι αυτή η ίδια, η στιγμή της ζωής.

Ένας άντρας απομακρύνεται από την μάζα προχωρά έως τον Λόρδο Βύρωνα σκύβει στο αφτί του και αρχίζει ψιθυριστά να μιλά: «Εγώ που είμαι εσύ και εσύ είσαι εγώ, ο Μάνφρεντ δεν υπάρχει. Πόλεμος είναι εδώ και κόλαση και λήθη. Αν δεν υπάρχει πέρασμα για τον κατήφορο στον Άδη και ο Ερμής ο ερμαφρόδιτος με ομορφιά περίσσια στις άκρες των βοστρύχων του να μας καλεί σιμά του. Όχι δεν μπορεί. Δεν πρέπει να γυρίζει η γη με πάνω της ανθρώπους. Αφού αυτοί ασεβείς, ανέντιμοι, αδιάφοροι μισούν και δυναστεύουν κάθε τι που έχει χάρη και τρέλα καρδιακή. Σήμερα που πέθανε το χθες και τίποτα δεν μένει ίδιο, τι ωραίος καιρός και αύριο ίσως δεν ανατείλει ο ήλιος και νεκρή θα πέσει η γη στην αβύσσου το πηγάδι με λόγχη από το δικό μας το θηκάρι. Μιλάς για ελευθερία, όπως οι πιστοί για θεό, μα πάντα εδώ θα μένουμε στη φολίδα ετούτη που παραπέρα δεν συστέλλεται. Θα σκάσει και θα γιομίσει νερά. Θα γιομίσουν νερά τα ανήμπορα κορμιά μας και διογκωμένα θα κυθούν για την αρχή του κόσμου. Eis τους αιώνες των αιώνων τούτος ο κόσμος κύκλους θα κάνει και έλαχε σε μας αυτές τις μέρες να πεθαίνουμε. Καμία συμφορά, ούτε πόνος, οίκτος, ανάγκη, φόβος, ταπείνωση, ανησυχία. Κανένα πάθος που κάνει τις φλέβες κάτω απ' το δέρμα να παγώνουν, γαλαζωπές ανταύγειες του έναστρου ουρανού. Να όμως μια φορά τη μάνα που θα θελα να αντίκριζα και γω μωρό στην κούνια. Μέσα στην κούνια, μωρό. Το μωρό κοιμάται μέσα στην κούνια. Αυτή έρχεται να το χαϊδέψει. Η μάνα χαϊδεύει το μωρό. Αυτό το μωρό που είμαι εγώ και εσύ και όλοι. Αυτή η μάνα που δεν ανήκει πουθενά».

Ο άνδρας ερμητικά το στόμα κλείνει. Κοιτάζει προς την λιμνοθάλασσα. Μια σιωπή κουρνιάζει στα μαλλιά τους. Σ' αυτόν τον άνδρα κανένας δεν μιλά. Είναι τρελός λένε και τον σπρώχνουν προς τα έξω. Απορούν πώς έχει κατορθώσει να επιβιώσει. Τροφή δεν έχει μπει στο στόμα του, μερόνυχτα πολλά από το τέλος του χειμώνα. Κανένας δικός του δεν στέκει με τους ζω-

ντανούς. Όπλο αρνείται να σπκώσει και οι υπόλοιποι βλάσφημο προδότη τον αποκαλούν.

Ο λόρδος Βύρωνας κάθεται στο χώμα. Το όνειρο συλλογίζεται, τις γυναίκες, τον άνδρα που του μίλησε στο δικό του το αφτί να μην ακουστεί ο ήχος του στους άλλους που έχουν πια σκορπίσει στην μοναξιά τους. Ένα κλαδί κείται καταγής. Το περιμαζεύει και σκαλίζει στο χώμα «Ελεύθερος Πολιορκημένος». Στρέφεται προς τον ορίζοντα. Στους κάμπους παρατεταγμένοι μοναχικοί άνδρες, δούλοι των όπλων ετοιμάζονται για μάχη. Οι Μεσολογγίτες συσπειρώνονται γύρω από μια γυναίκα που την φωνάζουν Παναγιά. Είναι ένα ξανθό, αναιμικό κορίτσι που φτύνει αίμα και κρατά ένα μυρμήγκι. Τους προτρέπει να βιαστούν. Ο λόρδος Βύρωνας ασάλευτος αφήνει το πουκάμισο ανοιχτό στο αεράκι που φυσά. Νιώθει το αίμα που έχει χυθεί και ξέρει πως τελειώνει. Βάζει το κλαδί στο στήθος του και χαρίζει την πνοή στην πνοή της φύσης. Ο αέρας θερμαίνει μαζί με το σπαθί και όλα πια αλλάζουν μετά την αποχώρηση.

Γεωργία Διάκου
Λαχανάς Θεσσαλονίκη

2ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στην Πολυχρονία Χριστοδουλίδου

Το λάθος της το πλήρωνα εγώ

Κρύο. Κρύος ο καιρός, κρύα κι η καρδιά... Όχι, αυτά τα δύο δεν είναι αλληλένδετα. Απλά τυχαίνει να συνυπάρχουν, όπως ακριβώς συμβαίνει με τους φτωχούς και τους πλούσιους σε μία γειτονιά. Κρυώνω ή, για την ακρίβεια του λόγου, τουρτουρίζω, μα εξακολουθώ να κάθομαι σε αυτό το συντροφικό παγκάκι, παρατηρώντας το λουσμένο με φως δωμάτιο της γυναίκας που μοιάζει να είναι συνομήλική μου. Κάθε μέρα παρακολουθώ, κι ως με βλέπει, όλες της τις κινήσεις. Ακόμα κι αν κλείσει τις κουρτίνες, διακρίνω τα πάντα, γιατί ξέρω τα πάντα. Θα έλεγες... «Καλά, δεν καταλαβαίνει;», αλλά, προφανώς, γρήγορα διαπιστώνεις ότι δεν πρόσεξε πραγματικά για να καταλάβει.

Νιώθοντας κάτι υγρό να αγγίζει το πρόσωπό μου, διακόπτονται οι σκέψεις και στρέφω τα μάτια μου στον ουρανό. Μαρμαρώνω... με το κεφάλι προς τα πάνω, με τη ματιά θλιμμένη, με την ψυχή απογοητευμένη. Βρέχει και για άλλη μια φορά βρίσκομαι χωρίς κατάλυμα. Όμως... δεν είναι το πρόβλημα αυτό που φαντάζεσαι. Δε στεναχωριέμαι που ο καιρός δε με βοηθά να παραμείνω με ήπιες συνθήκες στο μοναδικό παγκάκι της γειτονιάς, μα επειδή με υποβάλλει σε άλλες δοκιμασίες. Τις δοκιμασίες του πειρασμού και καμιά φορά της ανθρώπινης συμπεριφοράς ως προς το άτομό μου.

Έχω, δηλαδή, απέναντι μου μια πληθώρα από μαγαζιά, όπου θα μπορούσα να σπαταλήσω τις ώρες μου είτε μέχρι να σταματήσει η βροχή είτε, αν το πρώτο δεν πραγματοποιηθεί, έως ότου μια φωνή αναγγείλει τη λήξη λειτουργίας τους. Αρχίζω, όμως, να αναρωτιέμαι. Αξίζει, προκειμένου να μη βραχώ και μην αρρωστήσω, να βρεθώ απέναντι τους και να σκεφτώ το σε ποιο η επίσκεψη μου θα μου είναι πιο ανώδυνη, κοιτάζοντας το σώμα μου από τα νύχια ως την κορυφή; Διαπιστώνοντας ότι έχω ανάγκη τόσο

για ζεστό ρουχισμό, όσο και για δυο μπουκιές φαΐ, ώστε να σταματήσουν οι διαμαρτυρίες, προτιμώ να καταφύγω σε μια πυλωτή. Ενώ εξακολουθώ να αντικρίζω το ένα και μοναδικό παράθυρο που με ενδιαφέρει, γέρνω το κεφάλι μου στον τοίχο, βυθίζομαι σε αχανείς σκέψεις και αποκοιμιέμαι.

Όχι, όμως, για πολύ. Σε λίγο ένα απότομο τράνταγμα με αναγκάζει να ξυπνήσω βίαια και να ανοίξω απότομα και ορθάνοιχτα τα μάτια μου.

-Δρόμο! Παράσιτο της κοινωνίας! μια τραχιά και βροντερή φωνή ξεφωνίζει.

Δεν τολμώ να του απευθυνθώ. Σηκώνομαι και φεύγω τρέχοντας, προκειμένου να πάψει να αντηχεί στα αυτιά μου η κυδαία υβρεολογία του, που δεν έχει τελειωμό.

Τώρα, με το βήμα βαρύ, με την ψυχή κουρέλι, κατευθύνομαι μες στη βροχή προς το παγκάκι που με φιλοξενεί εδώ κι ένα μήνα αδιαμαρτύρητα. «Πώς ξέπεσα έτσι;» μουρμουράω και μεμιάς χείμαρροι δακρύων αρχίζουν να τρέχουν με ορμή. Ώσπου... ένα χέρι με αγγίζει απαλά τον ώμο.

-Μην κλαις! μια γλυκιά φωνή σαν μελωδία συνοδεύει το άγγιγμα.

Σηκώνω αργά το καταδακρυσμένο μου πρόσωπο, επιδιώκοντας να εκμεταλλευτώ αυτόν το χρόνο, ώστε να στεγνώσω τους ανοιχτούς ακόμα ουραμούς μου. Είναι ντροπή για μένα αυτή η κατάσταση. Πλέον με τρεμολαμπυρισμένο βλέμμα στρέφομαι προς το πρόσωπο. Είναι εκείνη! Φεύγουν όλα μονομιάς, η καρδιά μου φτερουγίζει ανεξέλεγκτα και χτυπάει δυνατά, θέλω να την πιάσω, να της μιλήσω, αλλά μια ανεξήγητη δύναμη με καθηλώνει κι ένας κόμπος με αποτρέπει. Με μια αργή, ίσως διστακτική κίνηση, μου δίνει μια φουσκωτή τσάντα και μια ομπρέλα. Χαμογελά και φεύγει... χωρίς να περιμένει να ανταποκριθώ. Δυο βήματα προλαβαίνει να κάνει, σταματάει ξαφνικά και στρέφεται προς τα πίσω. Λίγα δευτερόλεπτα ακινησίας και παρατήρησης...

-Τα μάτια μας, νομίζω, μοιάζουν, λέει σιγανά και απομακρύνεται ταχύτατα.

Ένα πελώριο χαμόγελο κι ένα φωτεινό, σπινθηροβόλο βλέμμα αντικα-

θιστούν την προηγούμενη ανέλπιστη και καταθλιπτική μου έκφραση. Πρόσεξε τα μάτια μου, σκέφτομαι. Είναι το μοναδικό στοιχείο που θα μπορούσε να ξεχωρίσει κάποιος, διότι έναντι όλων των υπολοίπων, παραμένει καθάριο. Άλλωστε, πάντοτε το κλάμα δεν υπερτονίζει τα μάτια και δε σε προσελκύει να εστιάσεις σε αυτά;

Δεν προφταίνω να ανοίξω το σακίδιο και τη βλέπω να πλησιάζει ξανά. Γρήγορα αφήνω το παγκάκι, με στόχο να την υποδεχτώ κάτω από την ομπρέλα.

-Βασικά... θα ήταν καλύτερο να έρθεις στο σπίτι μου για να ζεσταθείς, καθώς έχεις βραχεί ως το κόκαλο από αυτήν τη μαρτιάτικη καταιγίδα. Να κάνεις και κανένα μπάνιο..., σωμαίνει, μόλις συνειδητοποιεί ότι χωλαίνω.

Ακόμα κι αν επιθυμούσα να αρνηθώ, δεν υπάρχουν περιθώρια. Αν συνεχίσω να στέκομαι σε αυτό το σημείο και σε αυτήν την κατάσταση, αύριο θα βρίσκομαι αναμφίβολα με πνευμονία. Της κάνω νόημα με το χέρι, για να της παραχωρήσω την άδεια και με καθοδηγεί πια προς το σπίτι. Δεν μπορείς να διανοηθείς πόση χαρά με κατακλύζει.

Σε λίγο η απόλυτη απομίμηση ενός παλατιού ενσαρκώνεται μπροστά στα μάτια μου, αρχίζοντας με το πλακόστρωτο δρομάκι, που περιτριγυρίζεται από ένα μεγάλο και περιποιημένο, παραδεισένιο κήπο και που με οδηγεί στην κύρια είσοδο αυτού του ψηλού με πολλά παράθυρα οικοδομήματος. Διαβαίνω τη μεγαλοπρεπή πόρτα με δέος, λες και είναι ιερό. Όχι, γιατί μου έλειψε η στέγη, όπως πιθανώς συλλογίζεσαι, αλλά λόγω της επιβλητικής και πολυτελούς διακόσμησης που χαρακτηρίζει το κτήριο. Στο λευκό μάρμαρο που λαμποκοπάει, σε όσα σημεία, δηλαδή, δεν είναι καλυμμένο από τα κόκκινα και μπλε, μακρόστενα χαλιά, αναφύονται με περίτεχνα και συμμετρικά σχήματα τα επτά βασικά χρώματα που συναπαρτίζουν τη μορφή του ουράνιου τόξου λόγω της αντανάκλασης και διάθλασης που προκαλούνται από τους ουδόλως διακριτικούς, κρυστάλλινους πολυελαίους. Το ταβάνι δεν αποτελεί εξαίρεση. Ξεπροβάλλει με ακριβώς τον ίδιο στολισμό, με απόρροια να αποκτάς την εντύπωση πως υπάρχει

σχέση αντικατόπτρισης μεταξύ λίμνης κι ουρανού. Ο χώρος φαντάζει μαγικός κι ονειρικός. Διακρίνεται από μεγάλη ευρυχωρία, παρά την ύπαρξη της αρχοντικής επίπλωσης με τα αρμονικά χρώματα που συνακολουθείται με πολλά αστραφτερά ασημικά.

Δεδομένου ότι όπου κι αν στέκομαι, λιμνούλες με περικυκλώνουν, έχοντας λάβει πρώτα ως πληροφορία ότι η τσάντα περιέχει όλα τα αναγκαία, οδηγούμαι απευθείας στο μπάνιο. Άλλες κουβέντες δεν έχουμε ανταλλάξει. Καθυστερώ όσο μπορώ τις περιποιήσεις μου, όχι τόσο διότι θέλω να τις απολαύσω, αλλά επειδή φοβάμαι να αντιμετωπίσω την πραγματικότητα. Τι να της πω; Ότι είμαι ο Τζορτζ Γκόρντον Μπάιρον που καυχάται για τις πάμπολλες επιτυχίες του στο ωραίο φύλο, αλλά και για τις ξεχωριστές του περιπέτειες με το εναπομένον; Και να ήθελα, δε θα με πίστευε, γιατί... μετά από τόσες απερισκεψίες και κακουχίες το εικοσιεξάχρονο, γοητευτικό κι αγγελικό μου πρόσωπο μαράζωσε, ζάρωσε. Από την άλλη πάλι, δε με αφήνει κι η περηφάνια μου, όπως ακριβώς εδώ κι ένα μήνα, να της εκφράσω την παρούσα κατάντια μου. Πώς θα μπορούσα να της φανερώσω ότι χρεοκόπησα κι έμεινα χωρίς σπίτι, χωρίς γυναίκα, χωρίς παιδί; Ποιος; Εγώ! Ο λόρδος και μεγάλος ποιητής!

Αναστενάζω απογοητευμένος, κάθομαι με αργοκίνητες κινήσεις και τοποθετώ το πρόσωπο μου μέσα στις συμπονετικές παλάμες μου σαν να θέλω να κρυφτώ, να εξαφανιστώ από προσώπου γης. Όσπου... μου έρχεται στο νου το απόφθεγμα «Μια εικόνα, χίλιες λέξεις» και ξαναζωντανεύω. Δεν μπορώ να παραδεχτώ ότι πλέον νιώθω χαρούμενος, καθώς αργά ή γρήγορα θα υποχρεωθώ να τα εξομολογηθώ όλα, μα τουλάχιστον προς το παρόν η εισαγωγή έχει βρεθεί.

Βγαίνοντας από το μπάνιο κατευθύνομαι προς το σαλόνι, όπου και παρευρίσκεται η ευεργέτιδά μου. Τα γόνατα μου τρέμουν εξαιτίας του άγχους που με κυριεύει. Είμαι έτοιμος να σωριαστώ, αλλά δεν οπισθοχωρώ τώρα. Το έχω αποφασίσει. Μόλις εμφανίζομαι και την πλησιάζω, ακούγονται κάποια δυνατά χτυπήματα από την εξώπορτα.

- Το μενταγιόν! Ω, παιδί μου! εκφωνεί, αφού το πρόσεξε με έκπληξη, και σε κλάσματα δευτερολέπτου βρίσκεται να με σφικταγκαλιάζει και να κλαίει με λυγμούς, αγνοώντας τους πλέον μανιώδεις κρότους.

Ανακουφίζομαι. Γρήγορα, όμως, άλλο βάρος εισβάλλει στην ψυχή μου. Καταλαβαίνω ότι έχει μετανιώσει. Έχει μετανιώσει που, ενώ είχε τη δυνατότητα να με αποτρέψει από τη βιοτική πορεία που επέλεξα, σήκωσε τα χέρια ψηλά κι είπε «θα καταλάβει μόνος του...». Έχει πλέον αντιληφθεί πως η ιδιότητα του γονέα δε λήγει, όταν το παιδί ενηλικιωθεί κι ότι ο γονιός φέρει την ευθύνη τόσο για τη γέννηση και τη σωστή ανατροφή του, όσο και για τη διαδρομή που θα ακολουθήσει μετέπειτα. Ότι έχει χρέος, επομένως, να παρεμβαίνει, όταν νοεί ότι το δημιούργημά του παρεκκλίνει.

Ωστόσο... ήταν για μένα πια αργά. Έχοντας μάθει να πραγματοποιώ όλες μου τις επιλογές, αποφάσισα να την εγκαταλείψω ξανά. Αυτή τη φορά, πέρα από τα ταξίδια, και για τον πόλεμο στην Ελλάδα. Εκεί μόνο κατάφερα να διαπιστώσω πως το λάθος της το πλήρωνα ενώ.

Πολυχρονία Χριστοδουλίδου
Λυτή Θεσσαλονίκης

3ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στην Ιωάννα Γιαβρούτα

Ταξίδι στο Βυρωνικό κόσμο

Στις 22 Ιανουαρίου 1798 γεννιέται στο Λονδίνο ο Βύρων. Κορυφαίος ποιητής του Βρετανικού ρομαντισμού, φιλέλληνας, που υποστήριξε με το όνομα και το θάνατό του τον αγώνα των Ελλήνων για την εθνική τους ανεξαρτησία. Γόνος αριστοκρατικής γενιάς.

Από την αρχή η ύπαρξή του θα σημαδευόταν, αφού ο Βύρων γεννιέται με πρόβλημα στη δεξιά κνήμη που θα τον ακολουθεί σε όλη του τη ζωή και θα σφραγίσει και το έργο του. Ως παιδί μεγαλώνει δίπλα στη σχιζοφρενή μητέρα του και την τροφό του. Ένα αγόρι συνεσταλμένο και αλαζονικό που δεν είχε τα ανάλογα προσόντα που θα δικαιολογήσουν την αλαζονεία του. Ο ίδιος έδινε μεγάλη σημασία στα λόγια των άλλων, όπως συνήθως δίνουν τα παιδιά και προσπαθούσε να κρύψει τις συγκινήσεις της τόσο τρυφερής ψυχής του. Κλείνονταν μέσα του αποζητώντας τη μοναξιά, που όμως την έκανε εκατό φορές πιο βασανιστική. Σε ηλικία δέκα ετών ο Μπάιρον κληρονομεί τον τίτλο του Βαρόνου. Τίτλος που τον έκανε να φέρεται αλαζονικά απέναντι στους ανθρώπους. Δύο χρόνια αργότερα ο μικρός Μπάιρον αρχίζει τις σπουδές του, όπου θα λάβει τη δέουσα μόρφωση της άρχουσας τάξης. Πηγαίνει στο κολλέγιο το 1798. Το καλοκαίρι της ίδιας χρονιάς μετακομίζει με τη μητέρα του στο Σάουθγουελ του Νότινχαμ, όπου σπουδάζει στο διάσημο σχολείο Χάρουου. Σε μόλις ένα χρόνο ολοκληρώνει τις σπουδές του και στο Κέιμπριτζ.

Την επόμενη χρονιά ξεκινά το μακρύ ταξίδι στη Μεσόγειο αναζητώντας χρόνια πριν το Καβάφη τη δική του Ιθάκη. Μια συνομιλία μεγάλων πνευμάτων που εκπλήσσει. Στις 2 Ιουλίου του 1809 μαζί με το φίλο του Χομπάουζ και κάποιους υπηρέτες του φθάνει αρχικά στη Λισαβόνα και από εκεί παραπλέοντας το Γιβραλτάρ φθάνει στη Μάλτα όπου παραμένει για ένα μικρό χρονικό διάστημα. Το Σεπτέμβριο αποβιβάστηκε στην Πρέβεζα.

Επιθυμούσε όμως συνάντηση με τον Αλή.

Έτσι, τον Νοέμβριο του 1809 ο Λόρδος φτάνει στα Γιάννενα. Επισκέπτεται τη Ζίτσα και το Τεπελένι όπου γνωρίζει από κοντά τον Αλή Πασά κι εντυπωσιάζεται από τη θερμή φιλοξενία του. Εντυπωσιάζεται τόσο που γράφει μια επιστολή προς τη μητέρα του για να της μεταφέρει τις θετικές εντυπώσεις του από αυτή τη συνάντηση.

«Αγαπητή μου μητέρα,

με ξαφνιάζει το γεγονός ότι ενώ ο Αλή Πασάς είναι γνωστός για την ωμότητα του χαρακτήρα του, εμένα μου φέρθηκε πολύ ευγενικά. Ακόμη και η εμφάνισή του έδειχνε οτιδήποτε άλλο εκτός από τον πραγματικό του χαρακτήρα...»

Ο Αλή Πασάς παρέμεινε για πολύ καιρό ένας από τους ήρωες του Μπάιρον. Η αγάπη του για την εξουσία, η περιφρόνηση των ηθικών και κοινωνικών κανόνων, το μυστήριο από το οποίο του άρεσε να περιβάλλεται, κοντολογίς ολόκληρη η προσωπικότητά του, ξυπνούσε στον Μπάιρον ζωντανές συγκινήσεις.

Ήταν τόσο ενθουσιασμένος απ' τον Αλή που γράφει το φημισμένο ποίημά του «Το προσκύνημα του Τσαίλντ Χάρολντ» (με θέμα τις εντυπώσεις ενός νεαρού άντρα που ταξιδεύει σε άγνωστα εδάφη).

Κατά την παραμονή του στην Αθήνα επισκέπτεται όλους τους αρχαιολογικούς χώρους θαυμάζοντας τον αρχαίο Ελληνικό πολιτισμό. Τα ποιήματά του αρχίζουν και επικεντρώνονται όλο και πιο πολύ στη χώρα και τη μακρά ιστορία της. Η κλασική αρχαιότητα εμπνέει το βρετανικό νου. Ερωτεύεται την κόρη του Βρετανού Πρόξενου, στην οποία αφιέρωσε και το περίφημο ποίημα «Η κόρη των Αθηνών». Μόλις την είδε αναφώνησε στο φίλο του που ήταν μαζί του «Κοίτα Ρόμπερτ, μια από τις Καρυάτιδες ζωντάνεψε». Ο έρωτάς του, αν και πλατωνικός, συγκλονίζει την ποιητική ψυχή του. «Ο πλατωνικός έρωτας έχει κι αυτός τις χάρες του. Δίνει αξία σε μικροπράγματα, σε λουλούδια που ανταλλάσσεις, σε τραγούδια που σιγοψυθίζεις. Σε κάνει να βρίσκεις ατελείωτη ευχαρίστηση σε μια χειραψία,

σ' ένα άγγιγμα. Η ευκολία υποβαθμίζει τον έρωτα».

Στις 4 Απριλίου του 1810, μετά από πρόσκληση του κυβερνήτη του Αγγλικού πλοίου, ο Λόρδος μαζί με τον Χομπχάουζ ταξίδεψαν στη Σμύρνη και μετά στην Κωνσταντινούπολη. Ο Βύρων θα παραμείνει στην Ελλάδα άλλους δέκα μήνες, μετρώντας αμέτρητες περιπέτειες που λίγο έλειπε να του στοιχίσουν τη ζωή. Κολυμπώντας περνά τα στενά του Ελλήσποντου, μιμούμενος τον άθλο του μυθικού Λεάνδρου. Κατόρθωμα που το είχε για καμάρι σε όλο του το βίο. Το 1811 προσβάλλεται από ελονοσία και αποφασίζει να επιστρέψει στην Αγγλία. Έτσι τελειώνει η μεσογειακή του περιήγηση. Ο Βύρων επιστρέφει στην Αγγλία όπου και ασχολείται με την έκδοση των ποιημάτων του. Με το έργο Τσαίλντ Χάρολντ κατέστη διάσημος. «Ήυπνησα ένα πρωί και βρήκα τον εαυτό μου διάσημο». Οι συλλογές του γίνονται ανάρπαστες, φέρνοντάς του όλο και περισσότερα χρήματα, τα οποία ξοδεύει αφειδώς σε έξαλλες διασκεδάσεις και σεξουαλικές περιπέτειες, με τα χρέη να τον πνίγουν για άλλη μια φορά. Το καλοκαίρι του 1813 θα ερωτευτεί την ετεροθαλή αδερφή του Αυγούστα. Προσπάθησε να ξεφύγει από αυτό το ανάρμοστο πάθος, γι' αυτό κι έκανε πρόταση γάμου στην Αναμπέλλα, μια γυναίκα μορφωμένη η οποία φέρνει στον κόσμο την κόρη τους. Ο γάμος όμως δε έμελλε να κρατήσει για πολύ, με την Αναμπέλλα να εγκαταλείπει τον Βύρωνα. Ο ίδιος δε θα ξαναέβλεπε ποτέ τη γυναίκα και την κόρη του. Το πάθος που υποκινούσε τις πράξεις του, η καυτή μάζα από ανέκφραστα συναισθήματα, ο έρωτας, η μεταμέλεια, η λάβρα που κατοικούσε στην ψυχή του και απειλούσε να καταπιεί τα πάντα. Όλα αυτά τα έντονα συναισθήματα πλημμύρισαν τα λαμπρά «σκοτεινά» του ποιήματα, όπως «Ο Γκισούρ», «Η νύφη της Αβύδου», «Ο Κουρσάρος».

Αντλώντας υλικό από τις πλούσιες εμπειρίες του, ο Μπάιρον γράφει το αφηγηματικό ποίημα «Ο Γκισούρ» μετά την επιστροφή του από τις μεσογειακές χώρες και τη μαγεμένη Ανατολή. Υπόθεση του μυθιστορήματος του Γκισούρ αποτελεί το συμβάν του τραγικού θανάτου την όμορφης μοιχαλίδας Λειλά από τον οργισμένο σύζυγό της Χασάν. «Η νύφη της Αβύδου»

είναι μια ανατολίτικη ιστορία. Ο Βύρων περιγράφει τα Δαρδανέλια, δίνει την εικόνα και το κλίμα της Ελλάδας. Αρχίζει την ιστορία στο ποίημα αυτό με τους πιο κάτω στίχους:

«Ξέρεις τη χώρα που ανθούν μύρτα και κυπαρίσσια
Σύμβολο της παλικαριάς στο κλίμα τους θρεμμένα,
Που τα τρυγόνια του έρωτα και τ' άγρια γεράκια
Σε θλίψη μαραζώνουνε ή για το κρίμα ορμάνε;
Που ανθίζει καταπράσινο το κέδρο και το κλήμα,
Που είναι ολάνθιστη η γης και που ο ήλιος λάμπει»

Το ποίημα γράφτηκε σε τέσσερα μερόνυχτα, με χίλιους διακόσιους στίχους. Ενώ, μπερδεύει ο Βύρων μέσα στο ποίημα δικά του αιμομικτικά βιώματα.

Στην πρώτη επίσκεψη στην Ελλάδα γοητεύεται από τα τοπία και το κλίμα της, το οποίο αποτυπώνει στο ποίημά του «ο κουρσάρος»

Στον Μωριά τα κορφοβούνια, πορφυρά ντυμένος κάλλη
Αργοκατεβαίνει ο ήλιος μεσ' της δύσης την αγκάλη.
Όχι, λάμπεις δεν είναι θαμπερές καθώς στις χώρες του
Βορρά, μα φεγγοβόλες, διάφανες και χρυσοφόρες.
Όταν ήσυχια στον πόντο της ακτίνες του καρφώνει,
Τις σπιθοβολές κορφούλες των κυματισμών χρυσώνει.
Αποχαιρετά την Ύδρα και το βράχο της Αιγίνης.
Με στερνό χαμόγελό του ο θεός της ωριωσύνης
Πάντοτε ποθεί να βλέπει την αγαπητή χώρα,
Αν κι αυτή λαμπρές θυσίες δεν του κάνει πλέον τώρα.

Η διάλυση του γάμου του προκαλεί μεγάλο σκάνδαλο, ώστε αναγκάζεται να εγκαταλείψει την Αγγλία. Ξεκινά ένα ταξίδι περιπλάνησης χωρίς επιστροφή. Η γοργή διαδοχή των σκηνών και των τοπίων στη διάρκεια του ταξιδιού τον κάνει να ξεχνά το εσωτερικό του δράμα. Το άκαμπο πεπρωμένο που τον είχε εξωθήσει σε πράξεις, για τις οποίες μετάνιωνε, δεν ήταν δημιούργημα του πνεύματός του. Στο ταξίδι του επηρεάστηκε από το Σέλεϋ

(όχι όμως για τη θρησκεία). Ο Σέλεϋ πίστευε στην παντοδυναμία του ανθρώπου για την ανάπλαση του σύμπαντος. Για τον Μπαίρον ο δημιουργός υπήρχε, αλλά η δημιουργία του ήταν κακή. Στην αρχή εγκαταστάθηκε στην Ελβετία και ύστερα στην Ιταλία, όπου ένθερμα υποστήριξε τη φιλελεύθερη κίνηση των Ιταλών πατριωτών. Ένας νέος έρωτας γεννιέται. Πολιτικός αυτή την φορά. Οι Άλπεις, η σύνθεση του Μάνφρεστ και τα καινούρια πράγματα που έβλεπε και γνώριζε στην Ιταλία είχαν πρεμήσει τον εσωτερικό του αναβρασμό. Βόλτες με γόνδολες και συζήτηση στο μοναστήρι των Αρμενίων με τους πατέρες. Ζήλευε τη μοναξιά τους και ταυτόχρονα μισούσε την πλήξη κάνοντας τα πάντα για να την αποφύγει. Περιγράφει τη Βενετία σαν ένα μαγικό μέρος, όπου μπορούσε ήρεμα να επισκέπτεται και να στοχάζεται την υποκειμενικότητα του έρωτα. Είχε βρει άραγε ο Βύρωνας τον παράδεισό του που πίστευε πως υπάρχει; Ένας Θεός ήξερε! Οι έρωτες και τα μαθήματα της αρμένικης γλώσσας πάντως τον κράτησαν κάποια χρόνια.

«Τον δελέαζε ανέκαθεν να κάνει κάτι που θα έκαναν λίγοι άνθρωποι ή κανείς». Τώρα η πτώση των φιλελευθέρων, η σχετική αποτυχία των τελευταίων του δημοσιευμάτων, όλα τον έκαναν να σκέφτεται ότι έπρεπε να κερδίσει και πάλι την κοινή γνώμη. Ως ποιητής παύει να αρέσει. Μήπως η Αγγλία έχει δίκιο; Και ο ίδιος πιστεύει ότι τα πραγματικά του προσόντα θα φαίνονταν μάλλον στην ενεργό ζωή. Θεωρούσε πάντως πως ήταν πλασμένος για στρατιώτης ή πολιτικός και πως η σωματική του αναπηρία του είχε στερήσει τη δυνατότητα για τέτοια ζωή. Θέλει από εδώ και πέρα να αφοσιωθεί στην πολιτική και στο πρωτόκολλο «αν ζήσω άλλα δέκα χρόνια, θα διαπιστώσετε πως η αποστολή μου δεν τελείωσε. Και δεν αναφέρομαι στον τομέα της λογοτεχνίας, γιατί αυτό δεν ήταν τίποτα. Όσο παράξενο κι αν φαίνεται, δεν πιστεύω πως εκεί βρισκόταν η κλίση μου. Θα δείτε, αν το επιτρέψουν ο χρόνος και η τύχη, πως θα κάνω κάτι που θα αφήσει κατάπληκτους τους φιλοσόφους όλων των εποχών». Ωστόσο, αυτό που ήλπιζε από μια τέτοια θυσία δεν ήταν μονάχα η εξιλέωσή του στα μάτια του κόσμου, αλλά κυρίως η λύτρωσή του μέσα στην ίδια του την ψυχή. Έτσι, τη

σύγκρουση που μαινόταν από την εφηβεία ανάμεσα στον Μπαίρον που θα μπορούσε να είναι και στον Μπαίρον που ήταν, θα την έλυνε ένας μεγάλος ηρωισμός

Χρειαζόταν όμως κι ένας ηρωικός τόπος...

Το 1823 ύστερα από παρότρυνση των Άγγλων κεφαλαιούχων και μετά από πρόσκληση του Μαυροκορδάτου φτάνει στην Ελλάδα. Πρώτος σταθμός η Κεφαλονιά, όπου φιλοξενείται στην οικία του κόμη Δελαδέτσιμα, παραμένει για έξι μήνες. Στη συνέχεια κατευθύνεται στο Μεσολόγγι. «Τα μάτια μου δεν είδαν τόπο ενδοξότερο από τούτο το αλωνάκι» είχε πει ο Σολωμός. Υποστηρίζει φανατικά τον ελληνικό αγώνα για την αποτίναξη του οθωμανικού ζυγού. Ο ίδιος δαπανά ένα τεράστιο μέρος της προσωπικής του περιουσίας για την επισκευή του ελληνικού στόλου και συγκροτεί το δικό του στρατιωτικό απόσπασμα. Γράφει στο «ημερολόγιο της Κεφαλονιάς»:

«οι σκλάβοι ξεσηκώθηκαν κι εγώ θα κάνω πίσω;

Το στάχυ ξανά ωρίμασε κι εγώ δε θα θερίσω;»

Αναλαμβάνει να γεφυρώσει το χάσμα των οπληρχηγών και κατηγορείται ότι δεν είναι γνήσιος υποστηρικτής του έθνους αλλά εκπροσωπεί ξένα συμφέροντα. Σε επιστολή προς το φίλο του Χομη Χαουζ το Σεπτέμβριο του 1823 διαμαρτύρεται «οι Έλληνες φαίνεται να κινδυνεύουν περισσότερο από τη διχόνοια τους, παρά από τις επιθέσεις του εχθρού». Κι εδώ η σκέψη του συναντά το σολωμικό λόγο «η διχόνοια που βαστάει ένα σκήπτρο, η δολερή, καθενός χαμογελάει». Προσπαθώντας να ισορροπήσει ανάμεσα στις έριδες των ηγετών της επανάστασης, ο Βύρων προσβάλλεται από ασθένεια, τυφοειδή πυρετό. Ο μεγάλος φιλέλληνας πεθαίνει στις 19 Απριλίου 1824, σε ηλικία 36 ετών. Ένας κύκλος ζωής κλείνει για τον Μπαίρον. Ο θρήνος για το χαμό του απλώθηκε όχι μόνο στην επαναστατημένη Ελλάδα που τον έκλαψε ως ήρωα, αλλά και στην Αγγλία που πένθησε το Θάνατο του κορυφαίου ρομαντικού ποιητή της.

«Λευτεριά για λίγο πάψε να χτυπάς με το σπαθί.

Τώρα, σίμωσε και κλάψε εις του Μπαίρον το κορμί».

Ο Σολωμός αποχαιρετά τον ομότεκνό του.

Ο Μπαίρον δε φοβόταν το θάνατο, μάλλον τον αποζητούσε. Τα τελευταία του λόγια:

«Πρόσφερα στην Ελλάδα τα χρήματα και το χρόνο μου.

Τώρα της προσφέρω και τη ζωή μου».

Του φαινόταν καλοδεχούμενη ανάπαυση από μία κουραστική και πετειώδη ζωή. Ήταν ένας γενναίος άντρας, που ήρθε να πεθάνει για την Ελλάδα επειδή αγαπούσε την ελευθερία και πίστευε σε υψηλά ιδανικά.

«εδώ βρίσκεται η χώρα του τιμημένου θανάτου.

Πήγαινε στη μάχη και δώσε

Τη ζωή σου!»

Το ταξίδι για το μικρό κουτσό αγόρι τελείωσε...

Ιωάννα Γιαβρούτα
Μαρούσι Αττικής

1ος Τιμητικός Έπαινος

Απονέμεται στην Κωνσταντίνα Μοσχοπούλου

«Ήταν ένας πολίτης του κόσμου»

Ένα παιδί δεν είναι πάντοτε ο καρπός ενός μεγάλου έρωτα. Αυτό το παιδί έλαχε να γεννηθεί μέσα από ένα πάντρεμα περιουσιών που θα το οδηγούσε να πορεύεται σε ολόκληρη τη ζωή του με έναν τίτλο, με ένα μακραίωνα αριστοκρατικό παρελθόν. Μια κληρονομιά στις πλάτες του, η οποία έχιζε τη ζωή και τη προσωπικότητά του. Ήταν ένα παιδί που μετεξελίχθηκε σε κορυφαίο ποιητή στους κόλπους του βρετανικού ρομαντισμού, ένας ευγενής με πολιτικές φιλοδοξίες, ιδεολόγος αλλά και ακτιβιστής. Πάνω απ' όλα όμως, ο Μπάιρον ήταν ένας φιλέλληνας χωρίς αυταπάτες.

Η μέρα απλώνει το γαλάζιο της πέπλο στην Αγγλία το Γενάρη του 1788. Μια μικρή ηλιαχτίδα έρχεται να φωτίσει το πάντα συννεφιασμένο και μελαγχολικό τοπίο του Λονδίνου. Ο μικρός Βύρων έρχεται να συμπληρώσει το σπουδαίο γενεαλογικό δέντρο των γονιών του. Μεγαλώνοντας σε ένα ιδιόρρυθμο περιβάλλον, με τη μοναδική συντροφιά της μητέρας του, καθώς έχασε το πατέρα του σε πολύ τρυφερή ηλικία, δεν βιώνει μια ευχάριστη παιδική ηλικία. Η μητέρα του, αυστηρή Σκωτσέζα, ένας άνθρωπος παρών-απόν στη ζωή του, βίαιος και εκρηκτικός, δε κατάφερε να προσφέρει στο Βύρωνα τη μητρική αγάπη, τη ζεστή αγκαλιά και τη τρυφερότητα που ένα παιδί αναζητά. Ο ίδιος, μολαταύτα, αναπτύσσει μαζί της μια ιδιόμορφη σχέση αγάπης και μίσους. Μια σοβαρή βλάβη στον Αχιλλείο τένοντα έρχεται να ολοκληρώσει το γκρίζο πορτρέτο. Συγκεκριμένα, γεννήθηκε με στρεβλοποδία στο δεξί του πόδι, όλα, όμως, τα υπόλοιπα πάνω του ήταν γοητευτικά: καστανά μαλλιά, αλαβάστρινοι κρόταφοι, γκρίζα μάτια, καθώς επίσης και μια σαγήνη, στην οποία ούτε οι άνδρες ούτε οι γυναίκες μπορούσαν να αντισταθούν. Μια ξεχασμένη παιδική ηλικία που ωριμάζει ένα παιδί απότομα, που του στερεί την αθωότητα, την ξεγνοιασιά και την ευτυχία και το γεμίζει θλίψη, στενοχώρια και απωθημένα. Με τις

αποσκευές αυτές λοιπόν και με μια καρδιά γεμάτη ευαισθησίες, ο Λόρδος Βύρων ξεκινάει το ταξίδι της ζωής του, ένα ταξίδι δύσκολο και επίπονο, αλλά... ο μικρός «είχε μυαλό στο βλέμμα του» και ήξερε να κάνει όνειρα.

Φιλομαθής, ευγενής και γενναϊόδωρος, κάνει την εμφάνισή του σε ένα από τα λαμπρότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Σκωτίας. Η ζωή του αποκτά πλέον νόημα. Συναναστρέφεται με νέους ανθρώπους, δημιουργεί, αποκτά εμπειρίες, εκπέμπει μια χαμηλόφωνη δυναμικότητα, η οποία φυσικά δεν περνά απαρατήρητη. Βιώνει ωστόσο και τη σκληρή πλευρά των ανθρώπων, κάτι που τον οπλίζει, βέβαια, με περισσότερη δύναμη και θάρρος και με την επιθυμία του να υπερασπίζεται τους άλλους. Πράγματι, στην Αγγλία ο Μπάιρον μοίραζε εξ αρχής τις σκέψεις και τα έργα του ανάμεσα στη ποίηση και τη πολιτική. Στις αρχές του 1812 δίνει δύο πύρινες ομιλίες στη Βουλή των Λόρδων ενάντια στην επιβολή της θανατικής ποινής στους εργάτες που είχαν πρωτοστατήσει σε διαμαρτυρίες και ταραχές στο Νότιγχαμσαϊρ και υπέρ της επέκτασης των πολιτικών δικαιωμάτων στους πιστούς του καθολικού δόγματος. Ένας άνθρωπος, λοιπόν, που με το λόγο του ως όπλο υπερασπίζεται το δίκαιο. Αμφίθυμος, ασταθής και σχετικιστής - πώς κατέληξε το «κακό παιδί» του αγγλικού ρομαντισμού να δώσει τη ζωή του στον Αγώνα των Ελλήνων;

Και ένας άνθρωπος γεμάτος αντιφάσεις, όπως η μητέρα του, με μία ωστόσο αξεπέραστη καλοσύνη και μεγαλοψυχία. Γιατί πίσω από τη ραγισμένη παιδική καρδιά, υπήρχε το αθώο και χαρούμενο παιδί που επιθυμούσε να είχε μεγαλώσει με τη στοργή της μητέρας του. Ένα παιδί που ήταν βαθειά προσκολλημένο και αγαπούσε με περιπάθεια τη μητέρα του, παρόλες τις αδυναμίες της, γιατί πάντοτε πίστευε στα βάθη της ψυχής του, ή ίσως ήθελε να πιστεύει πως και αυτή τον αγαπούσε. Από τα πρώτα χρόνια της φοίτησής του στη σχολή, δεν άργησε να κολλήσει το μικρόβιο της συγγραφής. Μία πένα δυναμική, πρωτότυπη, που εξέπεμπε πυρά και κατέληγε ενίοτε να γίνεται επιθετική. Το όπλο του αυτό τον μετέτρεψε σε ένα ανήσυχο και παρορμητικό πνεύμα και τον οδήγησε σε περιπλανήσεις

στην Ευρώπη. Ταξίδια γεμάτα εμπειρίες, ψυχαγωγία και γνώση, όπως άρμωζαν άλλωστε και στο τίτλο του. Με συνοδοιπόρο το φίλο του John Can Hobhouse διασχίζει όλη την Ευρώπη με άμαξες και άλογα, κατηφορίζει ως την Βενετία και μετά την Ιταλία βάζει πλώρη για την Ελλάδα – το αγαπημένο χωριό -. Καθοριστική, αν μη τι άλλο, υπήρξε γι' αυτόν η φιλία του με το «καλό παιδί» του αγγλικού ρομαντισμού, τον Πέρσι Μπισ Σέλεϊ. Ο Μπίρρον τον πρωτοσυνάντησε στη Γενεύη, στη διάρκεια του δεύτερου ταξιδιού του στην Ευρώπη το 1816, και πέρασαν μαζί μερικούς μήνες παραθερίζοντας στη Λίμνη της Γενεύης. Ο πνιγμός του Σέλεϊ το 1822 ήταν το γεγονός που παρακίνησε τον Μπίρρον να αναλάβει μια δέσμευση πρωτόγνωρη για τον δικό του χαρακτήρα ως αμφίθυμου, ασταθή και σχετικιστή ανθρώπου. Ένας πόλεμος ενάντια στην θνητότητα ξεκινάει και ο Μπίρρον σαλπάρει για Ελλάδα με σκοπό να δώσει τη ζωή του στον Αγώνα των Ελλήνων.

Στη ψυχή του Βύρωνα παραμένει όμως χαραγμένη αυτή η ανεξήγητη μοναξιά. Ίσως να ήταν αυτό το «αποκομμένο νησί», η φονική πατρίδα του, η Αγγλία που του διαμόρφωνε αυτή τη γκρίζα διάθεση, καθώς τον κοιτούσε ψυχρή και ανελέητη, υποκρίτρια και ψηλομύτα, απόμακρη, ένδοξη όσο και ύπουλη. Εκείνος όμως έβλεπε πέρα από αυτήν. Παράλληλα, με τον καιρό, το ακατέργαστο συγγραφικό μεράκι του, τον μετέτρεψε σε μια λαμπρή και πρωτότυπη ποιητική ιδιοφυΐα, η οποία άλλοτε καλυπτόταν με το μανδύα της θλίψης και της μελαγχολίας, άλλοτε πάλι ήταν σοβαρή και συγκρατημένη και κάποιες φορές μπορούσε να μετατραπεί σε αγανακτισμένο και σαρκαστικό λιοντάρι. Οι έντονες συγκινήσεις από τις περιπλανήσεις του, σε συνδυασμό με τις εικόνες της μνήμης του και τις συναισθηματικές του εξάρσεις και ενοχές τον οδήγησαν σε αφοπλιστικές αυτοβιογραφικές εξομολογήσεις, που φώλιασαν στους στίχους του σαν φοβισμένα πουλιά.

Ο ευαίσθητος, μελαγχολικός και ευμετάβλητος «βυρωνικός ήρωας» μεταμορφώνεται όμως στην Ελλάδα σε έναν ενεργό πολιτικό άνδρα. Στο πλευρό του Μαυροκορδάτου, μαθαίνει να μην επηρεάζεται από τις απογοητεύσεις του, να τιθασει τις μεταβολές των διαθέσεών του και

να χρησιμοποιεί τα χρήματά του ως εργαλείο διπλωματικών χειρισμών. Αντιλαμβανόμενος το γεγονός πως ο αγώνας για την ίδρυση ανεξάρτητου ελληνικού κράτους θα κρινόταν στο ευρύτερο πεδίο της ευρωπαϊκής γεωπολιτικής, εργαζόταν με το Μαυροκορδάτο για τη καλλιέργεια διπλωματικών σχέσεων. Αυτή η ιδιαίτερη σχέση μεταξύ των δύο ανδρών δέχτηκε πλήγμα με το θάνατο του Μπίρρον το 1824, ένας θάνατος που επηρέασε την ισχύ του εκσυγχρονιστή Μαυροκορδάτου, αφήνοντας ωστόσο πίσω του ένα θρύλο, το σύμβολο του φιλελληνισμού που έπαιξε το ρόλο του στην ίδρυση του πρώτου έθνους - κράτους στην Ευρώπη. Με άλλα λόγια, ο Μπίρρον ξεψύχησε με τη συναίσθηση ότι αφήνει στο κόσμο «μια πολύτιμη παρακαταθήκη». Δεν εννοούσε βεβαίως τη ποίησή του, αλλά τη πολιτική πραγματικότητα που διαμορφώθηκε στο Μεσολόγγι και στην οποία ο ίδιος συνέβαλε καθοριστικά.

Η Ελλάδα για το Βύρωνα ήταν γενικότερα «η ασίδα της σκέψης, το παλάτι της ψυχής». Έτρεφε μια ειλικρινή αγάπη για τη θάλασσά της, τους ανθρώπους της, τις ατέλειές τους και την αρχαία ιστορία της. Σε όποια γωνιά του κόσμου και εάν ταξίδεψε, αυτό το δέος το ένιωσε μόνο αντικρίζοντας την αγνή ομορφιά της Ελλάδας, αυτό το κάλλος της φύσης που του πρόσφερε πνευματικά, ηθικά και ιδεολογικά κίνητρα. Πνεύμα, ιστορία, πολιτισμός και φιλοσοφία, μα πάνω απ' όλα η ευγένεια και η υπερηφάνεια ενός λαού-σκλάβου απέναντι στον απολίτιστο και τυραννικό δυνάστη είναι που εντυπωσίασαν το ποιητή και τον πλημμύρισαν με συναισθήματα. Τα συναισθήματα ήταν όμως αμοιβαία. Η Ελλάδα τον δέχτηκε στους κόλπους της και το κατέστησε «εθνική ιδιοκτησία των Ελλήνων». Τα ονόματα «Βύρων» και «Ελλάδα» έχουν γίνει αεχώριστα. Η σύγχρονη ιστορία έχει πλουτίσει με το όνομα αυτού του μεγάλου Άγγλου ποιητή γιατί κανείς δε μπορεί να αναλογιστεί Ελλάδα ελεύθερη, χωρίς ταυτόχρονα να θυμηθεί και τον Λόρδο Βύρωνα και το θάνατό του.

Έρωτας και αγάπη. Ο Βύρων ερωτευόταν παράφορα και εντυπωσίαζε τις γυναίκες με τη χάρη και τη σβελτάδα του. Πέρα βέβαια από τις αργό-

σχολες κορασίδες των σαλονιών, υπήρχαν και πιο σημαντικές γυναίκες στη ζωή του. Μία από αυτές ήταν η ετεροθαλής αδελφή του Αυγούστα, η οποία, σύμφωνα με γράμματά του, υπήρξε ο μεγαλύτερος έρωτας της ζωής του. Δεν ήταν ωστόσο λίγα και τα κουτσομπολιά για τις ομοφυλοφιλικές τάσεις του που σκανδάλιζαν τους περιέργους στα λονδρέζικα σαλόνια. Οι αντιλήψεις περί ερωτισμού που πρέσβευε ο Βύρων, όντας ερωτικά περίεργος και πρόθυμος να υποκύπτει σε ετερόκλητες απολαύσεις, ήταν κάτι παραπάνω από το μονόπλευρο σκεπτικό που είχαν επιβάλλει οι αιώνες του χριστιανικού δόγματος. «Δεν υπάρχει ενοχή σε καμιά ερωτική επιθυμία εφόσον αυτή προέρχεται από τη καρδιά και ολοκληρώνεται με τη λογική και τη θέληση» υποστήριζε ο Μπάιρον. Ένας ακόμα λόγος ίσως που ένιωθε κάποια αποστροφή προς την Αγγλία είναι ακριβώς πως εκεί η ομοφυλοφιλία, το 19ο αιώνα, αντιμετωπιζόταν ως ύψιστο έγκλημα. Φιλελεύθερος και ριζοσπάτης λοιπόν, όπως ο Ναπολέων, πορευόταν στη ζωή του με το κεφάλι ψηλά.

Και αυτό που μας κληροδότησε ο σπουδαίος αυτός άνθρωπος ήταν το μεγαλειώδες έργο του. Από το καυστικό πνεύμα του «Άγγλοι Βάρδοι και Σκώτοι κριτικοί» στη ρομαντική «Νύμφη της Αβίδου» με ένα τόνο αγωνιστικότητας από το «Δεσμώτη της Σιγιόν», έρχεται μια φωνή γενναία, γεμάτη πάθος, φαντασία, μια ψυχή ανήσυχη και αδέσμευτη. Ο Βύρων άρχισε να γράφει τις έμμετρες ιστορίες του την άνοιξη του 1812, εκμεταλλευόμενος κατά κάποιο τρόπο το ενδιαφέρον που είχε προκαλέσει στο αναγνωστικό κοινό το «Προσκύνημα του Τσάυλντ Χάρολντ». Οι περισσότεροι ήρωές του είναι άρρωστοι από «υπαρξιακή αγωνία», περιπλανώμενοι, ανικανοποίητοι και συχνά απελπισμένοι. Το ταξίδι, η περιήγηση, η φυγή είναι κοινοί τόποι του ποιητικού του έργου, ενός έργου-καθρέφτη, μιας συνεχώς αναδιπλούμενης αυτοβιογραφίας. Μια ζωή-έργο λοιπόν, μιας φιλελεύθερης και ρομαντικής ψυχής που άφησε το στίγμα της στην ιστορία..

Κωνσταντίνα Μοσχοπούλου
Θεσσαλονίκη

2ος Τιμητικός Έπαινος

Απονέμεται στο Χρήστο Κοϊλία

Βύρων ο αγαπημένος Λόρδος των Ελλήνων

Άνοιξη. Είναι ωραία η θέα από αυτόν εδώ το βράχο. Το νησάκι στα αριστερά, η λιμνοθάλασσα στα δεξιά στις καλές εποχές ταΐζει μπόλικο κόσμο... Θυμάμαι και από το σχολείο στο Άμπερντν, πάντα υπήρχε στην τάξη ένας συμμαθητής, που, όταν τραγουδούσαμε, ήταν φάλτσος. Μάλιστα, αν μας άκουγε κανείς θα 'λεγε πως δε μας μαθαίναμε γράμματα, αλλά η δασκάλα μας μαύριζε στο ξύλο! Έτσι, και δω τώρα, μέσα σε αυτήν την αρμονία του τοπίου, Θεού κατάνυξη, κάποιος ιερόσυλος χαλά την ωδή της πλάσης... Είναι ο Αγαρηνός, που με ολάκερο τ' ασκέρι του βάλθηκε να γκρεμίσει τούτον εδώ το φράκτη, να σκοτώσει τους λεβέντες που το φυλάνε, να ατιμάσει τις γυναίκες, να πουλήσει τα παιδιά. Ω δύστυχη Ελλάδα, θέλουν να θανατώσουν τα τέκνα σου, να γκρεμίσουν τους αιώνιους ναούς σου, να σβήσουν το φως σου! Ω καημένη Γραικέ, Έλληνα αρχαίε, ένδοξε, τι σου μέλλει να πάθεις; Αρκετά, όμως, ήδη βρέχει για τα καλά και είμαι μουσκίδι. As γυρίσω πίσω πριν βασιλέψει ο ήλιος.

-Τζαβέλα!! Πού σαι βρε αναθεματισμένε;

-Τι με θες μπρε Λιάπη και γκαρίζεις, που από τα μπουλούκια των δικών σου υποφέρνουμε τόσα φεγγάρια και μας έχει κόψει όλους η λόρδα, και η ψείρα παγαίνει σύγνεφο; Τι με θες; Μίλα, διάολε! Μουγκάθηκες;

-Να με συγχωράς εφέντη για τις φωνές, αλλά κακά νέα σου φέρνω.

-Εεε, άντε πες τα και νυχτώσαμε, πριν σε βάλω να καταπιείς το καριοφίλι μου!

-Ο Λοντρέζος, εφέντη, ο Μπάιρον έχει πέσει του θανατά. Από χτες το πρωί δε ματασκήθηκε. Ο ντοτόρης ο Εγγλέζος, λέει πως τη βγάνει δεν τη βγάνει ως το ξημέρωμα. Μου πε να μην τον γκίζω στον ύπνο του, μα γω τον έγγιξα και ψηνόταν στον πυρετό...

-Μπρε δε σου πε να μην τον πειράξεις; Θα σε σκοτώσω με τα ίδια μου τα χέρια!

-Μπέσα μιλάω, εφέντη! Δεν τον πείραξα! Ο Λόρντος καλά δεν είναι. Πεθαίνει...

Κάπως έτσι έφυγε από το μάταιο τούτο κόσμο, στις 19 Απριλίου 1824, ο Λόρντος Βύρων, στη μέση μιας καθόλου μάταιης πολιορκίας της ποτισμένης με αίμα, ιερής πόλης των Ελλήνων. Δίπλα στους ανθρώπους που τον λάτρεψαν, τον ένιωσαν δικό τους, αφού εκείνος παράτησε πολυτέλεια, δόξα και φίλους στην πατρίδα του, την Αγγλία και ήρθε στη γη των Θεών και των ηρώων. Χωρίς αυταπάτες και φρούδες ελπίδες για αναβίωση του αρχαιοελληνικού πολιτισμού, όπως πίστευαν πολλοί σύγχρονοι του. Ήρθε για να συναντήσει τους απογόνους του Οδυσσέα, του Λεωνίδα, του Θεμιστοκλή και αναρίθμητων άλλων, για να συνδράμει και εκείνος, με κάθε μέσο που είχε στη διάθεσή του, στον πρώτο επαρκώς οργανωμένο αγώνα των ραγιαδών που μέχρι πρότινος υπέφεραν τον τουρκικό ζυγό και επαναστατούσαν πλειστάκις χωρίς αντίκρισμα. Να βοηθήσει, ως ελάχιστο φόρο τιμής στον πολιτισμό αυτού του λαού που εφνύρε τη Δημοκρατία, ύμνησε την ελευθερία και μετακένωσε τόσες αξίες στη Δύση, άβυσσος φλόγα που καίει σε ανήλιαγο λαβύρινθο, μίτος στα χέρια του Θησέα, ώστε να βγει ζωντανός από το σκοτεινό Μεσαίωνα, επιβεβαιώνοντας τη νίκη του ενάντια στην αυταρχικότητα της Ανατολής. Μόνο που σε αυτόν τον τόπο, που καλείται ΕΛ-ΛΑΣ, Χώρα του Φωτός, άπλωσε το πέπλο της βαρύ, η ημισέληνος της Αστάρτης, σβήνοντας, Θεού επιτρέποντος, Έλληνος υπομένοντος, το φάρο του Ελληνισμού, το ιλαρόν φως στην Αγία Τράπεζα της Αγίας του Θεού Σοφίας...

Ο Βύρων γεννιέται στο Λονδίνο, στις 22 Ιανουαρίου 1788, και από μικρός συνηθίζει στη χρόνια απομάκρυνση από τον οίκο του - αν θεωρούσε κάποιον τόπο ως σπίτι του - είτε λόγω ανωτέρας βίας, είτε γιατί έτσι του επιβάλλει το ανήσυχο πνεύμα του. Φτωχός... αριστοκράτης όσο είναι μικρός, η ζωή του αλλάζει άρδην όταν κληρονομεί, στα δέκα του χρόνια από τον αδελφό του παππού του, τον τίτλο του Βαρόνου Μπαίρον, καθώς και μια

σεβαστή περιουσία που του επιτρέπει να αποκτήσει ανώτατη μόρφωση, και να περιπλανηθεί στην Ευρώπη, ικανοποιώντας τη φιλομαθή φύση του. Ρομαντικός χαρακτήρας αρχικά - τον οποίο οι εμπειρίες από το Μεσολόγγι σφυρηλάτησαν σε ρεαλιστή, με ενδιαφέρον για τα κοινά - η άποψη του για τον κόσμο βρίσκει διέξοδο στην ποίηση του, που αποτελεί ένα διαρκές οδοιπορικό. Ένθερμος υποστηρικτής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κήρυκας της ελευθερίας σε όλον τον κόσμο, αντιμάχεται κάθε τυραννία, εμπνεόμενος από τις ιδέες του Διαφωτισμού και της Γαλλικής Επανάστασης.

Πρώτη άφιξη στην Ελλάδα: Τον Ιούλιο του 1809, αποπλέει από τη Μεγάλη Βρετανία με προορισμό τη Μεσόγειο. Η πορεία του, ύστερα από αρκετές στάσεις, θα καταλήξει στην Πρέβεζα. Από εκεί, μεταβαίνει στα Ιωάννινα αρχικά και ύστερα στο Τεπελένι, με σκοπό να συναντήσει τον Αλή Πασά. Η βάρβαρη αίγλη και συμπεριφορά του αιμοσταγούς πασά αποτελούν ερέθισμα για το ποίημα «Το προσκύνημα του Τσάιλντ Χάρολντ». Μετά από πορεία δια θαλάσσης, αλλά και ξηράς, διεκπεραιώνεται στην Αθήνα, όπου και παραμένει για τρεις μήνες. Ο εραστής του κλασικού πνεύματος έχει πλέον την ευκαιρία να θαυμάσει τα ιστορικά μνημεία, σχεδόν... ανενόχλητος, ο Έρως καρφώνει βαθιά στην καρδιά του Βύρωνα τα βέλη του για τη μικρή Τερέζα, τη δωδεκάχρονη κόρη του Άγγλου προξένου Προκόπιου Μακρή, στην οποία αφιέρωσε το ποίημα του «Κόρη των Αθηνών».

«Η αγάπη είναι ένα μέρος της ανθρώπινης ζωής, της γυναίκας όμως ολόκληρη η ύπαρξή της»

Ακολουθώντας, αποδεχθείς την πρόταση που του έγινε, φτάνει στη Σμύρνη και ύστερα στην Κωνσταντινούπολη. Επέστρεψε στην Αθήνα, όπου και κατέλυσε για δέκα περίπου μήνες, πριν αρχίσει το ταξίδι της επιστροφής. Κατά τραγική ειρωνεία, ο Βύρων, δριμύτατος επικριτής του Έλγιν, ο οποίος είχε αφαιρέσει τρίγλυφα και μετώπες από τον Παρθενώνα, επιβιβάστηκε σε ένα εκ των πλοίων του δευτέρου κατά το ταξίδι της επιστροφής. Με το ποίημα «η Κατάρτα της Αθηνάς» κατηγορεί τον Έλγιν για τις πράξεις του, ενώ η «κατάρτα» θα βαραίνει τον ίδιο τον Έλγιν αλλά και τα παιδιά του,

μετατρέποντας βέβαια το επίθετο του σε συνώνυμο του αρχαιοκάπηλου, του βάνδαλου.

Η επάνοδος του στη γενέθλια γη συμπίπτει με το απόγειο της καριέρας του, ως ποιητή αρχικά, αφού με το έργο «Το προσκύνημα του Τσαίλντ Χάρολντ» κατέστη διάσημος, έπειτα και ως πολιτικού, με την εκφώνηση δύο πύρινων λόγων στη Βουλή των Λόρδων που κατεδείκνυαν τη βαθιά αφοσίωση του στα ανθρώπινα δικαιώματα, και συγκεκριμένα στην ανεξιθρησκία και το δικαίωμα στην εργασία. Η φήμη του εξαπλωνόταν ταχέως και μαζί της αυξανόταν και ο χρόνος που ο ίδιος αφιέρωνε στην έκδοση των ποιημάτων του και στη συγγραφή νέων. Τα έργα «Ο Γκισούρης», «Η Νύμφη της Αβύδου», «Ο Κουρσάρος», «Ο Λάρα», «Η Παριζίνα», «Η Πολιορκία της Κορίνθου» και άλλα, τοποθετούνται σε αυτήν τη χρονική περίοδο (1813-1816). Επιτυχημένος πια, ευπαρουσίαστος, σφοδρός πολέμιος της άρχουσας τάξης και επικριτής των κοινωνικών ανισοτήτων, ακτιβιστής με σημερινούς όρους, ευκατάστατος οικονομικά (με διόλου ευκαταφρόνητες προσόδους από τα ποιήματά του), αποδεικνύεται... άστατος συναισθηματικά. Ο γάμος του με τη Άννα Ισαβέλλα Μίλμπανκ λύθηκε σε διάστημα λίγο μεγαλύτερο του έτους. Σύντομα άρχισε και η πτώση, με αφορμή το διαζύγιο, ενώ οι φήμες, ίσως κατευθυνόμενες, πιθανώς με κάποιο βαθμό αλήθειας, κατέστησαν αδύνατη τη ζωή του στην Αγγλία, οπότε και την εγκατέλειψε, οριστικά αυτήν τη φορά...

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ - Τερματικός σταθμός: Σύντομα ξεκίνησε το ταξίδι προς Νότο, διερχόμενος από το Βέλγιο και την Ελβετία, όπου συνάντησε το Φιλέλληνα ποιητή Πέρου Σέλλεϋ, που γράφει, το 1821, το ποίημα «Ελλάς», τα έσοδα του οποίου διαθέτει υπέρ του Ελληνικού Αγώνα. Ο θάνατος του Σέλλεϋ θα αποτελέσει προσκλητήριο για τον Βύρωνα σε έναν πόλεμο ενάντια στη θνητότητα και την τυραννία. Αφιερώνεται στον Αγώνα στο πλευρό του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου, τον οποίο είχε γνωρίσει μέσω του αποθανόντος ποιητή, και τον υποστηρίζει οικονομικά. Αποφασίζει να συνδέσει τη μοίρα του με το μέλλον της Ελλάδας, όχι όμως από απερισκεψία ή επιπολαιότητα. Αντίθετα, με ψυχραιμία, μαζεύοντας πληροφορίες

από πάμπολλες πηγές, επιδεικνύει επιμονή, υπομονή, εξαιρετική διαύγεια πνεύματος, και εκπληκτική σύνεση. Αναλαμβάνει τη συντήρηση και τον εξοπλισμό, εκτός της λεγόμενης Ταξιαρχίας του Μπάιρον, και ενός ιδιωτικού στρατού από Σουλιώτες, μη διστάζοντας δε να δώσει ο ίδιος χρήματα στην επιτροπή Εθνικού Αγώνα για τη συνέχιση της Επανάστασης, με ελάχιστες πιθανότητες να του επιστραφούν. Γνωρίζει όμως για τα δεινά που θα προκαλέσει η κακή διαχείριση των πόρων και η κατασπατάληση τους σε πολιτικές διαμάχες, για αυτό και κρατά αποστάσεις, τόσο από τις πολιτικές παρατάξεις, οι οποίες καιροφυλακτούν για να απομυζήσουν τα χρήματα του, όσο και από τους οπληρχηγούς και τις έριδές τους, ενεργώντας πάντα ως διπλωμάτης. Μετουσιώνεται έτσι σε πραγματιστή, αφού αντιλαμβάνεται άμεσα ότι η ίδρυση ενός ανεξάρτητου ελληνικού κράτους θα διερχόταν απαραίτητα από τις Συμπληγάδες πέτρες της ευρωπαϊκής γεωπολιτικής, κάνοντας ότι περνά από το χέρι του για την εκπλήρωση αυτού του σκοπού, χωρίς αυταπάτες, αλλά με μόνη ελπίδα την ελευθερία από τον επί τέσσερις αιώνες ζυγό δουλείας. Έως το άδοξο τέλος...

«Ποτέ δεν αποτυγχάνουν αυτοί που πεθαίνουν για ένα μεγάλο σκοπό»

Επίλογος: Η Ελλάδα δεν ξεχνά τον Άγγλο ποιητή που έδωσε σώμα και πνεύμα για εκείνη. Ο σεβασμός των Ελλήνων προς το Λόρδο Βύρωνα δε χωρά αμφισβήτηση, ούτε πικρόχολα σχόλια. Τον γνώρισαν ως έναν άνθρωπο γνήσιο, με αληθινό ενδιαφέρον για τα ιδανικά τους, έναν πολεμιστή της πρώτης γραμμής με όπλο την πένα του, ο οποίος πέτυχε τη στροφή της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης στις νοτιοανατολικές εσχατιές της ηπείρου, αναγκάζοντας τα μεγάλα σαλόνια να ασχοληθούν με την υπόθεση τους. Από την πρώτη στιγμή του Αγώνα, ήταν κοντά στα τεκταινόμενα, αφήνοντας κατά μέρος τις διασκεδάσεις, πίνοντας το πικρό ποτήριο των στερήσεων και των κακουχιών, ξοδεύοντας σοφά την περιουσία του, «Ου φεισόμενος της ζωής αυτού»...

«Τώρα θα πάω να κοιμηθώ. Καληνύχτα»

Χρήστος Κοίλιας
Θεσσαλονίκη

3ος Τιμητικός Έπαινος

Απονέμεται στην Αθηνά Μαλαπάνη

Η μπαλάντα ενός τυχοδιώκτη

Γύρισε και κοίταξε το μπράτσο του. Είχε λαβωθεί από μια σφαίρα και ένιωθε το άλικο αίμα να κυλά καυτό μέσα από το λευκό πουκάμισό του, απαλό και ολομέταξο, δώρο της μητέρας του, απομεινάρι μιας παλιάς εποχής πριν τη χρεωκοπία τους, και σιγά-σιγά να διαπερνά και το πλεκτό πουλόβερ που του είχε δώσει μια ηλικιωμένη κυρούλα μόλις ήρθε. Δεν μπορούσε να αντέξει άλλο, η ευαίσθητη φύση του του υπαγόρευε να φύγει, να τρέξει μακριά, να σωθεί κι ως χαρακτηριζόταν από τους Έλληνες ρίψασπις, όπως είχε διαβάσει σε πολλά αρχαία ελληνικά ποιήματα. Ξαφνικά του ήρθε στο μυαλό εκείνο του ποίημα του Αρχίλοχου που επαινούσε τον ρίψασπιν στρατιώτη και θυμήθηκε πόσο είχε ιδρώσει, κυριολεκτικά και μεταφορικά, στην προσπάθειά του να αποδώσει το νόημά του στη γλώσσα του, τότε τον πρώτο χρόνο σπουδών του στο Κολέγιο Τρίνιτι. Και τώρα είχε ιδρώσει, ένιωθε τα πάντα γύρω του να στροβιλίζονται, Μεσολογγίτες και Σουλιώτες, Τούρκοι και Αιγύπτιοι που έτρεχαν καταιδρωμένοι και μαυρισμένοι από το μπαρούτι, σπαθιά, όπλα, χώματα, λάσπες, πέτρες, καπνοί, γυναικόπαιδα που ούρλιαζαν τρομαγμένα, αιματοκυλισμένα χόρτα, κορμιά τραυματισμένα ή άψυχα με τα γυάλινα μάτια τους να κοιτούν αποσβολωμένα την αιωνιότητα, εκεί όπου δεν υπάρχει πόνος και πάθη, μόνο μια γλυκιά αίσθηση ευτυχίας και πληρότητας... Οι ήχοι φτάνουν στα αυτιά του συγκεχυμένοι, ξαφνικά όλες οι εικόνες ενώνονται και γίνονται μια έκρηξη χρωμάτων και λάμπσεων και μετά... πάλι σκοτάδι, πίσσα...

Δεν κατάλαβε πού και μετά από πόση ώρα συνήλθε. Βρισκόταν σε ένα φτωχικό, αλλά πεντακάθαρο σπίτι. Το τζάκι ήταν σβηστό, αλλά τον ζέσταινε η φιλοξενία των ανθρώπων του. Μια μεσήλικη γυναίκα, μπορεί να ήταν και νεότερη, σκέφτηκε, οι κακουχίες ίσως είχαν υποσκάψει το άλλοτε λείο της δέρμα και είχαν χαράξει λεπτές γραμμές στο μέτωπό της, οι μακριές

διαδρομές σε μια ζωή που αποτελεί μια στιγμή στην αιωνιότητα ... Μα τι σκεφτόταν όσο οι δυνάμεις του τον εγκατέλειπαν; Η γυναίκα έσκυψε επάνω του και έλεγξε την πληγή του. Αμέσως του ήρθε μια βαριά μυρωδιά ελαίου κι ένα ελαφρύ τσούξιμο στο τραύμα του.

- Το ξέρω ότι πονάς, αλλά πρέπει να στο καθαρίσω, μπορεί να μολυνθείς. Μη φοβάσαι, είναι βαλσαμέλαιο, λαδάκι από βάλσαμο δηλαδή, θα σε ανακουφίσει ...

Δεν κατάλαβε τι του είπε, αλλά η ήρεμη, σιγανή φωνή της, η σιγουριά της ότι δεν θα πονά πια, τον ηρέμησαν. Της χαμογέλασε ακνά. Μια νεαρή κοπέλα, μάλλον η κόρη της «σωτήρας» του, τον πλησίασε και του έδωσε διστακτικά μια πήλινη κούπα. Ήπιε το περιεχόμενό της χωρίς να σκεφτεί, με αποτέλεσμα να νιώσει μια ελαφριά ζάλη. Ήταν ένα γλυκό ποτό, που όμοιό του δεν είχε δοκιμάσει ποτέ.

- Είναι κρασί από τη Σάμο, ένα νησί της Ελλάδας, ζεσταμένο και ανακατεμένο με μέλι θυμαρίσιο από τα μέρη μας, τα φυλάμε στο υπόγειο εδώ και καιρό. Θα σου καταπραΰνει τον πόνο και θα κοιμηθείς εύκολα.

Υλικά αγνά, μιας φύσης ιερής που τα γεννά και τα αναγεννά εδώ και αιώνες, ενός εδάφους ταλαιπωρημένου, αλλά και δουλεμένου από τα γερασμένα χέρια των κατοίκων του, που τώρα πολεμούνται ανελέητα από τον εχθρό. Πόσο ελεύθεροι είναι αυτοί οι άνθρωποι! Πολιορκημένοι και ταυτόχρονα ελεύθεροι πηικά, πνευματικά και συναισθηματικά, απαγκιστρωμένοι από οποιαδήποτε εξάρτηση σε κάθε υλικό στοιχείο. Να πεινούν και να προσφέρουν απλόχερα τη φιλοξενία τους, με μίαν ανεπιτήδευτη φυσικότητα να σέβονται ακόμη τον Ξένιο Δία που έχει ενδυθεί τον μανδύα του Χριστιανισμού, να ελλοχεύουν παντού κίνδυνοι κι εκείνοι να μάχονται, να πεθαίνουν για να μείνουν ζωντανά τα ιδανικά τους... Έπρεπε να γράψει για όλα αυτά, η ρομαντική του πένα να τα μετουσιώσει σε λέξεις, έστω και σιχάκια άτεχνα (έτσι πίστευε!) για να δικαιώσουν τον πολύπαθο αυτόν λαό.

Το πήρε απόφαση, θα αποσυρόταν. Σε κάποιους ανθρώπους ταιριάζει η μάχη με τα όπλα, αυτοί που μένουν αθάνατοι στο πολεμικό πεδίο έχο-

ντας διαπράξει αριστεία, η οποία τους αποδίδει το κλέος και την υστεροφημία για αιώνες, γράφοντας το όνομά τους σε επιτύμβιες στήλες, επιγραφές, μαρμάρινες πλάκες, λογοτεχνικές σελίδες, σχολικά εγχειρίδια ιστορίας που αντιμετωπίζονται με άγχος για τις εξετάσεις ή με μια ονειροπόλα διάθεση, που ζωγραφίζει δίπλα τους λουλούδια, αστέρια και καρδιές ή χαράσσει το όνομα του αγαπημένου έρωτα, που μπορεί να εκπληρωθεί ή όχι.

Ο Βύρωνας φεύγει από την Αγγλία και μετά από κάποιους ενδιάμεσους ευρωπαϊκούς σταθμούς, φτάνει στην Πρέβεζα και κατόπιν, την Πάτρα έχοντας μαζί του τα λιγοστά του υπάρχοντα και τις πάμπολλες αναμνήσεις και εμπειρίες του, πολύτιμο υλικό που θα επεξεργαστεί για το έργο του, και από εκεί μέσω του Αίγιου έφτασε στην Ιτέα, μια στάση στην Αράχοβα, τη Λειβαδιά και τη Φυλή, τοπία πολιορκημένα, τραγικές κι εξαθλιωμένες φιγούρες, ώσπου να καταλήξει στην Αθήνα. Ήταν ένα παγωμένο χριστουγεννιάτικο βράδυ, αλλά τον περίμενε το ζεστό και φιλόξενο σπίτι της αδελφής του Άγγλου υποπρόξενου.

Και μόνο η αίσθηση της ύπαρξης στην Αθήνα τον γέμιζε ενθουσιασμό και έμπνευση. Η σπουδαιότητα αυτής της ιστορικής πόλης, ο Παρθενώνας, μνημείο της Δημοκρατίας, του μέτρου, υπέρτατη αξία των Αρχαίων Ελλήνων, και όλων των ανθρωπιστικών αξιών που η Αρχαία Ελλάδα γέννησε, τις μετέδωσε και τις επανέκτησε ανανεωμένες μέσα από την πνευματική κίνηση της Αναγέννησης και του Διαφωτισμού, τα γραφικά σοκάκια που δεν έχαναν την απaráμιλλη ομορφιά τους παρά τη σκιά του θανάτου ... Αυτή η λατρεία του για την Αρχαία Ελλάδα που την έβλεπε πάντα ζωντανή και σφύζουσα από διαχρονικότητα τον έκανε αργότερα να εναντιωθεί στη λεηλασία του Παρθενώνα, μια ντροπιαστική πράξη που τον ώθησε να εκφραστεί και πάλι μέσα από το μόνο όπλο του, τη γλώσσα. Η Κατάρα των Αθηνών αποτέλεσε τη δική του διαμαρτυρία.

Το ίδιο το τοπίο της Αττικής, η φτωχική γη της, αλλά ο καθарός ουρανός της με ένα ανεπανάληπτο γαλάζιο κι ένα ασύγκριτο εκτυφλωτικό φως που έδενε άρρηκτα με όλα τα ιστορικά στοιχεία της πόλης τροφοδότησαν την

έμπνευσή του. Έγραφε συνεχώς, ποιήματα, στοχασμούς, σκέψεις, λέξεις, στίχοι, ποιητικές σκηνές, μια γραφή δυναμική και ρομαντική. Η φαντασία, το όνειρο, η υπερβολή, η μουσικότητα και μελωδικότητα των εξεζητημένων λέξεων, ένα γλωσσικό πυροτέχνημα, η αφοσίωση στην Τέχνη, τα έντονα συναισθήματα, η αγάπη, ο έρωτας, άλλοτε όμορφος κι εποικοδομητικός άλλοτε καταστροφικός κι ολέθριος, μια μορφή εξάρτησης, η δυναμική Φύση να προβάλλει ως πηγή έμπνευσης, ως Δάσκαλος, Τροφός και Μητέρα, στη μήτρα της οποίας γεννιέται κάθε ικμάδα ζωής, από την κατώτερη ως την ανώτερη, η κάθε μία με τη δική της αξία, ο Άνθρωπος, ο Λόγος ... Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο παράφορος έρωτάς του για την Ποίηση βρίσκει μια ενσάρκωση στην Τερέζα Μακρή, την κόρη του Άγγλου πρόξενου, που η δροσιά των δώδεκα χρόνων της του έδινε αυτήν την πολυπόθητη αίσθηση της αγνότητας και της αθωότητας, αξίες που τόσο είχε στερηθεί στη δίνη του πολέμου. Γι' αυτόν είναι «η Κόρη των Αθηνών», η ίδια η ομορφιά της Αθήνας αποτυπώνεται στο σφριγηλό κορμάκι της, τα λευκά της χεράκια, τα κατακόκκινα χείλη, το μόνο αμαρτωλό στοιχείο επάνω της, τα μάτια της, δυο φωτεινά αστέρια, τις απαλές παρειές της ... Είναι μια κόρη φιλοτεχνημένη στο εργαστήριο ενός Αθηναίου καλλιτέχνη της αρχαϊκής εποχής, μια αγαλματένια μορφή βγαλμένη από τη σμίλη του γλύπτη. Έτσι κι αυτός, μέσα στο άβατο ποιητικό του εργαστήριο την σμιλεύει με τη γλώσσα, παλεύοντας αδιάκοπα με τις λέξεις, προσπαθώντας να βρει την κατάλληλη, ξενυχτώντας, σκοντάφτοντας, πέφτοντας, ματώνοντας, αλλά ποτέ παρατώντας την αγαπημένη του Τέχνη.

Γιατί αυτή ήταν η αγαπημένη του. Ο έρωτας δεν ήταν γι' αυτόν τίποτε άλλο από ένα δυνατό συναίσθημα, μια τροφοδότηση στην έμπνευσή του, μια δυναμική ώθηση της ποιητικής του πένας και σκέψης. Χρησιμοποιούσε κάθε άνθρωπο για να τον απομυζήσει από συναισθήματα, εμπειρίες, γνώσεις, αγάπη, να τις αφομοιώσει με τον δικό του τρόπο, το μοναδικό του ταπεραμένο, να νιώσει αυτήν την ηδονή της εκμετάλλευσης και του κυριαρχείν και κυριαρχείσθαι. Έχοντας μία ακόμη ποιητική δημιουργία στις

αποσκευές του χάρη στα συναισθήματα που τόσο απλόχερα του προσέφε-
ρε η κόρη, φεύγει για τη Σμύρνη.

Όμως, ο ανεκπλήρωτος έρωτάς του φαίνεται πως τον ταλαιπωρεί. Ίσως
είχε υποτιμήσει τη δύναμη αυτής της κοπέλας και νιώθει μια πληγή βαθιά
μέσα του, την οποία όμως αρνείται πεισματικά να παραδεχτεί ακόμη και
στον ίδιο του τον εαυτό. Έτσι, ζώντας στον δικό του μυθικό κόσμο, μη θέ-
λοντας να αντιμετωπίσει τον πραγματικό, καθώς η μοναξιά του τον βόλευε,
φαντάζεται τον εαυτό του ως άλλο Λέανδρο με τη δική του Ηρώ να τον
περιμένει και κολυμπά από την Άβυδο στη Σηστό, ένα κατόρθωμα για το
οποίο θα υπερηφανεύεται, αφού το έκανε και χωρίς να φοβηθεί. Ή μήπως
τελικά φοβόταν από πριν; Κι αν ναι, τι ακριβώς φοβόταν; Τον έρωτα που
έχασε; Τον φόβο μήπως στερέψει η βρύση της ποιητικής του έμπνευσης;
Την ανικανότητά του να επιβεβαιώνει και να αποδεικνύει συνεχώς την καλ-
λιτεχνική του αξία;

Ένας συμβατικός γάμος πίστεψε πως θα του κάλυπτε τα κενά. Η Άννα
Ισαβέλλα Μίλμπανκ, ευσεβής και διανοούμενη μοναχοκόρη καλής οικογέ-
νειας, αποτελούσε την κατάλληλη επιλογή για να κρύψει τον κομφορμισμό
και τα συναισθηματικά του κενά. Ωστόσο, αυτή η προσποιητή σοβαρό-
τητα, οι συνεχείς πνευματικές συζητήσεις που του φαίνονταν ανούσιες σε
πολλές περιπτώσεις, οι δήθεν διανοούμενοι του κοινωνικού του κύκλου
που προσπαθούσαν να τον υπερβούν και να τον ανταγωνιστούν με κάθε
τρόπο και μέσο διογκώνοντας τις ανασφάλειές του, μια ζωή που δεν του
αρμόζει, τον πνίγει. Αρχίζει να δοκιμάζει τις αντοχές του, βιώνει δυνατές
ερωτικές εμπειρίες με διάφορους ανθρώπους, πλάθει ψευδείς πραγματικό-
τητες και πρόσκαιρους επίγειους παραδείσους με το αλκοόλ, ένας έκλυτος
βίος που τον χορταίνει προς στιγμήν, του δίνει μια άγρια χαρά, εκτινάσσει
την ποιητική του δημιουργικότητα, αλλά μετά τον αφήνει μόνο και άδειο...
Η διάλυση του γάμου του αναπόφευκτη.

Διέξοδος και πάλι η Ποίηση, μια παράφορη δημιουργικότητα που εκ-
δηλώνεται μέσα από τολμηρή γλώσσα, καθηλωτικές εικόνες, τρομαχτικές

σκηνές. Βασικό υλικό της, η ελληνική Αρχαιότητα και γενικώς, η Ελλάδα.
Έτσι, τελευταίος του σταθμός είναι το Μεσολόγγι, όπου πολεμά με την
πένα του. Νιώθει τον φλογερό έρωτά του για την ποίηση να τον καίει μέχρι
την τελευταία στιγμή, οραματίζεται εικόνες, μορφές, οι ήρωές του, όλοι
και όλες ένα καθρέφτισμα του εαυτού του, ζωές που ήθελε να ζήσει και
δείλιασε, ανεκπλήρωτα όνειρα, συναισθήματα που δεν ομολόγησε... Συμ-
φιλιώνεται με τον εαυτό του, με τα ψέματα που του έλεγε, τα παραδέχεται
όλα και ανάλαφρος και δροσερός παρά τον πυρετό που του καίει τα σωθι-
κά, αφήνει την τελευταία του ανάσα, ευχόμενος να συναντήσει την Τερέζα,
που τόσο ερωτεύτηκε, ελπίζοντας σε μια μεταφυσική, αιώνια ένωσή τους...

Αθηνά Μαλαπάνη
Πειραιάς, Κορυδαλλός Αττικής

Έπαινος συμμετοχής

Απονέμεται στη Νίκη Διακομοπούλου

Για τον Λόρδο Βύρωνα, έναν Άνθρωπο ηρωικό...

Ο Λόρδος Βύρων είναι αναμφισβήτητα ένας ήρωας, ένας ηρωικός άνθρωπος, όπως θα έλεγε ο Ιωάννης Σικουτρός, ο οποίος κατά την γνώμη μου είναι και θα είναι ο μοναδικός που έχει εισχωρήσει στον ηρωικό άνθρωπο με τέτοια ακρίβεια:

Για τον ηρωικό άνθρωπο η Ζωή είναι ένας συνεχής αγώνας, μάχη εναντίον της φύσης, εναντίον των άλλων ανθρώπων, εναντίον του εαυτού μας. Αρνείται και μάχεται το παρόν που ζει γύρω του και μέσα του στο όνομα του μέλλοντος. Επιλέγει το επικινδυνότερο σημείο να τοποθετήσει των εαυτό του, μέσα στην ορμή κάθε σύγκρουσης: στις συγκρούσεις προς τους σύγχρονούς του, οι οποίοι τον μισούν, γιατί μισούν το μέλλον στο πρόσωπό του και στις συγκρούσεις προς τον ίδιο του τον εαυτό, μια πάλη μεταξύ της πραγματικότητάς του που ανήκει στο παρόν και των δυνατοτήτων του που ανήκουν στο μέλλον. ΖΕΙ ΤΗΝ ΣΥΝΤΡΙΒΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΤΟΥ ΑΛΛΑ ΜΑΖΙ ΒΙΩΝΕΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΗΘΙΚΗ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΑΜΟΥ ΤΟΥ. ΚΑΤΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ: ΕΡΩΤΕΥΕΤΑΙ ΤΗΝ ΣΥΝΤΡΙΒΗ ΤΟΥ, ΤΗΝ ΧΑΙΡΕΤΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ, ΑΝΤΛΕΙ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΤΡΙΒΗ ΤΟΥ. Αισθάνεται ότι είναι διαλεγμένος από την μοίρα ως αγωνιστής και μάρτυρας. Είναι το αλεξικέραυνο που θα συγκεντρώσει πάνω του, με την θέλησή του, όλες τις καταιγίδες κι όλα τα αστροπελέκια για να προστατευτούν τα σπίτια των ειρηνικών ανθρώπων. Θα το κάνει όχι από πνεύμα αλτρουισμού, αλλά επειδή γοητεύεται ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΟΛΥΤΙΜΟΤΕΡΟ ΠΡΟΝΟΜΙΟ ΤΩΝ ΕΚΛΕΚΤΩΝ, όχι καθήκον ή πράξη φιλανθρωπίας να συντρίβονται υπέρ των άλλων, υπό των άλλων. Ο ΗΡΩΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΠΟΡΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΤΑΦΕΙ ΚΑΙ ΘΑ ΣΑΠΙΣΕΙ ΓΙΑ ΝΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΕΙ ΤΟ ΑΝΘΙΣΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΡΠΙΣΜΑ. ΕΙΝΑΙ ΕΚΕΙΝΟΣ ΠΟΥ

ΘΑΒΕΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΟΡΤΑΣΘΕΙ Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΧΩΡΙΣ ΤΑΦΗ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ.

Ο ΗΡΩΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΔΕΝ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΤΗΝ ΣΥΝΤΡΙΒΗ ΤΟΥ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΓΙ' ΑΥΤΗΝ. Διαφορετικά, η ηρωική αντίληψη της ζωής θα ήταν ιδεώδες θανάτου, όχι μορφή ζωής. Ο ΗΡΩΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΑΥΤΟΣ ΖΕΙ ΕΝΤΟΝΑ ΚΑΙ ΠΛΟΥΣΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΖΩΗ, όχι όπως το εννοούμε συνήθως με το να δοκίμαζεις δηλαδή τις απολαύσεις και τις ηδονές της ζωής άφθονα και έντονα. Δεν τις αγνοεί βέβαια αλλά ΤΙΣ ΔΟΚΙΜΑΖΕΙ ΤΟΣΟ ΟΣΟ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΤΙΣ ΞΕΠΕΡΑΣΕΙ, για να συνειδητοποιήσει ότι κατά βάθος παραλύουν την δύναμη του ανθρώπου, δίνοντάς του την ψευδαίσθηση της πλησμονής. Άλλωστε τις απολαύσεις ψάχνει εκείνος που ζητά να πάρει από την ζωή και όχι εκείνος που έχει να της δώσει. Μέσα του ζει πολλές μορφές ζωής συγχρόνως, τις αφομοιώνει μέσα του και τις αποδίδει με τρόπο προσωπικό. Η ψυχή του μοιάζει έδαφος λιπαρό και βαθύ, όπου κάθε σπόρος άνετα θα ανθοβολήσει και θα καρπίσει. Αλλά για τον ηρωικό άνθρωπο, η πολυμέρεια αυτή δεν αναιρεί την συγκέντρωση, την καθιστά ισχυρότερη, την αποδεικνύει ισχυρότερη κι ας δίνει πολλές φορές την εντύπωση της αντιφατικότητας.

Το «βραδέως αλλ' ασφαλώς δεν το ξέρει». ΛΟΓΑΡΙΑΖΕΙ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΤΩΣΕΙΣ, ΓΙΑΤΙ ΜΟΝΟ ΟΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΤΩΣΕΙΣ ΔΙΝΕΤΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΑΝΥΨΩΣΕΩΝ.

Πράγματι ο πόλεμος και ο κίνδυνος είναι το στοιχείο του, η απαραίτητη τροφή του. Ο ηρωικός ζητά την νίκη εκείνου που χαίρεται επειδή πολέμησε, επειδή πάλεψε, επειδή κινδύνευσε, την νίκη ως ευκαιρία μόνο να ζήσει έντονες και αγωνιώδεις στιγμές. Και παρόμοια νίκη συνυπάρχει κάλλιστα με την αποτυχία στους αντικειμενικούς σκοπούς όπως η αποτυχία των τριακοσίων στις Θερμοπύλες...

Επιτυχία σημαίνει πραγματοποίηση σκοπού που βρίσκεται έξω από εμάς κι εκείνος έχει μέσα του τον σκοπό και το νόημα της ύπαρξής του. Ο

ηρωικός άνθρωπος είναι ο αιωνίως νέος – τι να την κάνει την φρόνηση; Αυτή είναι για τους πεζούς και τους νοικοκυραίους που βαδίζουν ήσυχα και ομαλά τον δρόμο της ζωής τους. ΕΚΕΙΝΟΣ ΟΜΩΣ ΔΕΝ ΒΑΔΙΖΕΙ· ΧΟΡΕΥΕΙ..

Να δυσπιστεί γιατί; Για να αποφύγει κινδύνους; Μ' αυτούς ακριβώς είναι που αναζητά η ψυχή του και τους αναλαμβάνει όχι από επαγγελματική συνήθεια ή από βιοποριστικό καταναγκασμό – οι ακροβάτες και οι θηριοδασαστές θα ήταν τότε οι ηρωικότεροι των ανθρώπων· αλλά ΩΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΓΗ ΤΗΣ ΜΟΙΡΑΣ ΤΟΥ, ΩΣ ΙΕΡΟΤΕΡΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ Η ΥΠΕΡΟΧΗ ΤΟΥ. Για τον ηρωικό άνθρωπο η επιτυχία δεν αποτελεί ούτε κριτήριο ούτε ιδεώδες. ΙΔΕΩΔΕΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΝΑ ΖΗΣΕΙ ΔΥΝΑΤΟΣ ΚΑΙ ΩΡΑΙΟΣ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΓΕΝΝΑΙΟΤΕΡΟ ΚΑΙ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟ ΝΑ ΑΔΙΚΗΘΕΙΣ ΠΑΡΑ ΝΑ ΑΔΙΚΗΣΕΙΣ, ΝΑ ΕΞΑΠΑΤΗΘΕΙΣ ΠΑΡΑ ΝΑ ΕΞΑΠΑΤΗΣΕΙΣ.

Άλλωστε γιατί να εξαπατήσει; Εξαπατούν οι ετεροκεντρικοί, αυτοί που ασχολούνται διαρκώς με τους άλλους, για να τους αντιγράφουν ή να τους φθονούν ή και τα δύο μαζί, καθώς το εγώ τους δεν είναι τόσο πλούσιο, ώστε να τους απασχολεί έντονα και ικανοποιητικά. Ο ηρωικός όμως αποτελεί ο ίδιος κέντρο του εαυτού του, ελεύθερος στην απομόνωσή του, αριστοκρατικός με την απόσταση στην οποία κρατά τους άλλους, απότοπος με το θάρρος της προσωπικής του γνώμης και ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΥΘΥΝΗΣ, υπερήφανος μέσα στο άβατο ιερό της μοναξιάς του. Γι' αυτό ΔΕΝ ΚΑΤΑΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΦΘΟΝΕΙ, ΟΥΤΕ ΝΑ ΠΑΡΑΒΓΑΙΝΕΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ, ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΟΥ μ' αυτόν τον τρόπο.

Πουθενά δεν φαίνεται περισσότερο η υπερηφάνεια του ηρωικού ανθρώπου, παρά στον τρόπο που διεξάγει τους λεγόμενους αγώνες ιδεών. Δεν αποβλέπει ποτέ στο να νικήσει. Τι θα πει να νικήσει; Να δεχτούν τις απόψεις του; Συμφορά! Ο ΙΔΙΟΣ ΞΕΡΕΙ ΤΙ ΤΟΥ ΣΤΟΙΧΙΣΕ ώσπου να καταλήξει σ' αυτές, τι τόλμη χρειάστηκε –sapereaudere, λέει ο αρχαίος ποιητής,

- ΤΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΩΡΙΜΑΝΣΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΤΕΙ.

Για ν' αποκτήσει μήπως οπαδούς; Είναι αλήθεια, ότι πολλοί αισθάνονται την ανάγκη να κάνουν προπαγάνδα μέσω των ιδεών τους, σαν να φοβούνται ότι δεν θα είναι ορθές αν δεν τις αναγνώριζαν κι άλλοι, όσο το δυνατόν περισσότεροι. Αλλά εκείνος γνωρίζει ότι ΣΗΜΑΣΙΑ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΟ ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ, ΑΛΛΑ ΤΟ ΠΩΣ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΟΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ. Ότι τις θεμελιώδεις, τις ζωτικές πεποιθήσεις σου ρυθμίζει κατά βάθος η μοίρα, όχι το αντίστροφο.

Και όμως σπείρει άφθονα τα γεννήματα του νου του. Τα σπείρει γιατί δεν μπορεί να κάνει διαφορετικά, όπως το δέντρο που σαν ωριμάσουν οι καρποί του.

Ο ηρωικός άνθρωπος είτε προφορικά αναπτύσσει τις σκέψεις του προς ένα κοινό είτε γραπτά, κατά βάθος ΜΙΛΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΓΙΑ Ν' ΑΚΟΥΣΕΙ Ο ΙΔΙΟΣ ΤΗΝ ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΔΥΝΑΤΟΤΕΡΑ, ΔΙΑΥΓΕΣΤΕΡΑ, ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΤΕΡΑ.

Υπερήφανος είναι, όχι εγωιστής. Γι' αυτό σπαταλά τον εαυτό του. Η ευτυχία του είναι να δαπανά, ακόμα ακριβέστερα: να δαπανάται. ΑΝΕΞΑΝΤΛΗΤΟΣ όπως είναι δεν ξέρει αριθμητική. Είναι τόσο πλούσιος ώστε θα αναπληρώσει εύκολα (το ξέρει) κάθε ζημία. Προς τι λοιπόν να υπολογίζει; Υπολογίζει ο φτωχός. Ο πλούσιος ανοίγει το χέρι και σκορπά... ΌΣΑ ΚΑΙ ΝΑ ΣΚΟΡΠΙΣΕΙ ΠΑΝΤΟΤΕ ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙΣΣΕΥΜΑΤΟΣ ΘΑ ΕΙΝΑΙ.

Αφρόνιστα και αδίστακτα σπαταλά τα πλούτη του, την δραστηριότητά του, την υγεία του, την ρωμαλεότητα της ψυχής και του νου του, ΩΣΤΕ Ο ΦΤΩΧΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΚΟΣ ΥΠΟΠΤΕΥΟΝΤΑΙ ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΚΙΒΔΗΛΑ· διαφορετικά θα τα μοίραζε έτσι, τόσο αμέριμνα, τόσο αλύπητα; Σκορπά του νου του τα γεννήματα που γι' αυτόν είναι βιώματα ψυχής, σαν τον ήλιο που ακτινοβολεί παντού το φως του.

Δέχεται την εργασία αυτονόητα και χαρωπά. Εργάζεται από την επιθυμία να χρησιμοποιεί τις δυνάμεις του σώματος και της ψυχής σε έργα δύσκολα. Εργάζεται αισθητικά, σαν αθλητής.

Και είναι φυσικό· αφού διατηρεί ΠΡΟΠΑΝΤΩΝ ΤΟ ΑΙΣΘΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΤΙΜΗΣ. ΕΝΩΠΙΩΝ ΤΗΣ ΟΛΑ ΤΑ' ΑΛΛΑ ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΣΗ, ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΜΗΔΕΝ.

Η ζωή ενός ανθρώπου, σαν κι αυτού δεν μπορεί παρά να είναι σύντομη. Σύντομη όχι πάντα με την κοινή σημασία, αλλά σε σχέση με την πλησμονή της ζωτικότητάς του.

Συνήθως όμως είναι σύντομη και με την συννητισμένη χρήση της λέξης, γιατί πάντοτε είναι, από την μοίρα του και μόνο οδηγούμενος, ΕΡΑΣΙΘΑΝΑΤΟΣ.

Βαδίζει προς τον θάνατο όχι για να αναπαυθεί, όχι γιατί βαρέθηκε την ζωή, όχι γιατί δειλίασε μπροστά της, όχι από μαρασμό και εξάντληση των δυνάμεών του. ΓΙ' ΑΥΤΟΝ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΚΟΜΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΣΧΕΙΝ, ΕΙΝΑΙ ΠΡΑΤΤΕΙΝ. ΕΙΝΑΙ Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΡΑΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΕΠΙΣΦΡΑΓΙΖΕΙ ΟΛΕΣ ΤΟΥ ΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ. ΑΥΤΗ ΤΟΥ ΔΙΝΕΙ ΝΟΗΜΑ. Γιατί η Ζωή όλη είναι μια διαρκής αρχή και η αρχή το νόημά της το αντλεί από το τέλος, του οποίου είναι η αρχή. Και είναι το τέλος ο θάνατος, αλλά και η τελείωση.

Ο θάνατός του θυμίζει ΤΟΝ ΗΛΙΟ ΚΑΘΩΣ ΔΥΕΙ ΚΑΙ ΕΝΔΥΕΤΑΙ ΤΗΝ ΠΟΡΦΥΡΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΙΑ.

Αν ο θάνατος θα είναι εκούσιος ή ακούσιος, δεν έχει σημασία. Άλλωστε διαλέγει συνήθως ο ίδιος τον θάνατό του και την ώρα του με την εσώψυχη πίστη ότι δικαίωμά του απόλυτο είναι: αν θέλεις να γεννηθείς και τότε θέλεις να γεννηθείς δεν εξαρτάται από την συγκατάθεσή σου. ΤΟ ΝΑ ΦΥΓΕΙΣ ΟΜΩΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΝΑ ΦΥΓΕΙΣ αυτό άφησε ο Θεός στην δική σου, υπεύθυνη γνώμη. Και ΕΙΝΑΙ ΒΑΡΙΑ ΚΑΙ ΔΥΣΚΟΛΗ ΑΥΤΗ Η ΕΥΘΥΝΗ ΓΙ' ΑΥΤΟ ΚΑΙ Η ΟΡΜΗ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΣΥΝΤΗΡΗΣΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟΣΟ ΙΣΧΥΡΗ.

Αλλά εκούσιος ή ακούσιος ο θάνατος του ήρωα είναι πάντα μια έκρηξη ηφαιστείου και τρομάζουν οι δειλοί και ταπεινοί και φθονεροί... Οργή Κυρίου...

Αυτός ήταν ο Λόρδος Βύρων: όλα όσα συνθέτουν έναν άνθρωπο ηρωικό. Πολλοί υποστηρίζουν ότι ο αγώνας για την Ανεξαρτησία, δεν ήταν δικός του αγώνας και ότι εκεί έγκειται η πηγή του ηρωισμού του. Εγώ θα έλεγα ότι βρίσκεται στην συναίσθηση κι επίγνωσή του ότι κάθε αγώνας για την Λευτεριά είναι κάθε Άνθρωπου που ντρέπεται και δεν ανέχεται να μένει άπραγος μπροστά στην επέλαση του υποδουλωτή εκθρού πάνω στον πλανήτη που πατά και ο ίδιος.

Νίκη Διακομοπούλου
Άλιμος Αττικής

«Χρωστάμε σ' όσους ήρθαν, πέρασαν, θα 'ρθουν, θα περάσουν.
Κριτές, θα μας δικάσουν, οι αγέννητοι, οι νεκροί.»

Έπαινος συμμετοχής

Απονέμεται στο Δημήτριο Κομποχόλη

Εφάπαξ ενοχικών συνειδήσεων

-Ακούς εκεί να μου πει εμένα ο τραπεζικός υπάλληλος ότι θα μειωθεί και άλλο το Εφάπαξ. Αχ αναπολώ τις άγιες μέρες, που έπαιρνα μισθό 3500 μισθό από το Δημόσιο. Πάνε αυτά τώρα, περασμένα μεγαλεία, διηγώντας τα να κλαις.

-Άσε Γιώργη και εμένα που υπηρέτησα την πατρίδα ως στρατηγός, τώρα 1200 το μήνα για σύνταξη...

-Το άλλο που φημολογείται και περικοπή στις επικουρικές, πώς θα ζήσουμε από εδώ και πέρα;

... Ο δίκαιος εξοβελισμός πυρών κατά της κρατικής διοίκησης που του κουτσούρεψε τα λεφτά του Εφάπαξ, όπως και της ήδη τσεκουρωμένης σύνταξής του, ήχησε σαν κεραυνός εν αιθρία στα αυτιά του νεαρού φοιτητή, ο οποίος συμμερίστηκε μεν την αγωνία του συνταξιούχου, αλλά σκέφτηκε και την προσωπική του αβέβαιη κατάσταση που δεν γνώριζε τί του ξημερώνει. Για το νέο, ο μεσήλικας είναι υπόλογος για την κατάσταση που οδηγήθηκε η πατρίδα του, καθώς στο πρόσωπό του έβλεπε τη προηγούμενη γενιά, η οποία έζησε σε ένα οικονομικό παραδεισένιο παραμύθι αδιαφορώντας για το γεγονός, ότι οι επόμενες γενιές θα κληθούν να πληρώσουν το μάρμαρο, και μάλιστα με βαρύ τίμημα, την ανεργία και ενδεχομένως την ξενιτιά. Φορτίο δυσβάσταχτο μας κληροδότησε και έχει το θράσος να διαμαρτύρεται. Τί υποκρισία σκέφτηκε, και από την άλλη εξοργιζόταν ακόμη περισσότερο, που είχε να περάσει δέκα μέρες ακόμη με ψίκουλα, μέχρι να του καταθέσουν λεφτά στο λογαριασμό οι γονείς του, εκ των οποίων η μητέρα άνεργη και ο πατέρας στο μεροκάματο της οικοδομής. Ο νεαρός πρώτη φορά που βρέθηκε στο συγκεκριμένο συνοικιακό καφενείο και η πορτοκαλάδα που έπινε, δεν γλύκαινε την πίκρα του.

Και ξάφνου ο νέος γίνεται ο «ομφαλός» της προσοχής των παρευρισκό-

μενων στο χώρο. Το έχουν αυτό οι «θιασώτες» των καφενείων να περνάνε από το ένα θέμα στο άλλο.

-Αχ και να είχαμε τα νιάτα σου, νέε, (ξεφυσά παραπονεμένος ο συνταξιούχος που λίγο πριν φυσούσε και ξεφυσούσε για το μειωμένο Εφάπαξ)

Τί να τα κάνεις τα νιάτα άμα δεν έχεις δουλειά και δε γνωρίζεις που πορεύεται σκέφτηκε ο νέος, αλλά απάντησε συγκαταβατικά και μάλλον με ειρωνικό ύφος για να καλύψει έντεχνα το θυμικό του, που ξεχείλιζε από οργή προς το πρόσωπο του συνταξιούχου, αδικημένου από το κράτος, μεν, αλλά ευνοημένου κατά το παρελθόν, με λεφτά δανεικά και ενέχυρο την επόμενη γενιά, η οποία δεν ερωτήθηκε και προφανώς δεν ευθύνεται για την οικονομική ασφυξία του τόπου.

«Μια χαρά πάντως σας βλέπω στέκεστε, κύριε, δεν έχετε ανάγκη. (αυτά μας έφαγαν οι καθωσπρεπισμοί) Σας ζηλεύω!» Απάντησε ο νεαρός.

-Για ποιο λόγο να ζηλεύεις εσύ έναν γεροξεκούτη; (Ξέσπασαν σε γέλια οι θαμώνες του καφενείου)

-Σας ζηλεύω γιατί έχετε λεφτά και ζήσατε τον βίο σας με αξιοπρέπεια. Κάτι το οποίο μας το στερούν στη γενιά μου και σίγουρα οι ευθύνες είναι πάμπολλες και λυπούμαι που το λέω, αλλά το σύνολο των πολιτών της ηλικίας σας έχει αυξημένο μερίδιο συμμετοχής για την κατάσταση που έφτασε η Ελλάδα μας. (θα έσκαγε αν δεν το έλεγε)

Αποστομωτική απάντηση που έθεσε τους μεσήλικες του καφενείου προ των ευθυνών τους και ξύπνησε τον εφιάλτη της παραδοχής του λάθους για μία άπληστη «κομπιναδόρα» κοινωνία που διαμορφώθηκε από αυτούς (ως γνωστόν αμαρτία γονέων παιδεύουσι τέκνα) στρώνοντας αντί με ροδοπέταλα, τουναντίον με ασφαλάθους το δρόμο που θα περπατήσουν οι μελλοντικές γενεές, και μιας συγγνώμης, που δεν αρκεί για τη νέα γενιά, αλλά θα πρέπει να ακουστεί κάποτε, έστω και σαν ένα δείγμα βαθείας μεταμέλειας, έστω για τους τύπους!

-Έχεις τσαγανό, νέε.. και είσαι καθαρός. Σου δίνω την ευχή μου να προοδεύεις και σου κερνάω την πορτοκαλάδα που πίνεις.

-Μπα, μην μπαίνετε στο κόπο, δεν έχω ανάγκη από ψωροδεκάρες..

Πλήρωσε ο νέος και απεχώρησε από το καφενείο με το κεφάλι ψηλά και τρομερά πειραγμένος.

Οι παππούδες ζήλησαν τον αυθορμητισμό του νέου, τη νεότητα, τη ζωή που απλωνόταν μπροστά του, τη στιγμή που γνώριζαν πολύ καλά ότι η πλάστιγγα έγερνε και ότι ο χρόνος της εναπομένουσας ζωής τους όδευε προς το τέλος. Ωστόσο, το πιο βαρύ φορτίο για αυτούς ήταν πως δεν έχουν καθαρή τη συνείδησή τους προς τους νέους ανθρώπους. Γνώριζαν ότι οι αποφάσεις τους και η ξεδιάντροπη ανεύθυνη αδιαφορία για τα επόμενα παιδιά και τα εγγόνια τους, θα οδηγούσαν σε φαινόμενα φτώχειας, εξαθλίωσης, ανέχειας... Μία βασανιστική σιωπή επικαλύπτει την ατμόσφαιρα για λίγα δευτερόλεπτα, μα ξάφνου οι Ερινύες ηχούν ενοχλητικά για αυτούς, προσφέροντας ως αντίδωρο ένα «Εφάπαξ ενοχικών συνειδήσεων» στον καθένα...

Δημήτριος Κομποχόλης
Πάτρα

1ος διαγωνισμός λογοτεχνικής έκφρασης εφήβων
και νέων με θέμα τη ζωή το έργο
και την προσωπικότητα του λόρδου Βύρωνα

Κείμενα Νέων
ΠΟΙΗΤΙΚΑ

1ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στην Αικατερίνη Θεοχάρη

Το κουφάρι

Αναδυόμενος από τις λάσπες, αλλόκοτη οντότητα, παράδοξα και μάλλον από σπόντα να βρέθηκα στο κόσμο το δικό σας. Ύπαρξη δίχως ψυχή, σαν κοπτικό δοχείο. Ποια είναι η θέση μου εδώ;

Δεν είμαι παρά ένα περιπλανώμενο παράσιτο. Είμαι το σάπιο της κοινωνίας σας κουφάρι.

Παρακαλώ κόσμε, καλύτερα μείνε μακριά μου! Είμαι ένας «κακός - τρελός με συμπεριφορές επικίνδυνες να μάθεις». Μεγαλωμένος έκφυλα βούτηξα σ' ένα χαρέμι ακολασίων, δεν είμαι το σωστό πρότυπο για σένα βρετανέ άριστε άντρα. Είμαι το σάπιο της κοινωνίας σας κουφάρι.

Από μικρός διδάχτηκα σ' όλες τις αμαρτίες, εξόριστος των Ιλισίων Πεδίων, έχω πλέον εξασφαλίσει τη θέση μου στη κόλαση. Στις πορσελάνινες κι εύθραυστες μάσκες σας, διακρίνω από κάτω τη σαπίλα, ψυχές πιο βρώμικες από τη δική μου.

Μα ξέχασα, είμαι μια παρωδία.

Κοράκι μαύρο φτιαγμένο από πίσσα, πάνω στο βρετανικό χιόνι των αγνών παρθένων. Ο σπόρος μου εμφυτεύεται, ολοένα μεγαλώνει και σας μολύνει. Κοιτάξτε με ! Είμαι ο Δον που περιγελάτε.

Ο έκφυλος-αμαρτωλός, ο γυναικάς, ο πότης, ο κακοποιός.

Ναι, είμαι Λόρδος και παρωδία.

Παριστάνω το αριστοκράτη βρικόλακα και διασκεδάζω με τρόπους που σας ενοχλούν. Βρίσκω την απόλαυση στη πιο σιχαμένη διαστροφή και από το θρόνο που ο σατανάς μου προσέφερε, γελάω μαζί σας ταπεινοί αμνοί.

Υπέροχες φλόγες στη κόλαση θα με υποδεχτούν.

Μα θα σας αφήσω αλήθεια και θα φύγω. Είναι η ώρα να ριχτώ στα όπλα και με δόξα τις πύλες του Άδη να διαβώ. Σ' ελληνικά εδάφη θα χωπέσει πολεμώντας για μία ιδέα.

Τιμή στη μάχη το θάνατο να βρω, σαν άλλος Αχιλλέας.

Υπέροχες φλόγες στη κόλαση θα με υποδεχτούν.

Ακολουθώντας μόνος μου το δρόμο των βουνών, σε κατάσταση απόλυτης ελευθερίας, θα σπάσω τα δεσμά της κάθε αλυσίδας και θα συνάψω τη δική μου συμφωνία με το διάβολο.

Εμπρός να πάτε να φτύσετε πάνω στο τάφο μου γιατί εγώ: «τώρα θα πάω να κοιμηθώ, καληνύχτα!»

Αικατερίνη Θεοχάρη
Ταγαράδες Θεσσαλονίκης

2ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στη Μαρία Πουρλιώτη

Ω, εσύ Φιλέλλην!

Και περιδιαβαίνοντας τα σοκάκια των αιώνων
μορφές επικές περπατούν τα τιμημένα αυτά μονοπάτια,
ανάμεσά τους κι εσύ,
που γεννήθηκες στην Αγγλετέρα,
με αίμα αριστοκράτη.
Εσύ, που κι αν είχες θέση ευγενούς,
τόσο ανήσυχος στο πνεύμα ήσουν.
Κι αυτή η δίψα σου σ' έφερε 'δώ.
Ποιός να 'ξερε πως θ' αποκτούσες δεύτερη πατρίδα ;
Η αγάπη γι' αυτή, σαν του παιδιού στη μάνα
κι ο αγώνας για την ελευθερία, αγώνας για τη ζωή.
Ω, εσύ φιλέλλην !
Που με τα λόγια σου τα πύρινα θέρειψες τη φλόγα των Ελλήνων,
Που στάθηκες πιο πατριώτης κι απ' τους γνήσιους.
Γαλούχησες μ' ελπίδα το λαό
και την πολεμένη Μάνα, την Ελλάδα,
που θρηνούσε βλέποντας το αίμα των παιδιών Της στην ποδιά,
όρθωσες απ' τη βαριά γονυκλισία.
Οι κραυγές Της σα νότες σε φρικιαστική μελωδία,
μα εσύ τις εναρμόνισες.
Ω, εσύ φιλέλλην !
Τα μάτια σου σκλαβώθηκαν απ' τη σκλαβιά π' αντίκριζες,
Του προσώπου σου το φως έσβησε
απ' το σκοτάδι των σφαγιασμών.
Μα η ψυχή σου εκεί, πιστή στη Ματωμένη Πατρίδα,
όπως κι αυτή πιστή σε σένα.

Έθρεψες τα στραγγιγμένα χώματά Της,
σα να 'σουν γάργαρο νερό,
μαζί μ' όλους εκείνους
που πολέμησαν για την τιμή της Γαλανόλευκης Αγαπημένης.
Ως και την καρδιά σου χάρισες στο δοξασμένο Μεσολόγγι,
για να θαφτεί εκεί,
όταν υπέκυψες στις Δεκαεννέα του Απρίλη.
Και την επόμενη, όσα ήταν τα χρόνια σου,
Τόσες κι οι κανονιές που σχίζαν τον αέρα προς τιμήν σου.
Ω, εσύ φιλέλλην !
Κι ήσουν μόλις τριάντα εφτά χρονών...

Μαρία Πουρλιώτη
Λιτόχωρο Πιερίας

3ο ΒΡΑΒΕΙΟ

Απονέμεται στην Ελισσάβετ Αικατερίνη Μπουτζέλη

Φλεγόμενη Καρυάτις

Εμπρός σε γαλανόλευκο φως ανέτειλες.
Σε αυτό το τρανό όνειρο, το καθάριο του οράματος μου.
Και μια στιγμή, μονάχα μια, σε μπέρδεψα με την αγαπημένη μου Ελλάδα.
Φίλε μου, για δεσ!
Μια Καρυάτις εζωντάνεψε και ω, τι ευτυχία!
Εδώ στον πολυλατρεμένο τόπο να ολοκληρωθώ
ως Βύρων ποιητής και ως φιλέλλην μέγας.
Το ολόλευκό σου δέρμα και πίσω σου η θάλασσα της αληθινής πατρί-
δος μου, μια ακόμη σημαία.
Λάβαρο ελευθερίας, ιδανικών κι έρωτα μέσα στη σκέψη μου.
Ολάκερη η αθωότης, στο σώμα σου εφώλιασε μικρή μου Θηρεσία.
Ήσουν αρχαίο άγαλμα, εσύ.
Μια δεύτερη θεά Αφροδίτη που εγεννήθη στη γλυκιά Αθήνα της καρ-
διάς μου.
Και στο βλέμμα σου, φωτιά.
Φωτιά που κόρωσε και φώτισε την αβάσταχτή μου επιθυμία.
Κλέβω τις φλόγες από σε και με αυτές ως όπλο και λυχνία
Οδηγώ τον αδούλωτο λαό στο όνειρο και μες στη λευτεριά μας.
Ελλάδα και κόρη Αθηναία,
Κράμα αγάπης που αλαλάζει μες στα σωθικά μου για όσο ζω.
Και μια μεσόγειος που ματωμένη ποτίζει το χώμα το ιερό
και κύμα στο κύμα ξεπροβάλλει,
Άγιος ο Θεός και σιωπηλή η ειρήνη.

Ελισσάβετ Αικατερίνη Μπουτζέλη
Θεσσαλονίκη

1ος Τιμητικός Έπαινος

Απονέμεται στην Ελένη Χαδιού

Η σκηνή της Ζωής

Είσαι στη σκηνή
έτοιμος για την υπόκλιση και την αυλαία!
Άραγε ήταν καλή η παράσταση;
Εσύ έδωσες την ψυχή σου
αλλά κάποιος άλλος θα σε κρίνει...
Τώρα δεν μπορείς να καταλάβεις,
θυμάσαι μικρές λεπτομέρειες αλλά ποτέ όλο το έργο
ποτέ όλη τη ζωή Σου!
Η μάνα σου σου έλεγε πάντα να προσπαθείς για το καλύτερο.
Ποιο ήταν το καλύτερο δεν σου είπε ποτέ!
Ίσως αυτό σε στοίχειωσε.
Πήρες αποφάσεις που δεν έπρεπε
και τις αποφάσεις για τη δική Σου ζωή;
Τις πήραν άλλοι... Εσύ τους άφησες!
Νόμιζες ότι θα μπορέσεις να τις αλλάξεις
Αλλά βούλιαξες, συνήθισες, και ναι, τώρα παραδέξου το
φοβήθηκες!
Τώρα είναι αργά, έλα, ώρα για υπόκλιση
η κουίντα θα πέσει.
Και κάποιος άλλος θα ανέβει στη σκηνή της ζωής,
για να ζήσει.

Ναι! Αυτό ευχήσου του:
να την Ζήσει! Και όχι να υποκριθεί
σαν ένας καλός ηθοποιός.
Η δική Σου ζωή ήταν ένα θεατρικό έργο
φώτα, σκηνικά, μακιγιάζ-κυρίως αυτό!-
και τίποτε άλλο.
Έλα πάμε
η αυλαία πέφτει
πάντα στην ώρα της.

Ελένη Χαδιού
Θεσσαλονίκη

2ος Τιμητικός Έπαινος

Απονέμεται στη Λιλιάννα Στεπανένκοβα

Ο άγιος της γης

Τι σε φέρε στον τόπο εκείνο
που τάφος στάθηκε για σε ;
Μονάχος διάλεξε τον τρόπο
και η Αθηνά αγωνιά
να διαλαλήσει τη θυσία
τις δάφνες ν' απωθήσει στο,
φτωχό μνημείο του αγίου
στη γη του φώτους που ξυπνά.

Και δε σου έφταναν οι πίκρες,
οι αμαρτίες του κακού,
σύ, με φωνή θεριού, που πληγωμένο, στα δεσμά,
- όχι δικά του - όλου του έθνους
κουβάρι άλυτο σκορπά
την αγωνία του μονάρχη, τον τρόπο του παιδιού, που
μες στα σπλάχνα του βογκά.

Και ήταν νύχτα.
Ο αγέρας, βαρύς σαν μόλυβδος, ρευστός
όταν εσύ παραληρούσες, στο κρύο δώμα
που δεν είχε τη θαλπωρή του σπιτικού.
Συλλογιζόσουν τις κοιλάδες, το ατελείωτο μουντό
τους φίλους που' κανες θυσία
και ήρθες δω.

Τα μάτια έκλειναν, πονούσες, για
μια στιγμή οι τουφεκιές, καταλαγιάζουν
ήρθε η ώρα, - το ξέρω έτοιμος εσύ.
Κοιτάς ατρόμητος το χάος
και του γλυκά χαμογελάς,
εκεί θα πας.
Την είδες λίγο πριν σφραγίσουν
τα βλέφαρα το μόνο φως
που είχες μέσα σου κρατήσει
παντού και πάντα, όπως τώρα
θαμπή ανάμνηση του χθες.

Ήτανε μόνη, προχωρούσε και
συ την είδες σαν θεό
που δρόμο έδειχνε σε σε.

Και πίσω της, εσύ στο άρμα,
Μυριάδες δύστυχες ψυχές.
Στην λευτεριά να αναχωρούν.

Λιλιάνα Στεπανένκοβα
Λαμία

3ος Τιμητικός Έπαινος

Απονέμεται στη Θωμαή Ζιάνου

Αναμονή

Αναμένοντας τις θερινές μέρες
της παγωμένης νύχτας,
αναμένοντας την πραγματική αγάπη
κάτω από το πέπλο της μοναξιάς,
αναμένοντας την ενηλικίωση
στο δρόμο της αγνότητας,
αναμένοντας για μια καλύτερη ζωή
στο θόλο της μιζέριας,
αναμένοντας για εκείνη την ημέρα
μετά το χάρμα,
αναμένοντας για τα δισεκατομμύρια
μέσα στα εκατομμύρια.
Και τελικά τι μένει;
Το τέλος της αναμονής.
Το τέλος του χρόνου.
Το τέλος της ζωής.
Γιατί δε μέναμε στο τώρα;

Θωμαή Ζιάνου
Θεσσαλονίκη

Έπαινος συμμετοχής

Απονέμεται στην Αρτέμιδα Δαράκη

Όμορφη πόλη

Δεν είναι η πόλη άσχημη.
Το γκρίζο και το μαύρο ο πολεοδόμος δεν το επέλεξε.

Οι άνθρωποι την κάναν σκοτεινή.
Οι μόνιμοι, οι ερχόμενοι,
ξένοι και νεήλυδες,
που αυθαίρετα επέλεξαν ζωγράφοι να γενούν.

Τέχνη να παράσχουν υποσχόμενοι,
με μια στέρα, παραισθησιογόνα σκόνη,
αντί για τέμπερα υγρή, έναν στεγνό καμβά μουτζουρώσαν.

Δεν είν' η πόλη άσχημη.
Ο πόνος,
το βράδυ που περπατάς, σαν συναντάς,
των ιθαγενών δεν είναι.
Πάντα οι άλλοι την ασκήμια δωρίζουν.

Δεν είν' η πόλη άσχημη.
Τα μάτια μας είναι.
Μάτια θολά.
Μάτια ευαίσθητα μπρος στην αναισθησία του απείρου.

Τι ευαισθησία να έχει άραγε ένας στεγνός καμβάς;

Άρτεμις Δαράκη
Ρέθυμνο

Έπαινος συμμετοχής

Απονέμεται στην Παρασκευή Μπεκιάρη

Έλληνας από τη Βρετανία

Σαν τότε 22 του Γενάρη γεννήθηκε αυτός
κι ήταν του 19 αιώνα ο πιο ρομαντικός.
Οι ρίζες του κρατούσαν από την αριστοκρατία,
έχασε μικρός - ο άμοιρος – πατέρα
και αντιμετώπισε τη δύστροπη μητέρα,
πράγματα που καθόρισαν τη μετέπειτα πορεία.
Μεγαλώνοντας λοιπόν με ασταθή στοιχεία,
διαμόρφωσε εν τάχει χαρακτήρα μελαγχολικό
και τον έκανε με τόλμη αντικοινωνικό,
σφράγισε με αυτά το έργο του στην κοινωνία.

Σπούδασε, μορφώθηκε στη μακρινή Αγγλία
αλλά και σε Πορτογαλία, Ελλάδα, Ισπανία.
Συντάραξε τα πλήθη από τα ερωτικά του πάθη.
Δύο γάμους έκανε στην πολυτάραχη ζωή του
που του 'δωσαν δυο κόρες στην αγκαλιά μαζί του.
Απέκτησε όμως φήμη και ανέλαβε και δράση.
Πού να είναι άραγε τώρα ο λόρδος της Αγγλίας;
Που ο Τσάιλντ Χάρολντ τον ζητάει, της φήμης του σωσίας.
Στην Ιταλία τα στόματα απ' τα σκάνδαλα βογκάν,
μα στη χώρα τούτη εμπνεύστηκε το έργο Δον Ζουάν.

Ήταν και φιλέλλην ο λόρδος μας, ο Μπάιρον,
Με πάθος στην Ελλάδα ήρθε, άρον άρον.
Στον Αγώνα των Ελλήνων εντάχθηκε κι αυτός
και ήλπιζε να είναι απελευθερωτικός.

Για την Ελλάδα αγωνίστηκε με όλη την καρδιά
Και στην υγεία του προκάλεσε αδιόρθωτη ζημία.
Ένα ήταν σίγουρο, δεν ήτανε δειλός,
«Ωδή στο λόρδο Μπάιρον» γράφει ο Σολωμός!
Τρεις στροφές κατάφερα να γράψω με αυτή
Γι αυτή την τιμημένη και αθάνατη ψυχή!

Παρασκευή Μπεκιάρη
Ελασόνα

Έπαινος συμμετοχής

Απονέμεται στη Χριστίνα Καρασίμου

Αγκάθια

Ευχόταν να σταματήσει ο χρόνος, να παγώσει.
Μόνο έτσι θα σταματούσε ο πόνος.
Ένας πόνος που είχε γίνει πια αβάσταχτος.
Γιατί η ψυχή πονά πιο πολύ από το σώμα.
Γεμίζει αγκάθια και πληγές που δεν φαίνονται.
Σαπίζει. Και όσα χρόνια και αν περάσουν,
τα σκουλήκια που την κατασπαράζουν ζωντανή από μέσα
δεν φεύγουν. Μπορεί να μειώνονται, αλλά δεν φεύγουν ποτέ.
Την καταστρέφουν κομμάτι-κομμάτι, μέχρι να μην μείνει τίποτα απ' αυτήν.
Και τότε, σαν όρθιο κουφάρι, άδειο, περιπλανιέται.
Μάτια δίχως λάμψη. Σώμα δίχως ψυχή.
Έτσι συνεχίζει να πορεύεται.
Μα πώς να συνεχίσεις έτσι,
όταν τίποτα δεν είναι πια το ίδιο;

Χριστίνα Καρασίμου
Θεσσαλονίκη

ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΑ
www.dimosbyrona.gr

2015

ISBN 978-960-86210-1-5

9 789608 621015 >